

Poliisihallituksen tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2022

Sisällys

1 Johdon katsaus	4
2 Toiminnan vaikuttavuus	7
3 Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	12
3.1 Valvonta ja hälytys	12
3.2 Rikostorjunta	18
3.3 Lupahallinto	27
3.3.1 Lupahallinto	28
3.3.2 Asehallinto	31
3.3.3 Arpajaishallinto	31
3.3.4 Turvallisuusalan valvonta	33
3.4 Yhteiset palvelut	34
3.4.1 ICT-palvelut	35
3.4.2 Materiaalipalvelut ja toimitilat	37
3.4.3 Viestintä	39
3.4.4 Laillisuusvalvonta	40
3.4.5 Sisäinen tarkastus	41
3.4.6 Tietoturvallisuus, tietosuoja ja tiedon elinkaaren hallinta	41
3.4.7 Kansainvälinen toiminta	42
3.4.8 Poliisin sisäinen turvallisuus ja varautuminen	44
3.5 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	46
3.6 Yhteisrahoitteinen toiminta	55
3.7 Poliisin kokonaiskustannukset	57
4 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	58
4.1 Johtaminen ja työyhteisö	58
4.2 Työhyvinvointi ja työkyky	59
4.3 Osaaminen	60
4.4 Henkilöstön määrä ja rakenne	60
4.5 Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus	61
5 Tilinpäätösanalyysi	63
5.1 Rahoituksen rakenne	63
5.2 Talousarvion toteutuminen	64
5.3 Tuotto- ja kululaskelma	65
5.4 Tase	66
5.5 Hankkeet	66
6 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	68
7 Kokonaisarviointin tulokset	69

8 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	70
9 Poliisihallituksen talousarvion toteumalaskelma	71
10 Poliisihallituksen talousarvion toteumalaskelman tiedot valtuuksista.....	77
11 Poliisihallituksen tuotto- ja kululaskelma	77
12 Poliisihallituksen tase	78
13 Liitetiedot (tilinpäätöksen liitteet)	81
14 Allekirjoitukset	97

1 Johdon katsaus

Poliisi on toiminut poikkeuksellisissa olosuhteissa usean vuoden ajan koronapandemian johdosta. Vuonna 2022 Covid 19- pandemian jälkeen poistetut matkustusrajoitukset aiheuttivat ruuhkaa poliisin lupahallintoon, myös yleisötilaisuuksia järjestettiin runsaasti. Lupahallinnon ruuhkien purkuun rekrytoitiin määräaikaista lisähenkilöstöä.

Suurista hakemusmääristä huolimatta hakemusten käsittelyajat eivät pidentyneet, vaan poliisilaitokset pystyivät ratkaisemaan hakemukset normaalissa käsittelyajassa. Passi- ja henkilökorttituotanto pystyi vastaamaan tarpeeseen eivätkä valmiiden lupa-asiakirjojen toimitusajat venyneet. Ruuhka näkyi poliisilaitoksilla käyntiasioinnin ruuhkautumisena, mutta passin ja henkilökortin toimitusaika pystyttiin pitämään enimmillään 12 arkipäivässä. Poliisilaitokset tekivät rekrytoinnin lisäksi paljon muitakin toimia, joilla asiakaspalvelun ruuhkiin pyrittiin vaikuttamaan.

Vuosi 2022 oli haasteellinen myös turvallisuuspoliittisen tilanteen kiristymisen johdosta. Vaikeutunut kansainvälinen turvallisuusympäristö on edellyttänyt ja edellyttää edelleen poliisissa merkittäviä valmiuden ja varautumisen toimenpiteitä. Keväällä 2022 poliisiin kohdistunut uhkatilanne vaikutti hetkellisesti myös kansalaisten asiointiin poliisiasemilla. Venäjän hyökkäyssodasta aiheutunut kansainvälisen tilapäisen suojelutarpeen voimakas kasvu lisäsi poliisin työmäärää.

Poliisi on kuitenkin saavuttanut toiminnalliset tulostavoitteensa kokonaisuutena arvioiden hyvin tai ainakin kohtuullisesti.

Katuturvallisuusindeksi on heikentynyt merkittävästi (7,8 % vuodesta 2021), mihin on vaikuttanut erityisesti ryöstöjen ja pahoinpitelyiden kasvu erityisesti Uudenmaan alueella. Tulokseen vaikuttaa myös arjen "normalisoituminen" koronarajoitusten poistumisen jälkeen sekä poliisin välttämätön työpanoksen kohdentaminen tilapäisen suojelutarpeen voimakkaan kasvun johdosta aiheutuneisiin rekisteröintitehtäviin Venäjän hyökkäyssodan seurauksena. Tämä näkyy myös valvontaindeksin kehityksessä, joka on kehittynyt positiivisesti kesän jälkeen poliisin pystyessä lisäämään valvontatoimintaansa. Häiriöindeksi on pysynyt lähes vuoden 2021 tasolla.

Liikenneturvallisuus on kehittynyt edelleen positiiviseen suuntaan. Poliisin tietoon tulleiden henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien sekä kuolemaan johtaneiden tieliikenneonnettomuuksien määrät pienenevät. Tieliikenneonnettomuuksissa kuolleiden määrässä jäätiin historiallisesti alle 200 ihmisen. Myös tieliikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden määrä pieneni.

Liikennevalvonnan tuottavuus huolimatta liikennevalvontaan käytetyn työajan vähenemisestä on pysynyt hyvällä tasolla. Törkeät liikenneturvallisuuden vaarantamiset vähenivät 12 prosenttia, rattijuopumusrikosten määrä väheni seitsemällä prosentilla ja huumaavien aineiden osuus rattijuopumuksista pieneni. Liikennevalvonnan tehokkuuteen vaikuttaa osaltaan Revika-järjestelmä (Revika = rekisterikilpiä lukeva video- ja kameralaitteisto).

Hälytystoiminnan palvelukyky ja laatu ovat heikentyneet kauttaaltaan samalla kun tehtävämäärät ovat laskeneet. Toimintavalmiusaika A-luokan tehtävissä on hieman heikentynyt vuodesta 2021, mutta on kuitenkin samalla tasolla kuin vuonna 2020. Koko maan osalta 18 kunnassa enimmäistoiminta-valmiusaika ylittyy yli kuusi minuuttia. Tulos ei ole

tydyttävä, vaikkakin syinä nähdään A ja B -kiireellisyystehtävien tehtäväsidonnaisuuden lisääntyminen sekä tehtävien laadun muuttuminen siten, että entistä useammin tehtävään liittyy useampi partio.

Rikostorjunnan henkilötyövuodet ovat hieman lisääntyneet vuodesta 2021, mutta rikostorjunnan tuottavuus on laskenut ja rikosten tutkinta-ajat ovat pidentyneet.

Rikosten esikäsittelytoiminnan (REK) merkitystä on korostettu poliisin strategiassa. Pannostamalla rikosprosessin alku- ja esikäsittelytoimiin vapautetaan resursseja priorisoituihin tutkintakokonaisuuksiin. Esikäsittelytoimintaan ja poliisiyksiköiden yhdenmukaiseen toimintaan on vuonna 2022 kiinnitetty erityistä huomiota. Poliisin rikostutkinnan toimivuuden kannalta on tärkeää turvata REK-toiminnan resurssit ja kehittää toiminnan sisältöä valtakunnallisen yhdenmukaisuuden suuntaan. Kehittämistoimista on jo nyt saatu hyviä käytännön kokemuksia.

Henkeen ja terveyteen kohdistuneiden ja erityisesti pahoinpitelyrikosten määrä on noussut v. 2022 merkittävästi. Muutos johtuu erityisesti nuorten keskuudessa tapahtuneiden pahoinpitelyrikosten noususta sekä rikosten ilmoituskynnyksen madaltumisesta. Pahoinpitelyrikosten selvitystaso on laskenut noin kuusi prosenttia. Määrällisesti pahoinpitelyrikkoksia selvitettiin lähes sama määrä kuin aiempina vuosina.

Tietoverkkorikosten määrä on pysynyt viimeisten vuosien aikana samalla tasolla lukuun ottamatta perusmuotoisia tietomurtoja, joiden osalta kasvu on ollut prosentuaalisesti merkittävää. Poliisin tietoon tulleiden tietomurtojen määrä on kolminkertaistunut vuoteen 2022 mennessä viimeisen viiden vuoden aikana.

Rikoslakirikosten selvitystaso oli tyydyttävä. Resurssien lisäksi kokonaisuuteen vaikutti tehtävien vaativuus, tietoverkkorikollisuus sekä rikosten ja toiminnan kansainvälistyminen.

Erilaisten digitaalisten järjestelmien käytön ja tiedon merkityksen kasvaessa myös tietoturvaan, kyberturvallisuuteen ja tietosuojaan kohdistuvat riskit ovat kasvaneet poliisissa. Tiedonhallinnan toiminnossa on kiinnitetty erityistä huomiota varautumiseen niin tietoturvan kuin asianhallinnankin näkökulmista sekä kehitetty riskienhallinnan ja poikkeamahallinnan menetelmiä ja prosesseja.

Vuonna 2022 poliisi jatkoi palveluiden ja prosessien digitalisointia. Vuonna 2022 käynnistyi poliisin ICT-toiminnan modernisointihanke, jonka keskeiset tavoitteet ovat tietojärjestelmien elinkaarenhallinnan parantaminen ja järjestelmien teknologiset päivitykset, hanketoiminnan tehostaminen sekä Poliisin informaatioteknologiakeskuksen toiminnan modernisointi.

Poliisin toimintamenomomentilta palkattujen henkilöiden kokonaishenkilötyövuosimäärä vuonna 2022 oli 10 240 henkilötyövuotta, josta poliiseja oli 7 511. Tämä on 99 henkilötyövuotta enemmän kuin vuonna 2021. Poliisiopiskelijoita oli yhteensä 273 henkilötyövuotta määrän pysyessä vuoden 2021 tasolla. Siviilihenkilötyövuosia oli 2 456, mikä oli 34 henkilötyövuotta edellisvuotta enemmän.

Poliisin resurssitilanne vuonna 2022 oli hyvä erityisesti vuoden 2021 neljännen lisätalousarvion johdosta. Määrärahataso mahdollisti poliisien määrän ylläpitämisen hallitus-

ohjelman mukaisella tasolla ja erityisesti vuoden 2022 aikana saatujen lisätalousarviomäärärahojen avulla on pystytty kohdentamaan resursseja toimintaympäristön muutoksesta aiheutuviin kokonaisuuksiin, kuten tilapäistä suojelua hakevien rekisteröintitehtäviin sekä varautumisen ja valmiuden kehittämiseen.

Selvityshanke, jossa selvitettiin poliisin määrärahojen käyttöä ja määrärahan riittävyyteen liittyviä tekijöitä valmistui alkuvuonna 2022 (*Kietäväinen, Oulasvirta, Uusitalo: Poliisin määrärahojen käyttö ja määrärahojen riittävyys*). Raportin pääviestinä oli, että poliisin määrärahat ovat kasvaneet varsin maltillisesti toimintaympäristöön nähden eikä määrärahojen käytössä ole ollut epäselvyyksiä. Raportin sisältämiä suosituksia on otettu käyttöön ja työ jatkuu edelleen sisäministeriön käynnistämän poliisin toimialan vakauttamisen muodossa.

Vuoden 2022 aikana on selvitetty mm. kyselytutkimuksin henkilöstön, toimittajien, sidosryhmien sekä suuren yleisön käsityksiä poliisin viestinnästä ja vuorovaikutuksesta. Sidosryhmien päättäjät arvioivat poliisin maineen erittäin hyväksi ja yhteydenpitoa pidetään ennen kaikkea asiantuntevana ja luotettavana. Poliisi on onnistunut viestinnässään keskimääräistä paremmin.

Hieman yli neljännes vastaajista on kuitenkin sitä mieltä, että poliisi ei osallistu näkyvästi omaan toimintakenttäänsä liittyvään julkiseen keskusteluun. Sidosryhmät arvioivat poliisin kuitenkin kertoneen selvästi näkemyksensä keinoista turvata toimintaedellytyksensä.

Luottamus ja maine -tutkimuksen mukaan suomalaisten luottamus poliisiin on vahvistunut ja vuorovaikutus noussut hyvälle tasolle.

Poliisin toimintaympäristö muuttuu jatkossakin nopeasti ja poliisin tehtävään arjen turvaajana vaikuttavat tulevaisuudessakin yhä moninaisemmat ja lisääntyvät haasteet.

2 Toiminnan vaikuttavuus

Liikenneturvallisuus on kehittynyt edelleen positiiviseen suuntaan. Poliisin tietoon tulleiden henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien määrä pieneni (-5,64 %), kuten myös kuolemaan johtaneiden tieliikenneonnettomuuksien määrä (-16,83 %). Tieliikenneonnettomuuksissa kuolleiden määrässä jäätiin historiallisesti alle 200 ihmisen, lukumäärän ollessa 189 henkilöä (-16,00 %). Myös tieliikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden määrä pieneni (-2,75 %).

Taulukko 1: Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yhteiskunnallisen vaikuttamisen mittarit	Toteuma 2017	Toteuma 2018	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Muutos % 2021-2022
Rikoslakirikosten määrä, enintään	431 570	436 885	447 067	542 446	484 822	484 760	-0,01
Katuturvallisuusindeksin arvo, vähintään (1999=100) ¹	100,3	100,8	100,3	99,4	100,0	92,2	-7,8
Liikenneturvallisuusindeksin arvo, vähintään (1999=100) ²	206,9	223,2	223,2	251,9	289,4	tietoja ei vielä saatavilla	-
Häiriöindeksin arvo, enintään ³	-	-	-	87,4	87,1	88,1	1,16
Valvontaindeksin arvo, enintään ⁴	-	-	-	-	69,1	81,1	17,37
Kansalaisten luottamus poliisin toimintaan, keskiarvo, vähintään asteikolla 1-4 ⁵	-	3,50	-	3,39	-	tietoja ei vielä saatavilla	-

¹ Katuturvallisuusindeksissä painotetaan poliisille ilmoitettujen ryöstöjen, pahoinpitelyjen, vahingontekojen sekä ratti- ja liikennejuopumusten lukumäärät ja lasketaan yhteen. Saatu summaluku suhteutetaan alueen asukasluukuun. Mitä suurempi indeksiluku, sitä parempi tilanne on verrattuna valtakunnalliseen keskiarvoon vuodelta 1999.

² Liikenneturvallisuusindeksi on rekisteröityjen autojen ja moottoripyörien määrä jaettuna liikenteessä kuolleiden ja loukkaantuneiden painotetulla lukuarvolla.

³ Häiriöindeksissä painotetaan tiettyjen poliisille ilmoitettujen henkeen ja terveyteen sekä omaisuuteen kohdistuneiden rikosten ja tehtävien lukumäärät, jotka lasketaan yhteen. Näitä tiettyjä rikoksia ja tehtäviä on n. 40. Summa suhteutetaan alueen asukasluukuun. Mitä korkeampi arvo on, sitä enemmän häiriöitä suhteutettuna asukasluukuun. Valtakunnallinen arvo 2014=100.

⁴ Valvontaindeksiin lasketaan eri tavoin painotettuna valitut oma-aloitteiset hälytystehtävät. Tehtävien määrä suhteutetaan asukasluukuun. Vuoden 2014 indeksi on 100. Mitä korkeampi indeksin arvo, sitä enemmän valvontaa suhteutettuna asukasluukuun.

⁵ Kansalaisten luottamusta poliisiin mitataan Poliisibarometri-tutkimuksen kysymyksellä "Missä määrin luotatte seuraavien viranomaisten toimintaan?". 1 = erittäin vähän, 2 = melko vähän, 3 = melko paljon, 4 = erittäin paljon. Lähde: Poliisibarometri. Tilastokeskus toteuttaa tutkimuksen yhdessä Poliisiammattikorkeakoulun kanssa. Vuoden 2022 tulokset julkaistaan vuoden 2023 aikana.

Yhteiskunnallisen vaikuttamisen mittarit	Toteuma 2017	Toteuma 2018	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Muutos % 2021-2022
Kansalaisten kokema turvallisuuden tunne, keskiarvo, vähintään asteikolla 1-4 ⁶	-	3,02	-	3,03	-	tietoja ei vielä saatavilla	-

Katuturvallisuusindeksi on heikentynyt 7,8 % edellisestä vuodesta. Vuosien 2017 - 2021 keskiarvo on 100,2, ja vuoden 2022 taso on merkittävästi huonompi. Heikentymiseen on vaikuttanut etenkin ryöstöjen ja pahoinpitelyiden kasvanut määrä, erityisesti Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan poliisilaitosten alueilla. Muita syitä indeksin heikkenemiseen ovat paitsi koronavuosien jälkeen "normalisoituva" tilanne, jossa ihmiset liikkuvat merkittävästi enemmän, yleisötilaisuuksia järjestetään ja anniskelupaikat ovat auki, myös Ukrainan sota, mikä on aiheuttanut suuren poliisimäärän väliaikaisen siirtymisen rekisteröinteihin ja muihin maahantulijoihin liittyviin tehtäviin.

Häiriöindeksi on pysynyt lähestulkoon samalla tasolla kuin vuonna 2021. Häiriöindeksin osalta tulee huomata, että mitä pienempi arvo, sitä vähemmän häiriöitä on asukasta kohden.

Valvontaindeksi on kehittynyt merkittävästi. Alkuvuoden aikana poliiseja on ollut sijoitettuna tilapäisesti edellä todetun mukaisesti mm. maahantulosta aiheutuviin tehtäviin, mutta vuoden 2022 kesän jälkeen poliisi on pystynyt lisäämään myös valvontatoimintaansa, joka näkyy valvontaindeksin positiivisena kehityksenä.

Taulukko 2: Poliisin tietoon tulleet kaikki rikokset tapahtuma-alueen mukaan⁷

Ilmoitetut rikokset, kpl, poliisilaitoksittain	Toteuma 2017	Toteuma 2018	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Muutos % 2021-2022
215 Helsinki	121 847	115 173	98 766	105 030	75 924	73 720	-2,90 %
806 Itä-Uusimaa	75 999	75 003	73 952	74 178	55 640	57 446	3,25 %
815 Kaakkois-Suomi	40 243	40 742	38 219	33 073	26 439	29 726	12,43 %
818 Länsi-Uusimaa	63 801	70 743	73 082	59 659	36 285	36 729	1,22 %
812 Häme	59 639	61 527	55 170	47 319	34 218	33 913	-0,89 %

⁶ Kansalaisten turvallisuuden tunnetta mitataan Poliisibarometri tutkimuksen kysymyksellä "Kuinka vakavana ongelmana pidätte rikollisuutta lähiympäristössä?". 1 = erittäin vakava, 2 = melko vakava, 3 = ei kovin vakava, 4 = ei lainkaan vakava. Lähde: Poliisibarometri. Tilastokeskus toteuttaa tutkimuksen yhdessä Poliisiammattikorkeakoulun kanssa. Vuoden 2022 tulokset julkaistaan vuoden 2023 aikana.

⁷ Lähde: Poliisin tulostietojärjestelmä.

Ilmoitetut rikokset, kpl, poliisilaitoksittain	Toteuma 2017	Toteuma 2018	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Muutos % 2021-2022
833 Sisä-Suomi	110 902	125 231	122 360	97 666	67 315	67 596	0,42 %
836 Pohjanmaa	57 943	56 283	53 985	38 778	30 064	29 916	-0,49 %
842 Lounais-Suomi	115 081	99 090	94 224	83 544	62 235	60 023	-3,55 %
851 Itä-Suomi	82 179	82 929	75 518	58 836	45 295	44 716	-1,28 %
863 Oulu	61 146	65 306	59 299	50 314	40 807	39 749	-2,59 %
866 Lappi	25 954	26 413	25 755	21 401	16 959	16 713	-1,45 %
872 Ahvenanmaa	2 255	2 248	2 580	2 734	2 785	3 129	12,35 %
Ulkomaat	5 232	5 213	6 882	10 562	8 451	7 985	-5,51 %
Yhteensä	822 221	825 901	779 792	683 094	502 417	501 361	-0,21 %

Taulukko 3: Poliisin tietoon tulleet rikokset (pl. liikenerikkomukset) tapahtuma-alueen mukaan⁸

Ilmoitetut rikokset, kpl, poliisilaitoksittain	Toteuma 2017	Toteuma 2018	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Muutos % 2021-2022
215 Helsinki	65 085	60 830	60 967	77 735	62 157	60 458	-2,73 %
806 Itä-Uusimaa	34 965	35 903	37 250	47 307	41 557	44 492	7,06 %
815 Kaakkois-Suomi	14 727	14 973	15 601	18 552	16 714	22 421	34,15 %
818 Länsi-Uusimaa	24 065	23 670	24 986	33 994	26 338	28 404	7,84 %
812 Häme	21 503	21 442	23 315	25 970	22 909	23 640	3,19 %
833 Sisä-Suomi	43 756	43 000	45 912	57 244	46 334	48 750	5,21 %
836 Pohjanmaa	16 902	17 973	18 854	20 437	17 826	19 364	8,63 %
842 Lounais-Suomi	36 223	36 887	39 211	49 168	41 876	42 129	0,60 %
851 Itä-Suomi	24 858	27 736	27 829	30 752	30 946	30 957	0,04 %

⁸ Lähde: Poliisin tulostietojärjestelmä.

Ilmoitetut rikokset, kpl, poliisilaitoksittain	Toteuma 2017	Toteuma 2018	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Muutos % 2021-2022
863 Oulu	24 450	23 892	25 974	27 826	25 709	26 523	3,17 %
866 Lappi	8 934	8 633	9 112	10 068	8 740	9 071	3,79 %
872 Ahvenanmaa	1 444	1 252	1 335	1 268	1 074	1 362	26,82 %
Ulkomaat	5 198	5 179	6 857	10 268	8 332	7 970	-4,34 %
Yhteensä	322 110	321 370	337 203	410 589	350 512	365 541	4,29 %

Taulukko 4: Katuturvallisuusindeksi poliisilaitoksittain⁹

Suhteellinen arvo	Toteuma 2017	Toteuma 2018	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Muutos % 2021-2022
215 Helsinki	68,63	71,41	74,30	71,52	72,19	66,94	-7,28 %
806 Itä-Uusimaa	98,53	99,18	102,54	91,41	93,73	76,98	-17,86 %
815 Kaakkois-Suomi	115,06	110,63	99,50	105,04	109,80	100,25	-8,70 %
818 Länsi-Uusimaa	110,38	115,42	107,77	107,42	106,12	90,25	-14,96 %
812 Häme	110,01	107,68	107,54	112,02	111,78	107,53	-3,80 %
833 Sisä-Suomi	97,38	100,84	99,21	102,25	104,32	102,44	-1,80 %
836 Pohjanmaa	132,23	114,44	121,86	118,88	121,92	114,12	-6,40 %
842 Lounais-Suomi	113,42	111,40	110,11	104,15	101,78	97,12	-4,58 %
851 Itä-Suomi	110,46	106,17	108,02	111,28	105,40	98,19	-6,83 %
863 Oulu	106,28	111,42	107,70	105,58	109,22	102,53	-6,13 %
866 Lappi	93,90	103,11	95,79	99,77	100,21	97,24	-2,96 %
872 Ahvenanmaa	91,98	130,18	112,28	101,57	118,70	106,28	-10,46 %
Yhteensä	101,02	101,53	101,02	99,45	99,98	92,17	-7,82 %

⁹ Lähde: Poliisin tulostietojärjestelmä.

Katuturvallisuusindeksi on heikentynyt koko maassa. Erityisen dramaattista lasku on ollut Itä-Uudenmaan (-17,86 %) sekä Länsi-Uudenmaan (-14,96 %) poliisilaitosten osalta. Heikentymiseen on vaikuttanut etenkin ryöstöjen ja pahoinpitelyiden kasvanut määrä. Muita syitä heikkenemiseen ovat koronavuosien jälkeen ”normalisoituva” tilanne, jossa ihmiset liikkuvat merkittävästi enemmän, yleisötilaisuuksia järjestetään ja anniskelupaikat ovat auki. Tämä näkyy erityisesti pääkaupunkiseudulla, jossa on suhteessa paljon mainittuja tapahtumia ja paikkoja. Lisäksi katuturvallisuusindeksin heikkenemisessä voi näkyä henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten määrän merkittävä kasvu (+10 %) vuodesta 2021. Myös Ahvenanmaan (-10,46 %) ja Kaakkois-Suomen (-8,7 %) poliisilaitosten katuturvallisuusindeksit ovat valtakunnallista keskiarvoa heikkommat.

Taulukko 5: Henkilövahinko-onnettomuudet 2017-2021¹⁰

Henkilövahinko-onnettomuudet	Toteuma 2017	Toteuma 2018	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022 *	Muutos % 2021-2022
Henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet	4 432	4 290	4 002	3 608	3 243	3 060	-5,64 %
Kuolemaan johtaneet tieliikenneonnettomuudet	219	200	195	208	208	173	-16,83 %
Tieliikenneonnettomuuksissa kuolleet	238	237	208	223	225	189	-16,00 %
Tieliikenneonnettomuuksissa loukkaantuneet	5 574	5 275	4 974	4 411	3 886	3 779	-2,75 %

¹⁰ Lähde: Tilastokeskus. *Vuoden 2022 tiedot ovat ennakkotietoja.

3 Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta

3.1 Valvonta ja hälytys

Taulukko 6: Valvonnan tuloksellisuutta, tehokkuutta, tuotoksia sekä laadunhallintaa arvioidaan seuraavilla mittareilla

Taloudellisuus / valvonta	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Henkilötyövuodet (htv)	1 142	1 101	1 152	1 084
Valvonnan kustannukset, 1 000 euroa	129 236	127 780	130 000	130 562
Taloudellisuus (kustannukset / ABC tehtävät), euroa	127,0	126,4	121,0	141,0

Tuottavuus / valvonta	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Tuottavuus (ABC-tehtävät / htv)	891	918	929	855
Liikennevalvonnan tuottavuus, ilman automaattivalvontaa (kpl/htv)	298	311	300	301

Palvelukyky ja laatu / valvonta	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Onnistuminen lähisuhdeväkivaltaanpuuttumisessa ¹¹ , keskiarvo vähintään, arvosana 1-4	2,84	-	2,9	Tietoja ei vielä saatavilla
Onnistuminen liikennevalvonnassa ¹¹ , keskiarvo vähintään, arvosana 1-4	3,06	-	3,1	Tietoja ei vielä saatavilla
Onnistuminen poliisin partioinnissa ja muussa näkyvässä toiminnassa ¹¹ , keskiarvo vähintään, arvosana 1-4	2,90	-	2,9	Tietoja ei vielä saatavilla
Liikennevalvontaan käytetty työaika, htv	484,2	472,5	492,0	426,3

¹¹ Lähde: Poliisibarometri. Tilastokeskus toteuttaa tutkimuksen yhdessä Poliisiammattikorkeakoulun kanssa. Vuoden 2022 tulokset julkaistaan vuoden 2023 aikana.

Palvelukyky ja laatu / valvonta	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
- josta raskaan liikenteen valvontaan käytetty työaika, htv	54,0	54,5	52,0	49,4
Törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen, tapaukset enintään, kpl	6 063	5 442	5 020	4 776
Henkilövahinkoon johtaneet liikenneonnettomuudet enintään, kpl	3 608	3 243	3 400	3 060
Rattijuopumusrikosten määrä enintään, kpl	20 855	17 993	21 500	16 660

Suoritteet / valvonta	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden (yjt) tehtävämäärät, kpl	1 017 570	1 011 312	1 070 000	926 110
- josta oma-aloitteiset tehtävät, %	40,5	41,5	40,7	45,3
Oma-aloitteellisuus (%) eräissä taajamavalvontaan liittyvissä tehtävissä ¹²	8,9	7,9	8,9	9,8
Yleisten paikkojen pahoinpitelyjen määrä	13 314	13 586	-	16 862
Yleisten paikkojen vahingontekojen määrä	18 844	18 016	-	18 049
Yksityisillä paikoilla tapahtuneiden pahoinpitelyjen määrä	21 197	20 942	-	21 531
Automaattisen liikennevalvonnan suoritteet, kpl	254 894	169 143	250 000	113 075
Raskaan liikenteen suoritteet, kpl	31 246	31 957	-	29 560

¹² Tehtävät: 03 Pahoinpitely, tappelu; 15 Vahingonteko; 34 Päihtynyt henkilö; 35 Häiriökäyttäytyminen ja ilkivalta

Liikenneturvallisuustyö

Sisäministeriön laatiman Poliisin liikennevalvonnan ja -turvallisuuden ohjelman 2021-2030 toimeenpanon toteutusta on jatkettu kirjaamalla Poliisin liikennevalvonnan ja -turvallisuuden toiminta- ja kehittämissuunnitelman 2022-2030 tavoitteet Poliisihallituksen ja poliisiyksiköiden välisiin tulossopimuksiin nuorten, ajokyvyn sekä raskaan liikenteen vaikuttavuuskohteiden osalta. Liikenneturvallisuustyön vaikuttavuuden indikaattoreiden kehittämisen osalta on edetty siten, että ne ovat vuoden 2023 alussa otettavissa käyttöön työn suuntaamiseksi tietojohtoisesti ja tuloksellisesti.

Liikennevalvonnan painopisteet vuonna 2022 olivat törkeät liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja rattijuopumukset, siten että liikennevalvontaa kohdennetaan tietojohtoisesti tuloksellisuuden ja turvallisuuden lisäämiseksi, eli vakavien liikenneonnettomuuksien ja rikosten ennalta estämiseksi. Lisäksi valvontaa kohdennettiin nuorten vaarallista liikennekäyttäytymistä torjuvalla tavalla.

Raskaan liikenteen valvonnan tasoksi asetettiin vähintään vuoden 2020 taso. Lisäksi tavoitteena oli varmistaa raskaan liikenteen valvontaryhmien tosiasiallinen mahdollisuus suorittaa monipuolista valvontatehtävää, huomioiden myös poliisilaitosrajat ylittävä yhteistyö.

Liikennevalvonnan tuloksista

Liikennevalvonnan henkilötyövuosien kohdentamisessa sekä kokonaisuutena että raskaan liikenteen valvonnassa jäätin reilut kymmenen prosenttia tavoitteista vuonna 2022. Ukrainan sodan vaikutuksilla on ollut varmasti oma välillinen vaikutuksensa liikennevalvontaan käytettävän työajan vähenemiseen. Viimeisen kuuden vuoden aikana (pl. vuosi 2020) liikennevalvontaan kohdennetut voimavarat ovat vähentyneet 121 henkilötyövuodella (~22 %).

Liikenteenvalvonnan tuottavuus on pysynyt edelleen hyvällä tasolla. Törkeät liikenneturvallisuuden vaarantamiset vähenivät viime vuonna 666 tapauksella (-12 %) mutta niitä oli edelleen enemmän kuin vuonna 2019. Rattijuopumusrikosten määrä väheni noin 1 300 tapauksella (-7 %). Myös alle 25-vuotiaiden varsinaiset rattijuopumusrikokset laskivat samassa suhteessa. Huumaavan aineen osuus rattijuopumuksista pieneni 35,8 %:iin, kun osuus vuonna 2021 oli 42,0 %. Koronarajoitusten loputtua kesän 2022 alussa, oma-aloitteisten puhallutusten sekä huumeepikatestien määrä nousi yli puoleen miljoonaan, kun se edellisenä vuonna oli ollut 345 000 kpl. Erityisesti mainittujen liikennerikosten paljastuminen perustuu aktiiviseen liikennevalvontaan. Rikosten vähentyntä määrää tulee siten tarkastella myös vähentyneen liikennevalvonnan näkökulmasta. Jätevesitutkimusten tulokset ennustavat myös huumaantuneena ajavien määrää ja isoilla huumetakavarikoilla on vaikutusta myös huumaantuneena ajamisen määrään niitä vähentävästi. Vuosittain poliisi tekee yli 15 000 huumeepikatestiä ajoneuvojen kuljettajille, mikä on Euroopan mitakaavassa suuri määrä suhteutettuna väestön määrään.

Rattijuopumusrikokset, joissa oli kyse huumaavasta aiheesta, laskivat siis vuoden 2021 tasosta. Huumerattijuopumusten määrä oli korkeimmillaan vuonna 2020, minkä jälkeen suunta on ollut laskeva. Huumerattijuopumusten määrään vaikuttaa useampi tekijä,

joista keskeisiä ovat muun muassa huumausaineiden käyttäjien määrä ja huumausaineiden saatavuus yhteiskunnassamme.

Raskaan liikenteen valvonnassa jatkettiin yhteistyötä Rajavartiolaitoksen ja Tullin kanssa PTR-toiminnan osalta valvonnan kohdentamiseksi harmaan talouden ja muun rikollisuuden torjumiseksi tehokkaammin. Raskaan liikenteen valvonnan tietojohtoisuutta kehitettiin myös yhdessä Traficomin kanssa. Poliisi on ollut mukana Liikenne- ja viestintäministeriön Liikenneturvallisuusstrategian seurantaryhmässä, kuten myös useassa muussa yhteistyöryhmässä mm. Traficom, Liikenneturvan, Onnettomuustietoinstituutin ja Väyläviraston kanssa. Poliisi on ollut mukana myös Euroopan liikennepoliisiverkoston ROADPOLin toiminnassa.

Raskaan liikenteen valvonnan suoritteet vähenivät vuonna 2022 edellisestä vuodesta noin 2 400 suoritteella (-8 %) mutta tuottavuus pysyi vähintään samalla tasolla. Automaattisen liikennevalvonnan suoritteiden määrä jatkoi laskua edelleen (-44 %), kahden edellisen vuoden tapaan. Uuden seuraamusjärjestelmän myötä aikaisempaa monimutkaisempi asioiden käsittely ei mahdollista samaa käsittelyn läpivirtausta, kuin ennen vuotta 2020. Tämän vuoksi automaattista valvontaa on jouduttu vähentämään, joka näkyy suoritteiden laskun osittaisena syynä. Järjestelmä jouduttiin ottamaan käyttöön keskenäisenä ja sitä kehitetään edelleen toimivampaan suuntaan.

Poliisin Revika-järjestelmällä liikennekäytöstä poistetut ajoneuvot pystytään tunnistamaan ja järjestelmästä olisi mahdollista avata yhteys Traficomille, jonka perusteella pystyttäisiin määräämään hallinnollinen maksu. Järjestelmä on poliisin osalta testattu ja otettavissa käyttöön. Revika-järjestelmä on käytössä poliisiautoissa ja sen avulla poliisipartioiden on ajoneuvon katsastamattomuuden lisäksi mahdollista tunnistaa myös rattijuopumusrikokseen aikaisemmin syyllistyneet henkilöt liikennevirrasta. Tällä on varmasti ollut vaikutusta rattijuopumusvalvonnan tehokkuuteen ja kiinnijääneiden määrän säilymiseen lähellä aikaisempia määriä, vaikka puhallutusten määrät ovat voimakkaasti laskeneet aikaisemmista vuosista koronarajoitusten seurauksena. Mahdollisuuksia automaattisen valvonnan lisäämiselle esimerkiksi turvavyön käyttämättä jättämisen paljastamiseksi ja matkapuhelimen käytön osalta ajon aikana tutkitaan.

Ennakkotietojen mukaan liikennemäärä tiestöllä vuonna 2022 oli samaa luokkaa kuin vuonna 2020. Liikennesuoritteet vähenivät vuoteen 2021 verrattuna ja oli selkeästi pienempi kuin vuonna 2019. LAM-pistetietojen mukaan (ennakko) keskinopeudet pysyivät suurin piirtein samoina vuosien 2020-2022 välillä. Poikkeuksena ovat 100 km/h nopeusrajoitusalueet, joilla keskinopeudet ovat laskeneet (2020-2022) etenkin talvikautena (1.11. - 15.3.).

Liikenteessä kuoli ja loukkaantui eniten ihmisiä kesäkuukausina. Näistä kuukausista synkin oli heinäkuu. Kesäkuukausina liikennemäärä tai keskinopeuden ylitykset eivät lisääny samassa suhteessa kuin kuolemien tai loukkaantumisten määrä. Erityisesti kesäkuukausien kuolemaan ja loukkaantumisiin johtaneiden onnettomuuksien keskeisenä selittävänä tekijä ovat päihteen. Selittävä tekijä historiallisen alhaiselle tieliikenteessä kuolleiden määrälle ei vaikuttaisi olevan liikennemäärä tai keskinopeus. Poliisin liikenne-

valvonnan määrä väheni samaan aikaan. Syiden selvittäminen vaatii laajemman tutkimuksen ja positiivisessa liikenneturvallisuusvuodessa 2022 onkin kyse useiden tekijöiden yhteissummasta.

On huomionarvoista, että valvonnan resursointi on vähentynyt 68 henkilötyövuodella (-5,9 %) vuodesta 2021. Valtaosa tästä vähennyksestä kohdentuu liikennevalvonnan htv-määrään (-65 htv). Kuitenkin liikennevalvonnan tuottavuus on pysynyt samalla tasolla kuin 2021, mutta yleinen valvonnan tuottavuus on heikentynyt lähes 8,1 %:lla.

Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden tehtävämäärät ovat vähentyneet vuoden 2022 aikana n. 144 000 kappaleella (n. -13,4 %) vuodesta 2021. Oma-aloitteisten tehtävien osuus on sitä, vastoin noussut n. 4,6 %:lla. Oma-aloitteisuus on parantunut myös taajamavalvonnan tehtävissä (kts. alaviite 12). Oma-aloitteisten tehtävien suhteellinen lisäys näkyy osaltaan myös valvontaindeksin positiivisena kehityksenä.

Yleisten paikkojen vahingontekojen määrä on pysynyt edellisen vuoden tasolla, mutta sitä vastoin, pahoinpitelyjen määrä on noussut merkittävästi, n. 24 %, vuoden 2021 tasosta. Kasvun taustalla voi olla monia syitä, muun muassa ihmisten liikkumisen lisääntyminen sekä yleisötilaisuuksien järjestämisen ja anniskelupaikkojen aukiolojen vapautuminen. Yksityisillä paikoilla pahoinpitelyjen määrän kasvu on ollut merkittävästi maltillisempaa (n. 2,8 %) edelliseen vuoteen verrattuna.

Ristiriidat valvonnan ja liikennevalvonnan henkilötyövuosien ja tuottavuuden kehityksen välillä, sekä samanaikaisesti tapahtuneet oma-aloitteisten valvontatehtävien osuuden ja valvontaindeksin parantumiset edellyttävät tarkempaa analysointia sekä pohdintaa siitä, mitkä tekijät ovat vaikuttaneet lukujen muodostumiseen sekä vaikeasti tulkittaviin tuloksiin.

Taulukko 7: Hälytystoiminnan tuloksellisuutta, tehokkuutta, tuotoksia ja laadunhallintaa arvioidaan seuraavilla mittareilla

Taloudellisuus / hälytystoiminta	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Henkilötyövuodet (htv)	2 146	2 149	2183	2 204
Hälytystoiminnan kustannukset, 1 000 euroa	219 844	223 906	217 000	239 323
Taloudellisuus (kustannukset / AB hälytystehtävät), euroa	449,9	478,7	447,0	529,3

Tuottavuus / hälytystoiminta	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Tuottavuus (AB-tehtävät / htv)	227,7	217,7	222,0	205,0

Palvelukyky ja laatu / hälytystoiminta	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Toimintavalmiusaika A-luokan tehtävissä, min	10,0	9,7	9,8	10,0
Toimintavalmiusaika A- ja B-luokan tehtävissä, min	15,0	15,4	15,0	15,8
Palvelukykyaika B-luokan tehtävissä, min	16,4	16,7	-	17,1
Toimintavalmiusaika alle 20 min (% A+B -tehtävistä)	76,8	75,6	76,8	74,6
Toimintavalmiusaika alle 45 min (% A+B -tehtävistä)	95,7	95,5	96,0	95,3
Onnistuminen kiireellisissä hälytystehtävissä ¹³ , keskiarvo vähintään, arvossana 1-4	3,19	-	3,2	-

Suoritteet / hälytystoiminta	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
A, B ja C hälytystehtävien määrä enintään, kpl	1 017 570	1 011 312	1 070 000	926 110
A ja B hälytystehtävien määrä enintään, kpl	488 687	467 777	485 000	452 169
Väkivaltaan liittyvät kotihälytystehtävät enintään, kpl	22 641	22 654	22 400	21 543
Perheväkivaltarikosilmoitusten määrä, kpl	4 599	4 683	-	5 819

Hälytystoiminnan henkilötyövuodet ovat hieman lisääntyneet (n. 2,6 %) vuodesta 2021. On mahdollista, että valvonnan henkilötyövuosia on osittain siirtynyt hälytystoiminnan htv-lukuihin. Näiden kahden erottaminen toisistaan on haasteellista, sillä samalla resurssilla hoidetaan sekä valvonta- että hälytystehtäviä.

Toimintavalmiusaika A-luokan tehtävissä on heikentynyt hieman vuodesta 2021, mutta on kuitenkin samalla tasolla kuin vuonna 2020. Toimintavalmiusaika A- ja B-luokan tehtävissä, kuten myös palvelukykyaika B-luokan tehtävissä on heikentynyt 0,4 minuuttia vuodesta 2021. Prosentuaalisesti kyse on n. 2,3 - 2,5 % heikennyksestä.

¹³ Lähde: Poliisibarometri. Tilastokeskus toteuttaa tutkimuksen yhdessä Poliisiammattikorkeakoulun kanssa. Vuoden 2022 tulokset julkaistaan vuoden 2023 aikana.

Toimintavalmiusajat alle 20 min (% , A+B -tehtävistä) sekä alle 45 min (% , A+B -tehtävistä) ovat myös heikentyneet 1 - 1,2 % vuoden 2021 tasosta.

On huomattava, että poliisilaitoksittain 0-8 kunnan kohdalla toimintavalmiusaika ylittää enimmäistoimintavalmiusajan tavoitteen. Koko maan osalta 18 kunnassa enimmäistoimintavalmiusaika ylittyy yli 6 minuuttia, joten tulosta ei voida pitää tyydyttävänä.

Kokonaisuudessaan tarkastellen hälytystoiminnan palvelukyky ja laatu ovat heikentyneet kauttaaltaan. Tehtävämäärät ovat laskeneet, mutta siitä huolimatta toimintavalmius- ja palvelukykyajat ovat heikentyneet. Yksi mahdollinen tekijä on A ja B -kiireellisyystehtävien tehtäväsidonnaisuuden lisääntyminen. Lainsäädännölliset muutokset sekä toimintaympäristön muutos edellyttävät entistä pitempää tehtäväsidonnaisuutta, sillä muun muassa tehtävien ”jälkitöiden” (ilmoitusten kirjaaminen, tehtäväraportit, rekisterisyötöt) vaatimukset ovat kasvaneet. Toisena tekijänä voi mahdollisesti olla tehtävien laadun muuttuminen: entistä useammin tehtävät edellyttävät useamman kuin yhden partion liittymistä tehtävään vähintään tukevassa tai varmistavassa roolissa.

Edellä mainittu voi näkyä myös lisääntyneiden perheväkivaltarikosilmoitusten määrässä, joka on kasvanut edellisestä vuodesta n. 24 %. Poliisissa on panostettu viime vuosina merkittävästi perhe- ja lähisuhdeväkivallan tunnistamiseen ja koulutukseen sekä kirjauskäytäntöjen terävöittämiseen.

3.2 Rikostorjunta

Rikostorjunnan henkilötyövuodet ovat hieman lisääntyneet vuodesta 2021. Se, miten resurssi on jakautunut rikostorjunnan eri tehtäväalueille, on haasteellista tarkkaan selvittää. On nimittäin huomattava, että rikostorjuntaan sisältyy rikosten selvittämisen eli rikostutkinnan lisäksi rikosten estämisen ja paljastamisen toiminnot minkä lisäksi rikostorjunnan moninaiset tiedonhankinta- ja asiantuntijapalvelut sisältyvät myös taulukossa mainittuun htv-kokonaismäärään. On selvää, että rikostorjunnan tehtäväkentän jatkuvasti laajentuessa rikostutkinnan ulkopuolelle, esimerkiksi ennalta estävään toimintaan, on sillä vaikutuksia rikostutkinnan tuloksellisuuteen tilanteessa missä rikostorjunnan kokonaishenkilötyövuosimäärä pysyy samana. Henkilötyövuosien vähäisellä lisäämisellä ei ole ollut tosiasiallista myönteistä vaikutusta rikostorjunnan tilaan. Rikostorjunnan tuottavuus on laskenut ja rikosten tutkinta-ajat ovat pidentyneet.

Rikosten esikäsittelytoiminta

Rikosten esikäsittelytoiminnan (REK) merkitystä on korostettu poliisin strategiassa vuosille 2020-2024. Panostamalla rikosprosessin alku- ja esikäsittelytoimiin vapautetaan resursseja priorisoituihin tutkintakokonaisuuksiin. REK-toiminnassa korostuu prosessuaalinen tarkoituksenmukaisuus, eli esitutkintatoimet kohdennetaan pääasiassa niihin rikosasioihin, joissa on tarkoituksenmukaisimmat rikosprosessin edellytykset rikosvastuun toteutumiselle. Rikosasioiden käsittelyn keskittämällä varmistetaan myös asioiden tasa-puolinen käsittely ja ratkaiseminen sekä suurten asiamäärien hallinta. Poliisilaitosten esikäsittelytoiminnoissa ratkaistaan n. 60 % rikosasioista (pl. liikenne rikokset).

Esikäsittelytoimintaan ja poliisiyksiköiden yhdenmukaiseen toimintaan on vuonna 2022 kiinnitetty erityistä huomiota. Poliisihallitus ohjaa yksiköiden toimintaa kesäkuussa 2022

perustetun REK-päällystöverkoston kautta. Verkostossa ovat edustettuina kaikki poliisilaitokset, Keskusrikospoliisi ja Poliisiammattikorkeakoulu. Keskusrikospoliisin rooli painottuu vaativaan esikäsittelyyn ja Poliisiammattikorkeakoulun rooli REK-toiminnan koulutukseen. Poliisilaitoksilla toiminta painottuu päivittäisten rikosten esikäsittelyyn. Talousrikosten ja muiden erityistä osaamista vaativien rikoslajien (mm. lapsiin kohdistuneet rikokset) esikäsittely on järjestetty erikseen.

Poliisin rikostutkinnan toimivuuden kannalta on tärkeää turvata REK-toiminnan resurssit ja kehittää toiminnan sisältöä valtakunnallisen yhdenmukaisuuden suuntaan. Poliisihallitus on tulosohejauksessa vuodelle 2023 edellyttänyt, että REK-toiminnan resurssit turvataan ja että yksiköissä on valmius kehittää toimintoa valtakunnallisesti yhdenmukaiseen toimintamalliin. REK-toiminnan kehittämisen yhteydessä tulee tarkasteltavaksi myös tutkintajärjestelyiden selkeyttämisen tarve erityisesti rajat ylittävien rikosten ja verkkovälisten petosten osalta.

Kehittämistoimista on jo nyt saatu hyviä käytännön kokemuksia, muun muassa tutkintafoorumeista on kyetty sopimaan entistä kevyemmässä menettelyssä yksiköiden välillä ja myös päivittäisrikossarjoja on tutkittu yksiköiden yhteistoiminnassa. Poliisiammattikorkeakoulu on syyskuussa 2022 järjestänyt tutkinnanjohtajille koulutusta tutkinnan päätöksistä ja syyttäjyhteistyöstä. Vuoden 2023 aikana tullaan järjestämään kaksi koulutusta.

Henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset

Henkeen ja terveyteen kohdistuneiden ja erityisesti pahoinpitelyrikosten määrä nousi v. 2022 voimakkaasti verrattuna aiempiin vuosiin. Nousua selittää erityisesti nuorten keskuudessa tapahtuneet pahoinpitelyrikokset ja myös se, että ilmoituskynnys ilmoittaa rikoksista poliisille on madaltunut. Samalla pahoinpitelyrikosten selvitystaso on laskenut n. 6 %. On kuitenkin huomattava, että määrällisesti pahoinpitelyrikoksia selvitettiin lähes sama määrä kuin aiempina vuosina. Osaltaan tämä kertoo rikostutkinnan rajallisista voimavaroista. Vaikka kokonaisrikollisuuden määrä on pitkällä aikavälillä jonkin verran laskenut, ei tutkinnassa pystytä heti vastaamaan voimakkaisiin muutoksiin.

Tietoverkkorikokset

Poliisin tietoon tulleiden tietoverkkorikosten määrä on pysynyt viimeisten vuosien aikana samalla tasolla lukuun ottamatta perusmuotoisia tietomurtoja, joiden osalta kasvu on ollut prosentuaalisesti merkittävää viimeisen viiden vuoden aikana. Vuodesta 2018 lähtien poliisin tietoon tulleiden tietomurtojen määrä on kolminkertaistunut vuoteen 2022 mennessä. Poliisin tietoon tulleiden törkeiden tietomurtojen määrä ei ole merkittävästi kuitenkaan kasvanut samalla tarkasteluajanjaksolla. Kasvun syynä voi olla turvallisuusympäristön nopea muutos ja toisaalta myös kansalaisten aktiivisempi tietoverkkorikoksista ilmoittaminen. On todennäköistä, että varsin suuri osa törkeistäkin tietoverkkorikoksista jää vielä ilmoittamatta poliisille. Ilmoitusaktiivisuuden parantamiseksi on viestitty tietoverkkorikosten ilmoittamisen tärkeydestä ja nostettu esille tarve tarkastella lainsäädäntöä törkeistä tietoverkkorikoksista ilmoittamiseksi.

Nuorten väkivaltarikollisuus

Vuonna 2022 poliisi kirjasi yhteensä 6 743 väkivaltarikosta koskevaa rikosepäilyä, jossa rikoksesta epäilty on alaikäinen. Tämä on 27 % enemmän kuin edellisvuonna (+1440

rikosepäilyä). Alaikäisten rikosepäilyjen määrä kasvoi useimmissa suurissa kaupungeissa. Pääkaupunkiseudun kunnissa kasvu oli huomattavaa niin suhteellisesti kuin absoluuttisesti: Vantaalla rikosepäilyjä kirjattiin 65 % (+190), Espoossa 60 % (+178) ja Helsingissä 36 % (+261) enemmän kuin edellisvuonna. Muista suurista kaupungeista rikosepäilyt lisääntyivät huomattavasti mm. Lahdessa (77 %, +56) ja Jyväskylässä (53 %, +91). Turussa kasvu oli verraten maltillista (11%, +26) ja Tampereella rikosepäilyjen määrä vähentyi (-11%, -28).

Alaikäisten pahoinpitelyrikoksia koskevat rikosepäilyt ovat kasvaneet vuotta 2018 lukuun ottamatta yhtäjaksoisesti vuodesta 2014 alkaen. Rikосnimikkeittäin tarkasteltuna kasvu oli merkittäväntä ryöstöissä. Henkirikoksia tai niiden yrityksiä koskevia epäilyjä kirjattiin vuonna 2022 yhteensä 33 kappaletta. Tämä on jonkin verran vähemmän kuin kahtena edeltävänä vuonna (2020: 43; 2021: 38), mutta selvästi enemmän kuin ennen vuotta 2020.

Eri väestöryhmien osalta kehitys on yhdenmukaista niin kantasuomalaisen, kuin myös ulkomaalaistaustaisten alle 18-vuotiaiden nuorten keskuudessa. Yhdenmukaisesta kehityksestä huolimatta ulkomaalaistaustaisten nuorten rikostaso on kuitenkin selkeästi korkeampi kuin suomalaistaustaisilla nuorilla.

Poliisin valtakunnallinen USEL¹⁴-verkosto

Poliisi on viime vuosina kiinnittänyt erityistä huomiota rikosten uhrien asemaan ja oikeuksiin mm. Istanbulin sopimuksen ja sen kansallisen toimeenpanon velvoittamana. Toimintaa kehitetään ja koordinoidaan valtakunnallisesti vuonna 2019 perustetussa USEL-päällystöverkostossa, jossa on edustus kaikista poliisilaitoksista sekä rikostorjunnan että valvonta- ja hälytystoiminnan sektoreilta. Keskusrikospoliisi ja Poliisiammattikorkeakoulu ovat myös mukana USEL-toiminnassa, johon liittyy monen muun asian ohessa myös koulutusmateriaalin tuottaminen em. asioissa yhteistyössä Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL), Rikosuhripäivystyksen (RIKU) ja Ensi- ja turvakotien liiton (ETKL) kanssa. Osoituksena työn merkityksestä voidaan pitää poliisin ohjausten lisääntymistä RIKU:n palveluihin.

Taulukko 8: Poliisin Rikosuhripäivystykseen ohjaamat asiakkaat vuosina 2018-2022

Poliisin Rikosuhripäivystykseen (RIKU) ohjaamat asiakkaat	Toteuma 2018	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
Kaikki ohjatut					
Naiset	2 021	3 077	3 619	4 476	5 043
Miehet	445	810	1 122	1 355	1 609
Muut tai ei tiedossa	16	26	29	57	99

¹⁴ USEL = Uhri-, sovittelu-, ja edunvalvonta- sekä lähestymiskieltoasiat

Poliisin Rikosuhripäivystykseen (RIKU) ohjaamat asiakkaat	Toteuma 2018	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
Kaikki ohjatut asiakkaat yhteensä	2 482	3 913	4 770	5 888	6 751
Näistä saattaen ohjattuja (poliisi on lähettänyt asiakkaan luvalla asiakkaan yhteystiedot RIKU:un)					
Naiset	1 557	2 471	2 848	3 901	4 507
Miehet	321	610	821	1 238	1 343
Muut tai ei tiedossa	6	10	8	42	70
Kaikki saattaen ohjatut asiakkaat yhteensä	1 884	3 091	3 677	5 081	5 920

Barnahus-hanke

Barnahus-mallin valtakunnallistaminen jatkuu ja toiminta on laajentunut 20:een kaupunkiin ympäri Suomea, Pohjois-Suomea lukuun ottamatta. Malli on käytössä koko poliisilaitoksen alueella neljällä poliisilaitoksella. Barnahus-mallin mukaisessa moniammatillisessa LASTA-seula-palaverissa oli täytetty tapausten osalta yli 500 LASTA-tilastointilomaketta maaliskuu-joulukuu 2022 välisenä aikana THL:n seurannan mukaan.

Rikoshyöty

Haltuun saadun rikoshyödyn (brutto/netto) määrissä on havaittavissa laskua, joka on huomioitu rikostorjunnan kehittämistoimissa. Erityisesti rikoshyödyn määrittelyyn, jäljittämiseen ja poisottamiseen kiinnitetään huomiota ammattimaisen ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa rikoslajineutraalilla tavalla.

Taulukko 9: Rikostorjunnan tuloksellisuutta, tehokkuutta, tuotoksia ja laadunhallintaa arvioidaan seuraavilla mittareilla

Taloudellisuus / rikostorjunta	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Henkilötyövuodet (htv)	3 883	3 897	3954	3 969
Rikostorjunnan kustannukset, 1 000 euroa	392 441	408 640	388 000	429 325
Taloudellisuus (kustannukset / selvitetty rikoslakirikokset), euroa	1 273,1	1 350,2	1240,0	1 536,1

Tuottavuus / rikostorjunta	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Tuottavuus (selvitetyt rikoslakirikokset / htv)	79	78	79	70
Talousrikostorjunnan tuottavuus (juttujen lkm / htv)	5,8	5,8	5,7	5,4

Palvelukyky ja laatu / rikostorjunta	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Rikoslakirikosten selvitystaso (pl. liikenneirikokset), %, vähintään	44,1	49,2	50,0	45,1
Rikoslakirikosten tutkinta-aika (pl. liikenneirikokset), keskiarvo, vrk	146,0	167,0	140,0	175
Omaisuusrikosten selvitystaso, %, vähintään	34,1	37,8	37,0	35,6
Henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten selvitystaso, %, vähintään (henkirikokset)	92,1	103,2	-	92,0
Henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten selvitystaso, %, vähintään	67,6	66,2	71,6	59,7
Henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset, määrä	36 062	36 812	35 000	40 675
Päätettyjen talousrikosjuttujen sisällöloaika, keskiarvo, vrk, enintään	511	497	495	588
Talousrikostorjunnan htv	360,4	359,7	-	344,8
Ilmoitettujen ja päätettyjen talousrikosjuttujen suhde, suhdeluku	1,08	0,94	-	1,12
Talousrikostorjunnan kannattavuus (kustannukset / saatu rikoshyöty)	107,4	66,6	-	103

Palvelukyky ja laatu / rikostorjunta	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Onnistuminen väkivaltarikosten selvittämisessä ja torjunnassa ¹⁵ , keskiarvo, vähintään, arvosana 1-4	2,99	-	3,00	-
Onnistuminen talousrikosten torjunnassa ¹⁵ , keskiarvo, vähintään, arvosana 1-4	2,81	-	2,8	-
Onnistuminen huumerikosten selvittämisessä/paljastamisessa ¹⁵ , keskiarvo, vähintään, arvosana 1-4	2,91	-	2,9	-
Onnistuminen asuntomurtojen selvittämisessä ¹⁵ , keskiarvo, vähintään, arvosana 1-4	2,74	-	2,8	-
Onnistuminen autovarkauksien selvittämisessä ¹⁵ , keskiarvo, vähintään, arvosana 1-4	2,67	-	2,7	-
Onnistuminen viharikosten selvittämisessä (rikokset, joiden motiivina on uhrin etninen tausta, seksuaalinen suuntautuminen, vammaisuus tms.) ¹⁵ , keskiarvo, vähintään, arvosana 1-4	2,89	-	2,9	-
Onnistuminen tietoverkkorikollisuuden torjunnassa ¹⁵ , keskiarvo, vähintään, arvosana 1-4	2,80	-	3,0	-
IT-tutkintaan käytetyt henkilötyövuodet (tietoverkkorikosten taktinen tutkinta)	50,9	49,2	50,9	50,6

Suoritteet / rikostorjunta	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Kaikki selvitetty rikokset, määrä, sis. liikenneriikkomukset	501 093	318 880	325 000	294 509
Selvitetty rikoslakirikokset, määrä, kpl	308 267	302 642	313 000	279 483

¹⁵ Lähde: Poliisibarometri. Tilastokeskus toteuttaa tutkimuksen yhdessä Poliisiammattikorkeakoulun kanssa. Vuoden 2022 tulokset julkaistaan vuoden 2023 aikana.

Suoritteet / rikostorjunta	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Päätettyjen talousrikosten määrä, kpl	2 077	2 093	2 000	1 863
Avoimna olevien talousrikosten määrä, kpl	3 202	3 182	2 700	3 497
Haltuun saatu rikoshyöty kaikissa rikoksissa (netto), milj. euroa	36,2	50,1	25,0	40,61
Haltuun saatu rikoshyöty talousrikoksissa (netto),milj. euroa	24,9	40,4	20,0	26,69
Haltuun saatu rikoshyöty huumausainerikoksissa (netto),milj. euroa	2,74	3,43	-	3,22
Henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset, määrä	36 483	36 812	35 000	40 675
Henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten määrä, kpl, henkirikokset	478	464	-	435
Henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten määrä, kpl, pahoinpitelyrikokset	33 384	34 335	-	38 410
Poliisin tietoon tulleet törkeät huumausainerikokset, määrä	1 143	1 310	1 200	1 026
Poliisin selvittämät törkeät huumausainerikokset, määrä	941	1 130	-	970
Päätettyjen järjestäytyneen rikollisuuden juttujen lukumäärä	544	401	540	338
Rasistiset ja muut viharikokset, kpl	153	160	-	624
Poliisin tietoon tulleet ihmiskaupparikokset, määrä	114	133	-	123
Poliisin selvittämät ihmiskaupparikokset, määrä	35	27	-	61
Ihmiskaupparikosten tutkinta-aika, vrk	735	315	338	615
Huumausaineen käyttäjien hoitoonohjaus, määrä (Patjaan kirjatut ilmoitukset)	5 092	7 295	-	7 462

Taulukko 10: Rikosten kehitys vuosina 2017-2022

Rikosten määrällinen kehitys	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Muutos % 2021-2022
Kaikki rikokset	822 221	825 901	779 792	683 094	502 417	501 361	-0,21 %
Rikoslakirikokset	431 471	436 887	446 983	542 465	484 822	484 760	-0,01 %
Rikoslakirikokset (pl. liikenne- rikokset)	322 110	321 370	337 203	410 589	350 512	365 541	4,29 %
Henkeen ja terveyteen kohdistu- neet rikokset	36 020	36 170	36 483	36 062	36 812	40 675	10,49 %
Seksuaalirikokset	3 331	3 856	4 466	4 472	5 412	5 587	3,23 %
Omaisuusrikokset	209 438	204 742	213 603	256 260	224 884	230 935	2,69 %
Asuntomurrot (vain törkeät var- kaudet yrityksineen, joissa teon tarkenne asunnosta luvatta tun- keutuen)	1 780	2 246	1 980	1 836	1 527	1 374	-10,0 %
Automurrot (varkaudet yritys- neen, joissa teon tarkenne moottoriajoneuvosta luvatta tun- keutuen)	6 793	6 148	6 559	7 839	7 491	8 249	10,1 %
Huumausainerikokset (uudet RL 50 luku)	24 039	26 374	29 965	35 839	26 658	23 776	-10,81 %
Liikenne rikokset	109 361	115 517	109 780	131 876	134 310	119 219	-11,24 %
Kaikki liikenne rikkomukset ¹⁶	377 083	376 673	321 806	129 287	7 300	6 521	-10,67 %

¹⁶ Tieliikennelain muututtua 1.6.2020 poliisin liikenne rikkomuksia koskevat menettelyt ja tilastointi muuttuivat. Aiemmin kokonaisrikollisuuteen ja liikenne rikkomusten kokonaismäärään tilastoituneet, lievemmistä ylinopeuksista kirjoitetut rikesakot muuttuivat hallinnollisiksi liikennevirhemaksuiksi, jotka eivät tilastoidu liikenne rikkomusten määrään.

Taulukko 11: Rikoslakirikosten (pl. liikenne rikokset) selvitysprosentti poliisilaitoksittain tutkivien yksiköiden mukaan

Rikoslakirikosten selvitys%	Toteuma 2017	Toteuma 2018	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Muutos % 2021-2022
215 Helsinki	42,2%	45,2%	45,1%	38,5%	46,8%	44,1%	-5,74 %
806 Itä-Uusimaa	38,4%	35,1%	35,1%	30,4%	37,0%	32,2%	-13,03 %
815 Kaakkois-Suomi	50,7%	47,2%	49,3%	45,0%	52,6%	51,4%	-28,21 %
818 Länsi-Uusimaa	47,0%	50,5%	47,0%	40,3%	44,7%	41,2%	-7,72 %
812 Häme	48,6%	50,8%	51,5%	44,9%	49,6%	43,6%	-12,14 %
833 Sisä-Suomi	66,4%	53,5%	51,1%	45,5%	52,9%	47,8%	-9,74 %
836 Pohjanmaa	59,7%	59,4%	57,0%	57,2%	57,8%	54,9%	-4,99 %
842 Lounais-Suomi	51,4%	49,0%	50,8%	47,1%	51,1%	52,9%	3,46 %
851 Itä-Suomi	50,4%	51,4%	53,2%	52,1%	51,6%	45,4%	-11,99 %
863 Oulu	46,6%	53,2%	51,7%	53,0%	54,0%	52,2%	-3,28 %
866 Lappi	55,4%	48,4%	56,2%	58,5%	53,8%	51,2%	-4,85 %
Yhteensä	49,7%	48,5%	48,5%	44,0%	49,0%	45,7%	-6,76%

Taulukko 12: Rikoslakirikosten (pl. liikenne rikokset) tukinta-aika (vuorokautta) poliisilaitoksittain tutkivien yksiköiden mukaan

Rikoslakirikosten selvitys%	Toteuma 2017	Toteuma 2018	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Muutos % 2021-2022
215 Helsinki	103	119	122	118	136	148	9,27 %
806 Itä-Uusimaa	139	134	140	168	214	238	11,28 %
815 Kaakkois-Suomi	137	124	135	180	215	235	9,27 %
818 Länsi-Uusimaa	127	140	152	154	150	159	5,65 %
812 Häme	125	143	132	141	151	172	13,58 %

Rikoslakirikosten selvitys%	Toteuma 2017	Toteuma 2018	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Muutos % 2021-2022
833 Sisä-Suomi	99	116	122	129	165	147	-11,08 %
836 Pohjanmaa	156	127	152	160	191	197	3,14 %
842 Lounais-Suomi	134	126	116	124	138	150	8,42 %
851 Itä-Suomi	116	117	154	176	194	193	-0,45 %
863 Oulu	162	156	159	162	172	181	5,21 %
866 Lappi	155	153	161	163	186	198	6,05 %
Yhteensä	124	129	136	145	167	174	4,45 %

3.3 Lupahallinto

Vuosi 2022 oli lupahallinnossa hyvin kiireinen, kun pandemian aikana uusimatta jääneitä matkustusasiakirjoja ryhdyttiin hakemaan. Uusia matkustusasiakirjahakemuksia laitettiin vireille 1 447 081 kpl, mikä on enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Volyymit lähtivät nousuun maaliskuusta 2023 alkaen, jolloin pandemiaan liittyviä matkustusrajoituksia alettiin purkaa. Samaan aikaan alkoi Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, joka osaltaan myös lisäsi erityisesti passin hakua Suomessa. Ukrainassa käytävän sodan takia esim. reserviläistoiminta lisääntyi, mikä osittain näkyi vuoden lopussa myös aselupahakemusten määrän kasvussa. Yhteensä uusia asioita tuli vireille vuoden aikana 1 549 669 kpl.

Matkustusasiakirjojen suurien hakemusmäärien takia poliisin lupahallinnon asiakaspalvelu oli erittäin ruuhkainen. Ajanvarausaikoja ei ollut tarjolla niin paljoa, kuin olisi ollut tarvetta. Suurista hakemusmääristä huolimatta hakemusten käsittelyajat eivät pidentyneet, poliisilaitokset pystyivät ratkaisemaan hakemukset normaalissa käsittelyajassa. Passi- ja henkilökorttituotanto on pystynyt vastaamaan tarpeeseen ja valmiiden lupa-asiakirjojen toimitusajat eivät ole venyneet. Ruuhka näkyi poliisilaitoksilla käyntiasioinnin ruuhkautumisena, mutta passin ja henkilökortin toimitusaika pystyttiin pitämään enimmillään 12 arkipäivässä. Poliisilaitokset tekivät paljon erilaisia toimia, joilla asiakaspalvelun ruuhkiin pyrittiin vaikuttamaan. Huomiota kiinnitettiin erityisesti siihen, että jonottamalla ilman ajanvarausta saapuvat asiakkaat saadaan palveltua, näin pystyttiin turvaamaan hakemusten vireille laittaminen, vaikka ajanvarausaikoja ei ollut riittävästi kaikille halukkaille. Poliisilaitokset ovat mm. lisänneet asiakaspalvelun henkilökuntaa, pidentäneet aukioloja ja lisänneet viikonloppuaukioloja. Myös eduskunnan oikeusasiamies on kiinnittänyt huomiota poliisin asiakaspalvelun ruuhkiin ja tuonut esiin palvelun merkitystä perusoikeuksien toteuttamisen kannalta.

3.3.1 Lupahallinto

Taulukko 13: Lupahallinnon tuloksellisuutta, tehokkuutta, tuotoksia ja laadunhallintaa arvioidaan seuraavilla mittareilla

Taloudellisuus / maksullinen lupahallinto	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Henkilötyövuodet (maksullinen)	336,1	332,0	330,0	375,0
Lupapalvelujen kustannukset (maksullinen), 1 000 euroa	47 867	48 596	50 000	54 576
Taloudellisuus (kustannukset / poliisin käsittelemät maksulliset asiat), euroa	56,8	45,0	45,0	35,2
Lupahallinnon kustannusvastaavuus, %	76,3	101,9	100,0	120,1
Lupahallinnon tuottototeuma, 1 000 euroa	36 507	50 704	50 000	66 870

Tuottavuus / maksullinen lupahallinto	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Maksullisen toiminnan tuottavuus (poliisin käsittelemät maksulliset asiat / maksullinen lupahallinto)	2 507,1	3 255,2	3 333,3	4 132,5

Palvelukyky ja laatu / maksullinen lupahallinto	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Onnistuminen lupahallinnossa ¹⁷ , arvonsana 1-4	3,39	-	3,39	-
Sähköisen asioinnin toteutuma-aste, %	32,8	33,8	35,0	36,8
Sähköisen asioinnin käyttöaste ¹⁸ , %	72,1	77,0	75,0	79,6
Ajanvarauksen käyttöaste (varausten määrä / asiakaskäyntimäärä), %	51,7	51,8	52,0	46,1

¹⁷ Lähde: Poliisibarometri. Tilastokeskus toteuttaa tutkimuksen yhdessä Poliisiammattikorkeakoulun kanssa. Vuoden 2022 tulokset julkaistaan vuoden 2023 aikana.

¹⁸ Sähköisesti vireille laitettujen lupien osuus koko volyymista niissä luparyhmissä, joissa sähköinen asiointi on mahdollista.

Palvelukyky ja laatu / maksullinen lupahallinto	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Käyntiasioinnin asiakasmäärän kehitys	621 000	771 000	650 000	1 136 000

Suoritteet / maksullinen lupahallinto	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Poliisin käsittelemät maksulliset lupa-asiat yhteensä, kpl	842 611	1 080 734	1 100 000	1 549 669
Matkustusasiakirjat (passit ja henkilökortit)	757 227	994 207	-	1 447 081
Turva-alan luvat	14 336	15 994	-	19 354
Aseluvat	62 307	58 708	-	66 170
Muut luvat	8 741	11 825	-	17 064

Taulukko 14: Maksuttoman lupahallinnon tuloksellisuutta, tehokkuutta, tuotoksia ja laadunhallintaa arvioidaan seuraavilla mittareilla

Taloudellisuus / maksuton lupahallinto, sisältää lupavalvonnan	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Henkilötyövuodet (htv)	264,6	265,6	-	256,0
Lupavalvonnan kustannukset (lupapalvelut), 1 000 euroa	26 633	26 764	-	25 456

Tuottavuus / maksuton lupahallinto, sisältää lupavalvonnan	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Toiminnan tuottavuus (valvonnalliset suoritteet / maksuton lupa-htv)	272,1	293,0	-	353,7

Suoritteet / maksuton lupahallinto, sisältää lupavalvonnan	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Valvonnalliset toimenpiteet yhteensä, kpl	72 005	77 809	75 000	90 557
Aseiden hallussapitolupiin kohdistuvat peruutukset ja varoitukset	4 833	5 416	-	5 588
Ajo-oikeuspäätökset	63 994	72 031	-	84 708
Järjestyksenvalvojakorttien peruutukset ja varoitukset	191	241	-	183
Vartijakorttien peruutukset ja varoitukset	77	121	-	78

Taulukko 15. Poliisin myöntämät luvat poliisiyksiköittäin 2017-2022

Poliisin myöntämät luvat poliisiyksiköittäin tehtävä/lkm	Toteuma 2017	Toteuma 2018	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Muutos % 2021-2022
215 Helsinki	149 890	156 094	170 678	116 694	166 539	218 177	31,01 %
806 Itä-Uusimaa	117 335	125 667	145 193	92 429	123 656	177 294	43,38 %
815 Kaakkois-Suomi	55 306	59 991	73 517	44 381	54 815	77 920	42,15 %
818 Länsi-Uusimaa	97 012	103 012	117 570	75 874	106 257	151 892	42,95 %
812 Häme	67 447	73 646	86 611	57 826	71 293	101 402	42,23 %
833 Sisä-Suomi	142 557	154 293	184 501	116 488	149 139	220 373	47,76 %
836 Pohjanmaa	67 337	74 699	101 771	58 090	72 742	112 604	54,80 %
842 Lounais-Suomi	122 569	132 579	170 389	103 801	128 129	187 805	46,57 %
851 Itä-Suomi	94 398	106 002	132 559	81 741	95 980	137 110	42,85 %
863 Oulu	76 388	89 935	111 759	67 084	79 573	119 023	49,58 %
866 Lappi	30 206	33 696	43 846	28 203	32 709	46 058	40,81 %
Yhteensä	1 020 445	1 109 614	1 338 394	842 611	1 080 832	1 549 658	43,38 %

3.3.2 Asehallinto

Asehallinto on jatkanut systemaattista viranomaisyhteistyötä haastavassa globaalien turvallisuustilanteen muutoksessa. Muutos on aiheuttanut aseiden, niiden osien, varusteiden sekä patruunoiden markkinoiden valmistukseen ja saatavuuteen suuria muutoksia, jotka heijastuvat kaikkiin asealan elinkeinon, harrastajiin ja viranomaisiin. Samalla aloitettu Euroopan unionin nk. asevientiasetuksen muutoksen valmistelutyö. Asehallinto osallistui myös aselupia koskevan ohjeistuksen valmisteluun ja asetietojärjestelmähankkeeseen.

Asealan elinkeinonharjoittajien vastuuhenkilökokeita pidettiin neljä kertaa vuoden aikana. Vuoden 2022 aikana pidettiin kuusi asehuutokauppaa, joissa oli kaupan yhteensä 4 177 (kymmenen vuotta aiemmin 2012: 1 251) esinettä. Ampuma-aseita romutettiin vuoden aikana yhteensä 20 271 (2012: 6 355) kappaletta. Deaktivointitarkastuksia tehtiin 233 kappaletta.

3.3.3 Arpajaishallinto

Rahankeräys- ja tavara-arpajaistoiminnan valvonta

Vuoden aikana tehtiin noin 610 bingo-, rahankeräys- ja tavara-arpajaislupiin liittyvää päätöstä, joista rahankeräyslupapäätösten osuus oli noin 510. Uusia rahankeräyslupia myönnettiin 383 kappaletta. Voimassa olevan rahankeräyslain esitöissä (HE 214/2018) esitetystä poiketen rahankeräyslupahakemuksia tulee edelleen vireille tasaisesti eikä niiden määrän laskua ole havaittavissa. Vuosi-ilmoituksia saapui tarkastettavaksi vuoden aikana noin 940, ja vuonna 2023 niitä odotetaan saapuvaksi noin 1 300.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa näkyi myös arpajaishallinnossa. Ihmisillä oli ja on suuri halu auttaa sodasta kärsiviä ja sitä pakenevia sekä varmistua siitä, miten se on laillisesti mahdollista. Vaikka yhteydenottoja tuli runsaasti, Ukrainan sotaan liittyviä rahankeräyslupahakemuksia saapui kymmenkunta kappaletta.

Vuoden aikana pyramidipelit olivat useaan otteeseen pinnalla. Arpajaishallinto sai useita yhteydenottoja epäillyistä lainvastaisista pyramidipeleistä. Arpajaishallinnon näkemyksen mukaan suurimmassa osassa oli kyse kielletystä pyramidipeleistä. Näistä tapauksista tehtiin rikosilmoitus esitutkintaviranomaiselle.

Rahapelitoiminnan valvonta

Vuoden 2022 alussa tuli voimaan uudistettu arpajaislaki. Uusi lainsäädäntö aiheutti merkittäviä muutoksia Poliisihallituksen arpajaishallinnon toimivaltaan ja käytettävissä oleviin valvontamenetelmiin sekä rahapelien markkinoinnin valvontaan.

Yksi merkittävimmistä uudistuksista oli kaikkea rahapelaamista koskeva pakollinen tunnistautuminen, joka mahdollistaa rajoitusten ja peliestojen käyttöönoton rahapelaamisessa sekä rahapelien markkinoinnin rajoitukset ja mahdollisuus asettaa maksuliikenne-esto kieltopäätöksen saaneelle rahapeliyhtiölle. Myös raha-automaattien sijoittelua ja käyttämisestä koskevia periaatteita ja omavalvontaa koskevat pykälät lisättiin arpajaislakiin.

Uutena valvontakeinona otettiin käyttöön väliaikainen rahapelin toimeenpanon kieltämisen menettely tilanteessa, jossa pelaajien oikeusturva tai rahapelin toimeenpanon valvonta vaarantuu ja väärinkäytösten mahdollisuus lisääntyy taikka arvonnän luotettavuus muutoin vaarantuu. Lakiuudistuksen myötä Veikkaus Oy:lle tuli mahdollisuus sijoittaa pelijärjestelmiä manner-Suomen ulkopuolelle, mutta tällaisissa tapauksissa sisäministeriön tulee hyväksyä valvontajärjestelyt. Arpajaishallinto laati yhdessä sisäministeriön ja Veikkaus Oy:n kanssa prosessikuvauksen toimintaa varten.

Yllä mainitut muutokset lisäsivät Poliisihallituksen (arpajaishallinnon) valvontatehtäviä. Valvontaan kohdistuvat muutokset vaativat huomattavia lisäresursseja ja vuoden 2022 aikana valmisteltiin useita vuoden 2023 alussa alkavia rekrytointeja.

Pelihaittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi sekä ikäraja- ja valvontaa tehostamaan on otettu käyttöön tunnistautunut pelaaminen. Kaikkea rahapelaamista koskeva pakollinen tunnistautuminen mahdollistaa muun muassa rajoitusten ja peliestojen käyttöönoton kaikessa Veikkaus Oy:n tarjoamassa rahapelaamisessa. Tunnistautuminen tulee voimaan asteittain lähtien vuoden 2022 alussa tapahtuneesta tunnistautumisesta raha-automaateilla ja ulottuu kaikkeen rahapelaamiseen vuoteen 2024 mennessä.

Vuoden 2022 aikana jatkettiin valvonnan raportointimenettelyiden kehittämistä. Pelitapahtumatietojen lisäksi valvonnan raportointijärjestelmään siirretään pelaajatietoja, jolloin valvonnan raportoinnin tarpeet voidaan huomioida laajemmin. Vuoden aikana kehitettiin edelleen rahapelin palautusprosenttien valvontaa raportoinnin keinoin.

Rahapelin tietoteknistä valvontaa kehitettiin edelleen Veikkaus Oy:n otettua käyttöön uusia pelijärjestelmiä. Tämän johdosta valvontajärjestelmään tehtiin useita tuotantovientejä. Arpajaishallinto teetti valvontajärjestelmään tietoturva-auditoinnin ja osa valvontajärjestelmän laitteistosta siirrettiin uuteen sijaintiin. Tietoteknisen valvonnan henkilöstölle asetettiin uuden arpajaislain nojalla nettipokerin osalta pelaamisen rajoitus.

Muutokset virallisten valvojen toiminnassa

Arpajaishallinto toteutti poliisihallinnolle suunnatun ilmoittautumismenettelyn virallisen valvojan tehtävään. Virallisiksi valvojiksi valittiin 10 virkamiestä eri poliisiyksiköistä käytännössä Etelä-Suomen alueelta.

Arpajaislakiuudistuksen myötä virallisten valvojen tekemästä veikkaus-, vedonlyönti- ja toto-pelin tulosten ja voittojen vahvistamisesta voitiin luopua. Tietoteknisen valvonnan kehityksen johdosta arpajaishallinnon valvontajärjestelmä vahvistaa automaattisesti veikkauspelin tulokset ja voittojen määrät ja vertailee vedonlyönti- ja totopelin peliaineistot, mikä tarkoittaa, että ihminen ei jatkossa näitä toimenpiteitä tee.

Rahapelitoiminnan markkinoinnin valvonta

Muuttunut arpajaislaki toi useita suuria muutoksia rahapelin markkinoinnin valvontaan. Muutokset koskivat sekä arpajaislain mukaista, että arpajaislain vastaista toimintaa. Veikkaus Oy:n markkinoinnin osalta suurimmat muutokset olivat vedonlyönnin ja totopelin markkinoinnin vapauttaminen sekä tiukennukset muiden erityisen haittariskin pelien markkinointiin. Lakimuutoksen jälkeen markkinointikiellon alaisista peleistä on saanut antaa vain pelipaikkatietoja. Merkittävimmät muutokset lainvastaisen markkinoinnin val-

vonnassa olivat lakiuudistuksen mahdollistamat seuraamusmaksun määrääminen luonnollisille henkilöille ja yhteisöille, kieltopäätöksen ja uhkasakon ulottaminen luonnolliseen henkilöön sekä maksuliikenne-estot.

Markkinoinnin valvonnassa toimenpiteitä kohdistettiin niin Veikkaus Oy:hyn kuin luonnollisiin henkilöihin ja ulkomaisiin rahapeliyhtiöihin. Arpajaishallinto antoi useita kieltopäätöksiä arpajaislain vastaisesta rahapelien markkinoinnista ja toimeenpanosta. Maksuliikenne-estojen voimaantuloa vuonna 2023 valmisteltiin. Maksuliikenne-estot kohdistuvat pelaajalta rahapeliyhtiölle meneviin maksuihin.

Poliisihallitus valmisteli vuoden 2022 loppupuolella kampanjaa sosiaalisessa mediassa. Kampanjan tavoitteena on tavoittaa rahapelien markkinoinnin kohdeyleisö sosiaalisessa mediassa ja lisätä tietoisuutta lainvastaisesta markkinoinnista sen vaikuttavuuden vähentämiseksi ja tavanomaisen valvonnan tehostamiseksi. Joulukuussa 2022 tuotettiin sosiaaliseen mediaan levitettäväksi videomateriaalia. Aihetunnisteina kampanjassa on #eimitäänrajaa tai #eimitnrajaa, jotka viittaavat ulkomaille pelaamisen riskeihin.

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen

Arpajaishallinto on kehittänyt asiamiestoiminnan valvontaa edelleen. Asiamiestoiminnan valvonnalla tarkoitetaan sekä asiamiesten suoravalvontaa että Veikkaus Oy:n asiamiestoiminnan ja -valvonnan arvioimista. Suoravalvonnan kautta asiamiehiä on vuonna 2022 kontaktoitu henkilökohtaisesti asiakkaan tuntemiseen liittyvien velvoitteiden rikkomisen osalta. Veikkaus Oy:n kanssa on aloitettu säännölliset asiamiestoimintaan liittyvät rahanpesun valvontakokoukset. Lisäksi Poliisin verkkosivuille on laadittu ohjeistusta asiamiehille. Arpajaishallinnossa on suunniteltu ja valmisteltu uutiskirjettä, jonka lähettäminen alkaa vuonna 2023.

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain mukaisten hallinnollisten seuraamusten määräämismenettelystä on kirjattu prosessikuvaus ja muistio. Lisäksi Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevan lain uudistamistyö jatkui vuonna 2022. Arpajaishallinto antoi hallituksen esityksestä lisälausunnon.

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain mukaisen valvonnan osalta suoritettiin tarkastuksia sekä muita valvonnallisia toimenpiteitä. Arpajaishallinto piti mm. säännöllisiä valvontakokouksia rahanpesuun ja terrorismin rahoittamiseen liittyvien asioiden osalta rahanpesulain mukaisen ilmoitusvelvollisen (Veikkaus Oy) kanssa.

3.3.4 Turvallisuusalan valvonta

Turvallisuusalan valvonnan toimintavuosi painottui valvonnan tehostamiseen erityisesti ohjaamalla poliisilaitoksia niiden tehtävälueella; muun muassa kouluttamalla poliisilaitoksien nimeämiä poliisilaitoksien vastuuhenkilöitä turvallisuusalan elinkeinonharjoittajien toimipaikkatarkastuksien tekemisessä, havaintojen kirjaamisessa ja toimenpiteisiin ryhtymisessä.

3.4 Yhteiset palvelut

Rajoittamispäätökset

Rajoittamispäätösten lukumääriä tarkasteltaessa voidaan havaita, että niissä on ollut suuriakin eroja poliisiyksikkökohtaisesti. Rikosten esikäsittely- ja rajoittamistoimintaa on kehitetty yhteistyössä VKST:n ja syyttäjien kanssa, ja rajoittamismenettely (tutkinnanjohtajien esitykset ja syyttäjien päätökset) on tasoittunut valtakunnallisesti. Rajoittamispäätöksiä tehdään n. 4,2 %:ssa rikoslakirikoksista. Rajoittamismenettelyssä käsiteltävien asioiden määrä on pieni suhteessa rikosten kokonaismäärään, mutta on kuitenkin esitutkintalaissa poliisille ja syyttäjille säädetty erittäin tärkeä menettely, jossa korostuu prosessiekonomia. Esitutkintatoimet tulee pääasiassa kohdentaa niihin rikosasioihin, joissa on tarkoituksenmukaisimmat rikosprosessin edellytykset rikosvastuun toteutumiseksi.

Esikäsittelytoimintaa kehitetään edelleen siten, että toimintaprosessit olisivat poliisiyksiköissä yhdenmukaiset. Rajoittamismenettelytoimintaan ja sen tuloksellisuuteen ei vaikuta ainoastaan poliisin toiminta vaan oleellista on myös se, että poliisin ja rajoittamispäätöksen tekevän syyttäjän yhteistoiminta on paikkakuntaakohtaisesti ja prosessuaalisesti joustavaa ja tehokasta, jolloin se nopeuttaa ja tehostaa rajoittamispäätösten tekemistä kokonaisuudessaan.

Taulukko 16: Rikoslakirikosten (pl. liikenne rikokset) esitutkintalain mukaisten rajoittamispäätösten lukumäärä tutkintayksiköittäin

Rikoslakirikosten (pl. liikenne rikokset) esitutkintalain mukaisten rajoittamispäätösten lukumäärä tutkintayksiköittäin	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Muutos % 2021-2022
215 Helsinki	4 506	3 498	3 631	2 994	-17,54 %
806 Itä-Uusimaa	3 046	2 575	2 470	2 336	-5,43 %
815 Kaakkois-Suomi	1 188	944	1 085	1 099	1,29 %
818 Länsi-Uusimaa	2 962	2 773	1 704	1 352	-20,66 %
812 Häme	868	982	1 526	1 923	26,02 %
833 Sisä-Suomi	1 428	2 146	3 013	3 154	4,68 %
836 Pohjanmaa	714	847	1 311	1 443	10,07 %
842 Lounais-Suomi	1 152	1 094	1 072	1 222	13,99 %
851 Itä-Suomi	889	956	1 187	1 542	29,91 %

Rikoslakirikosten (pl. liikennerikokset) esitutkintalain mukaisten rajoittamispäätösten lukumäärä tutkintayksiköittäin	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Muutos % 2021-2022
863 Oulu	990	954	1 022	1 057	3,42 %
866 Lappi	279	261	314	497	58,28 %
Yhteensä	18 022	17 030	18 335	18 619	1,55 %

3.4.1 ICT-palvelut

Vuonna 2022 poliisi jatkoi palveluiden ja prosessien digitalisointia. Geopoliittinen tilanne vaikutti tietohallinnon ja ICT-palvelutuotannon tehtäviin. ICT-varautumiseen liittyen tietohallinto ja Poliisin informaatioteknologiakeskus (IT-keskus) tarkistivat yhdessä henkilöressurssien ja työvälineiden käytön normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Tietohallinto tuki Esikunnan tiedonhallintaa ICT-varautumisen liittyen sekä käynnisti keskustelut keskeisimmän palveluntuottajamme Valtorin kanssa ICT-varautumisen kehittämiseksi poliisin tarpeiden mukaisesti. Poliisin keskeisimpien palveluiden varautumisen ja ICT-infrastruktuurin koventamisen osalta työtä aloitettiin yhteistyössä Poliisihallituksen yksiköiden kanssa tehtävien priorisointiin ja mahdollisten vaihtoehtoisten toimintamallien suunnitteluun liittyen. Työ jatkuu vuonna 2023.

IT-keskus toteutti yhdeksän EU-kynnysarvon ylittänyttä kilpailutusta mm. tietojärjestelmien tuki-, ylläpito- ja kehityspalveluihin sekä uusiin tietojärjestelmätoimituksiin liittyen. Lisäksi toteutettiin useita pienempiä hankintoja. Keskukseen hallinnoitavana oli lähes 50 sovelluskehityksen puitesopimusta ja yli sata muuta hankintasopimusta.

Uuden asetietojärjestelmän kehittämishankkeessa (ASKEL) toteutettiin mm. sovelluskehitysympäristöt ja integroitiin kehitystyökalut kehitysympäristöön. Lisäksi määriteltiin aseelinkeinonharjoittajien sähköisen asioinnin palvelut sekä kilpailutettiin asiantuntijatyön hankintasopimus tietojen siirtämiseksi nykyisestä asetietojärjestelmästä uuteen ja aloitettiin siirron suunnittelutyö. Siirron suunnittelu ja toteutus sekä aseelinkeinonharjoittajien sähköisen asioinnin palveluiden toteuttaminen erotettiin omaksi hankkeeksi (Aseiden elinkaaritietojen kehittämishanke) ASKEL-hankkeen alla, sille haettiin ja saatiin EU:n siisäsioiden rahaston (ISF) avustuspäätös 25% omarahoitusosuudella.

Viranomaisten yhteisen kenttäjärjestelmän jatkokehitysohjelmassa (KEJO-jatkokehitys) otettiin käyttöön uusi versio KEJO-järjestelmästä, joka sisälsi tiedonsiirtorajapinnan ERICA-hätäkeskustietojärjestelmään. Käyttö laajeni ensihoidon toimialalla ja samalla suunniteltiin vaiheittaisen käytön aloittamista muilla toimialoilla. Lisäksi toteutettiin tekninen valmius järjestelmän käyttämiseksi mobiiliympäristössä. Hallintamallin mukaiset jatkokehityksen ohjaus- ja koordinaatiomalli, sekä ylläpitokäytänteet otettiin käyttöön.

Poliisin kansainvälisten tietojärjestelmien kehittämisohjelmassa TIKO:ssa edistettiin kymmentä kokonaisuutta liittyen mm. Schengen-tiedonvaihtoon sekä KRP:n viestiliikennekeskuksen käyttämään järjestelmään. Keskitettyä hakupalvelua kehittävässä Renki-hankkeessa kehitettiin mm. EES (Entry Exit, EU:n rajanylitystietojärjestelmä) -toimintoja sekä ulkoinen hakurajapinta muiden järjestelmien hyödynnettäväksi, lisäksi Europolin tietojärjestelmä liitettiin RENKI-hakupalveluun. EU:n järjestelmien yhteentoimivuuteen (interoperability) tähtäävää hanketta vastaavassa Poliisin PYHTI-hankkeessa kehitettiin hakukyvykkyksiä liittyen Euroopan matkustajatieto- ja lupajärjestelmään ja eurooppalaiseen hakuportaaliin. Lisäksi ohjelmassa kehitettiin TUMA-matkustajatietojärjestelmää, sekä raportointia ja hankittiin sormenjälkilukijat poliisilaitosten käyttöön.

Monibiometriajärjestelmän kehityshankkeessa (UUSO) otettiin käyttöön TUNTO-järjestelmä syksyllä 2022. Järjestelmällä tehdään mm. turvapaikkarekisteröinnit ja sitä käytetään myös rikosten selvittämiseen. Joulukuun tehostetun valvontajakson jälkeen järjestelmä siirrettiin ylläpitoon ja hanke päätettiin.

TIMANTTI II-hanke kehittää keskitettyjä ratkaisuja poliisityön tehostamiseksi ja rikosten ennalta ehkäisemiseksi mahdollistaen tiedon elinkaarenhallinnan ja käytön tietosuojaja- ja tietoturva vaatimusten mukaisesti. Hankkeessa valmisteltiin vuoden 2023 alussa tapahtuvaa tehtävä- ja tutkinta-aineiston käsittelyyn tarkoitettua digitaalisen kansion käyttöönottoa pilottilaitoksissa, edistettiin tiedonhankinta-alustan kilpailutusta ja ratkaisun toteutusta, valmisteltiin useiden kaupunkien kaupunkikameroiden liitosta poliisin teknisen valvonnan järjestelmään (POKA) ja aloitettiin sen pilotoiminen.

SARA-ohjelman (Security-Automation-Robotics-Artificial Intelligence) kolmessa hankkeessa toteutetaan automatisaatiota mm. tekoälyn avulla. Hankkeiden tavoitteena on toteuttaa asiakasneuvonnan chatbot kiireettömän neuvonnan tueksi (NEUVO-hanke), ratkaisu kuulustelujen automaattiseen litterointiin (PUHTE-hanke) ja rahanpesuilmoitusten automatisoitu vastaanotto ja käsittely (ILMO-hanke). NEUVO-hankkeessa laadittiin asettamisen jatkoesitys vuodelle 2023, jotta chatbotin käyttöönotto kyetään viemään loppuun. PUHTE-hanke keskeytettiin siksi aikaa, että hankkeelle kyetään turvaamaan henkilö-, asiantuntija- ja rahoitusresurssit. PUHTE:n liitännäinen viranomaisten yhteiskehittämisyryhmän työ (PUHTE ykr -hanke) vietiin loppuun vuonna 2022. ILMO-hankkeessa kehitettiin viisi työpöytäsovellusta, jotka nopeuttavat vastaanotettavan tiedon käsittelyä, parantavat tietosuojaa ja tiedon laatua sekä lisäävät työhyvinvointia automatisoimalla rahanpesuilmoitusten vastaanottoa ja käsittelyä.

Poliisin ICT-toiminnan modernisointiohjelma (ICT 2.0) käynnistettiin vuonna 2022. Ohjelma jakautuu kolmeen hankkeeseen, joissa korjataan teknistä velkaa, laaditaan mm. uuden korjausvelan syntymistä ehkäisevä tietojärjestelmien elinkaarihallintamalli ja kehitetään toimintaympäristöjä teknisesti sekä nykyaikaistetaan Poliisin informaatioteknologiakeskuksen toimintaa. Osaamista hankittiin rekrytointien lisäksi laajasta kumppaniverkostosta. Monitoimijaympäristössä on yhteensä 11 kumppania sekä noin 75 henkilöä. Lisäksi laadittiin ensimmäinen versio tietojärjestelmäkartasta ja jatkettiin tietojärjestelmien elinkaarihallintamallin suunnittelua. Hanketyön tehostamisen tueksi toteutettiin järjestelmien kehitysympäristöjä pilviympäristöön. ICT-toiminnan tehostamiseksi laadittiin toimintamalleja uusiin työkaluihin sekä suunniteltiin niiden koulutuksia.

Poliisin sähköiseen asiointiin tuotiin uusina palveluina virka-apupyynnöt sekä arpajais-hallinnon palveluita. Rikosilmoitukseen toteutettiin mm. uusia rikosnimikekohtaisia lomakkeita ja asiointin kaksisuuntaisuus täydennyspyyntöineen. Lähes kaikki rikosilmoituslomakkeet vietiin myös yritysasiointien puolelle. Uusi maksupalvelurajapinta otettiin käyttöön ja palvelun hallintaa kehitettiin ottamalla käyttöön katkottomien päivitysten kehitysmalli. Valtionhallinnon sähköisen asiointin yhteistyötä tiivistettiin aloittamalla yhteistyökumppaneiden kanssa suomi.fi-palveluiden käyttäjäryhmätoiminta. Edistystä hallinnon yhteistyön saralla koettiin Luvat ja Valvonta -moniviranomaisjärjestelmän käyttöönoton myötä. Chatbot on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2023 alussa ja uuden LiveChatin kilpailutus aloitettiin loppuvuodesta 2022.

3.4.2 Materiaalipalvelut ja toimitilat

Poliisihallitus jatkoi vuonna 2022 poliisin hankintatoimen ja materiaalihallinnon kokonaisuuden ja ohjauksen kehittämistä vuonna 2021 määritellyn suunnitelman mukaisesti. Alla olevassa taulukossa on lueteltu poliisin hankintatoimen kehittämisen tärkeimmät kehittämiskohteet (TOP 10) sekä niiden eteneminen.

Taulukko 17: Poliisin hankintatoimen kehittämisen tärkeimmät kehittämiskohteet sekä niiden eteneminen.

Kehittämiskohde	Tilanne vuoden 2022 lopussa
1. Hankintojen ohjausryhmän perustaminen	Hankintojen ohjausryhmä on asetettu helmikuussa 2022.
2. Hankintasuunnittelun kehittäminen	Poliisihallituksen hankintojen tarveperusteisen suunnittelun prosessikuvaus on laadittu 1.1.2022 voimaantulleeseen Poliisihallitus-viraston hankintaohjeeseen. Tarveperusteinen hankintasuunnittelu käynnistetään vuonna 2023.
3. Poliisihallituksen sisäisten hankintojen organisointi	Poliisihallituksen sisäisten hankintojen organisointi ja prosessit on kuvattu 1.1.2022 voimaantulleessa Poliisihallitus-viraston hankintaohjeessa.
4. Työnjakoon liittyvät tarkennukset	Poliisihallituksen hankintojen työnjakoon liittyvät tarkennukset on kuvattu 1.1.2022 voimaantulleessa Poliisihallitus-viraston hankintaohjeessa.
5. Laskutuksen kehittäminen ja laskuautomaation lisääminen	Jatkuva kehittäminen on käynnissä Poliisihallituksen yksiköiden välisenä yhteistyönä. Valtion tilaus- ja laskunmaksujärjestelmä Handissa on laajennettu tilausmenettelyjä laskuautomaation kehittämiseksi. Handi-järjestelmän koulutusta on järjestetty syksyllä 2022.

Kehittämiskohde	Tilanne vuoden 2022 lopussa
6. Hankintakategoriamallin käyttöönotto	<p>Poliisin hankintakategoriamalli on kuvattu 1.1.2023 voimaantulleessa Poliisin hankintatoimi ja materiaalihallinto –määräyksessä.</p> <p>Kategoriamalli päivitetään Poliisihallitus-viraston hankintaohjeeseen vuonna 2023.</p> <p>Hankintakategoriamallin käyttöönotto Poliisihallituksessa on vuonna 2023.</p>
7. Hankintakäsikirjan viimeistely ja käyttöönotto	<p>Poliisin sähköinen hankintakäsikirja on otettu käyttöön valtakunnallisesti 06/2021.</p> <p>Käsikirjan laajempi päivitys tehdään n. 3 kertaa vuodessa sekä päivitetään jatkuvasti.</p>
8. Hankinta- ja materiaalihallinnon tietojärjestelmien tarkastelu	<p>Uusi hankintojen suunnittelu- ja kilpailutusjärjestelmän (Cloudia Suunnittelu, Cloudia Kilpailutus) sopimus on astunut voimaan 11/2022.</p> <p>Poliisihallitus on osallistunut Handi-sopimushallintatyökalun kehittämiseen 2021-2022. Käyttöönotto poliisissa on vuonna 2023.</p> <p>Toiminnanohjausjärjestelmää on selvitetty.</p>
9. Kilpailutusten keskittäminen	<p>Pääosa keskitettyjen hankintojen tekemisestä on keskitetty nykyrakenteen puitteissa poliisin materiaalikeskukseen (POL MAT) ja poliisin informaatioteknologiakeskukseen (POL IT).</p>
10. Tilaamisen keskittäminen	<p>Tilauksia on keskitetty hankintatiimeille ja poliisin materiaalikeskukseen. Lisäkesittäminen edellyttäne rakenteen ja resurssien uudistamista.</p>

Valmius ja varautuminen nousi poliisin hankintatoimessa keskeiseksi tekijäksi vuonna 2022. Poliisihallituksen johdolla on selvitetty alustavasti, mitä tuotteita ja välineitä on varastoitava poliisin valmiuden ja varautumisen varmistamiseksi. Poliisihallituksen johdolla on jatkettu lisäksi selvittämistä mm. materiaalisen valmiuden ja varautumisen taloudellisista vaikutuksista kattavasti, varastoinnin turvallisuusratkaisuista sekä logistiikkaratkaisuista.

Poliisihallitus vastaa poliisin valtakunnallisesta kestävästä kehityksen edistämisen ohjauksesta ja kehittämisestä. Poliisi on sitoutunut [sisäministeriön kestävästä kehityksen sitoumukseseen](#) (2019), jossa on asetettu sisäministeriön hallinnonalalle mm. ilmastotavoitteeksi hiilijalanjäljen pienentämisen 50 % vuoteen 2027 mennessä ja 75 % vuoteen 2035 mennessä. Poliisiammattikorkeakoulu on tehnyt oman [kestävästä kehityksen sitoumuksensa](#) vuonna 2021 ja Poliisihallitus [poliisin valtakunnallisen kestävästä kehityksen sitoumuksen](#) vuonna 2022.

Poliisin hiilijalanjälkilaskenta vuodelta 2022 ei ollut käytettävissä vielä toimintakertomuksen kirjoitushetkellä. Vuonna 2022 toteutetun laskennan mukaan poliisin hiilijalanjälki on pysynyt vuoden 2018 tasolla, kun mukana ovat myös hankinnat. Kun hankinnat jätetään laskennasta pois, poliisin hiilijalanjälki on pienentynyt noin 16 prosenttia vuosina 2018–2021. Hankintojen osalta vuosien 2018–2021 laskentatapa perustuu hankintoihin käytettyihin euroihin ja keskimääräisiin päästökertoimiin. Laskentatapa tuottaa suuntaa-antavia tuloksia, mutta tuloksissa eivät näy yksittäiset valinnat, esimerkiksi vastuullisten tuote- ja palveluvaihtoehtojen hankinnat. Kalliimpi tuote ja palvelu kasvattaa laskennallista päästöä, vaikka todellinen vaikutus olisi päästöä vähentävä.

Taulukko 18: Poliisin kestävä kehityksen mittaritiedot.

Mittarit	2018	2019	2020	2021	2022
Hiilijalanjälki (tCO ₂ e, sis. hankinnat)	57.962	62.040	57.518	57.550	Tietoa ei vielä saatavilla
Hiilijalanjälki (tCO ₂ e, ei sis. hankintoja)	25.569	25.013	22.488	21.123	Tietoa ei vielä saatavilla
Lentosegmenttien määrä	15.318	11.727	3.169	2.679	
Täyssähköisten ja lataushybridiautojen %-osuus siviilimallisista yleiskäyttöautoista	0 %	5 %	4 %	12 %	32 %
Latausasemien lkm	0	0	174	174	174

Ensimmäinen [poliisin vastuullisuusraportti](#) julkaistiin vuonna 2022. Raportti antaa kokonaiskuvan poliisin vastuullisuustoimista vuodelta 2021. Poliisi julkaisee jatkossa vastuullisuusraportin vuosittain.

3.4.3 Viestintä

Viestinnän tehtävänä on tarjota tietoa ja neuvoja sekä lisätä poliisitoiminnan vaikuttavuutta, kuten estää rikoksia ja häiriöitä ennalta. Viestinnällä tuetaan myös ihmisten turvallisuuden tunnetta ja luottamusta viranomaisiin.

Johto- ja tilannekeskusverkoston viestinnällistä suorituskykyä kehitettiin edelleen vahvistamalla Helsingin poliisilaitokseen sijoitettua valtakunnallista operatiivista viestintäryhmää sekä kouluttamalla yleis- ja kenttäjohtajia sekä tilannepäivystäjiä.

Poliisin ulkoisen toimintaympäristön analyysissä arvioitiin julkiseen keskusteluun liittyviä muutosvoimia.

Poliisiammattikorkeakoulu toteutti poliisin jatkotutkimushankkeen poliisin yhteiskunnallisesta viestinnästä. Siinä tunnistettiin hyviä käytäntöjä Alankomaista, Skotlannista ja Islannista ja niiden perusteella tehtiin suosituksia Suomen poliisille. Kotimaisen median edustajille järjestettiin poliisitoimintaa toimittajille -kurssi.

Käynnistettiin vaikuttajaviestinnän konseptin pilotti. Tavoitteena on vuoden 2023 aikana luoda valtakunnallinen toimintatapamalli, normisto sekä seurannan ja arvioinnin menetelmät.

Käynnistettiin sosiaalisen median ohjeen päivitys, toimintamallien kehittäminen ja valtakunnallisen verkoston perustaminen.

Suunniteltiin ja otettiin käyttöön uusi saavutettavuusvaatimukset täyttävä intranet.

Mittarit

Selvitettiin kyselytutkimuksin henkilöstön, toimittajien, sidosryhmien sekä suuren yleisön käsityksiä poliisin viestinnästä ja vuorovaikutuksesta.

Mediabarometrin mukaan poliisi on asiantunteva, mutta haastateltavien tavoitettavuutta sekä kykyä palvella mediaa tulisi parantaa, erityisesti akuuteissa ajankohtaisissa aiheissa.

Sidosryhmien päättäjät arvioivat poliisin maineen erittäin hyväksi ja yhteydenpitoa pidetään ennen kaikkea asiantuntevana ja luotettavana. Poliisi on onnistunut viestinnässään keskimääräistä paremmin.

Hieman yli neljännes vastaajista on kuitenkin sitä mieltä, että poliisi ei osallistu näkyvästi omaan toimintakenttäänsä liittyvään julkiseen keskusteluun. Sidosryhmät arvioivat poliisin kuitenkin kertoneen selvästi näkemyksensä keinoista turvata toimintaedellytyksensä.

Luottamus ja maine -tutkimuksen mukaan suomalaisten luottamus poliisiin on vahvistunut ja vuorovaikutus noussut hyvälle tasolle.

3.4.4 Laillisuusvalvonta

Poliisihallinnon laillisuusvalvonnan organisoinnista, vastuista ja menetelmistä säädetään tarkemmin poliisin laillisuusvalvontaohjeessa, jota päivitettiin joulukuussa 2020.

Poliisihallituksen ja sen alaisten poliisiyksiköiden suorittama laillisuusvalvonta perustui tarkasteluvuonna Poliisihallituksen vahvistamiin laillisuusvalvonnan painopistealueisiin ja sen pohjalta laadittuihin ja vahvistettuihin poliisiyksikkökohtaisiin laillisuustarkastussuunnitelmiin. Poliisihallituksen laillisuusvalvonta suoritti tarkasteluvuonna laillisuustarkastukset osin etäyhteyksin ja osin käymällä paikan päällä poliisiyksiköissä. Lisäksi Poliisihallituksen laillisuusvalvonta teki ennaltailmoittamattomia poliisivankilatarkastuksia. Korkeimman oikeuden ratkaisun 2021:83 johdosta laillisuustarkastustoiminta laajennettiin vuonna 2022 koskemaan myös Ahvenanmaan poliisiviranomaista, jossa suoritettiin suunnitelman mukainen tarkastus syksyllä 2022.

Poliisiyksiköiden sisäisistä laillisuustarkastuksista vastasivat suoraan poliisipäällikön alaiset oikeusyksiköt, joiden tehtävänä on yksiköiden oikeudellisten asioiden ohella myös

yksiköiden laillisuusvalvonta ja laillisuustarkastusten suorittaminen. Suunnitelmien mukaisesti laillisuusvalvontaa on tarkasteluvuonna kohdistettu muun muassa yksiköiden sisäisen laillisuusvalvonnan toimivuuteen, salaisten pakko- ja tiedonhankintakeinojen käyttöön ja valvontaan, Ihmiskaupparikosten, seksuaalirikosten ja eläinsuojelurikosten tutkintaan sekä erityisten vaarallisten ampuma-aseiden lupamenettelyyn.

Muilta osin laillisuusvalvontaa suoritettiin Poliisihallituksessa ja poliisiyksiköissä käsittelemällä poliisin toimintaa koskevia kanteluita ja oma-aloitteisia laillisuusvalvonta-asioita sekä suorittamalla lokitarkastuksia ja salaisten pakko- ja tiedonhankintakeinojen käytön valvontaa.

3.4.5 Sisäinen tarkastus

Sisäisen tarkastuksen painopistealueina 2022 olivat rikostorjunnan tuloksellisuus, rikoshyödyn takaisinsaanti, prosessien vaatimuksenmukaisuus, toimivuus ja tuloksellisuus sekä aikaisempien vuosien tarkastusten jälkiseuranta. Merkittävimmät havainnot ja kehittämiskohteet kohdistuivat useissa tarkastuksissa sisäisen valvonnan ohjausympäristöön, riskienhallintaan sekä seurantaan ja valvontaan. Valmistuneista tarkastuksista on laadittu tarkastuskertomukset, jotka sisältävät havainnot ja suositukset sekä tarkastuskohdeiden ilmoittavat toimenpiteet.

3.4.6 Tietoturvallisuus, tietosuoja ja tiedon elinkaaren hallinta

Poliisin strategian mukaisesti poliisin toiminnassa korostuu tietojohdoisuus ja turvallisuus. Tieto ohjaa poliisin toimintaa ja mahdollistaa myös toiminnan kohdentamisen. Poliisin toiminnassa hyödynnetään useita tietojärjestelmiä ja käsitellään laajasti erilaisia tietoja. Menestyksellä poliisitoiminta edellyttää laadukasta tiedonhallintaa. Tietoturvallisuudella, tietosuojalla ja tiedon elinkaaren hallinnalla on merkittävä rooli poliisin toiminnassa tietojen turvallisen käsittelyn, toiminnan lainmukaisuuden, rekisteröityjen oikeuksien toteuttamisen sekä hyvän hallinnon periaatteiden toteuttamisen näkökulmasta. Onnistuneella tietoturva-, tietosuoja- ja tiedon elinkaaren hallintatyöllä tuetaan myös kansalaisten turvallisuuden tunnetta ja luottamusta viranomaisiin.

Erilaisten digitaalisten järjestelmien käytön ja tiedon merkityksen kasvaessa myös tietoturvaan, kyberturvallisuuteen ja tietosuojaan kohdistuvat riskit ovat kasvaneet niin poliisissa kuin muutoinkin yhteiskunnassa. Näiden riskien tunnistaminen ja niihin varautuminen on osa tiedonhallintatyötä. Vuoden 2022 aikana maailmantilanteen muutoksen myötä myös tiedonhallinnan toiminnassa on kiinnitetty erityistä huomiota varautumiseen niin tietoturvan kuin asianhallinnan näkökulmista.

Kauden aikana on myös kehitetty riskienhallinnan ja poikkeamahallinnan menetelmiä ja prosesseja. Osana tietoturvallisuuden kehittäminen -hanketta on työstyetty edelleen tietoturvan hallintamallikokonaisuutta.

Poliisin tiedonhallintapolitiikka 2022-2027 vahvistettiin. Tiedonhallintapolitiikka ohjaa poliisin tietosuojaa, tietoturvaa ja tiedon elinkaarenhallintaa kokonaisuutena. Siinä asetetaan poliisin tiedonhallinnan tavoitetila sekä määritetään keskeiset toimintatavat, toteutuskeinot ja kuvataan keskeisiä vastuita tavoitetilan saavuttamiseksi.

Tiedonhallintapolitiikan mukaisesti poliisi muodostaa yhden tiedonhallintayksikön. Poliisihallitus ohjaa, kehittää, koordinoi ja yhteensovittaa ohjausroolinsa mukaisesti poliisin mm. tiedonhallintamallikonaisuutta ja muutosvaikutustenarviointiprosessia. Kauden aikana kehitettiin edelleen poliisin tiedonhallintamallia. Lisäksi käsittelyssä on ollut neljä tiedonhallinnan muutosvaikutusten arviointia sekä 18 tietosuoja koskevaa vaikutustenarviointia.

Vuoden 2022 aikana saatettiin voimaan käyttövaltuushallinnan määräys, jossa vahvistetaan ne tavoitteet, vastuut ja periaatteet, joiden mukaisesti poliisissa myönnetään ja valvotaan tietojärjestelmien pääsyoikeuksia. Lisäksi annettiin aiempaa ohjausta tarkentava Turvallisuusluokan I ja II tietoaineistojen käsittelystä poliisihallinnossa -ohje.

Vuoden aikana toteutettiin tietoturvan, tietosuojan ja tiedon elinkaaren hallinnan valvontaa tiedonhallinnan tarkastussuunnitelman mukaisilla tarkastus- ja valvontatoimenpiteillä ennalta valittuihin painopistealueisiin. Lisäksi toteutettiin lokitarkastuksia rekisteröityjen esille nostamien huomioiden perusteella sekä kohdennettuja laajempia lokitarkastuksia osana tietojen käytön asianmukaisuuden valvontaa.

Osaamisen kehittämiseksi ja toimintakyvyn ylläpitämiseksi osallistuttiin turvallisuussektorin KYHA-harjoituksen valmisteluun ja toteuttamiseen. Lisäksi toteutettiin TL I ja II -tietojen käsittelyyn poliisissa liittyvät koulutukset, käynnistettiin rekisteröityjen oikeuksiin, erityisesti tarkastusoikeusasioiden käytännön toteutukseen liittyvä koulutuskokonaisuus sekä annettiin käyttövaltuushallintaan liittyvää koulutusta.

3.4.7 Kansainvälinen toiminta

Poliisi osallistui edellisten vuosien tapaan aktiivisesti EU-asioiden valmisteluun ja käsittelyyn erityisesti EU:n vapauden, turvallisuuden ja oikeuden politiikka-alueella. Poliisin rajat ylittävän rikostorjuntatyön kannalta keskeisen Europolin oikeusperustan uudistustyö saatettiin loppuun ja uudistus astui voimaan kesällä 2022. Uudistuksen täytäntöönpano alkoi heti ja sillä on vaikutuksia myös Suomeen. Poliisihallitus osallistuu aktiivisesti tähän työhön. Ukrainan sota on vaikuttanut poliisin kansainväliseen yhteistyöhön erityisesti ulkomaille sijoitettujen yhdysmiesten osalta.

Komissio antoi vuoden 2021 lopussa kaksi lainvalvontaviranomaisten välistä yhteistyötä koskevaa lainsäädäntöehdotusta, joista toinen koskee laajasti lainvalvontaviranomaisten välistä, rikostorjuntaan liittyvää tietojenvaihtoa ja toinen Prüm-yhteistyön tietojen vaihtoa koskevan säännösten laajentamista kattamaan poliisirekisteritiedot ja kasvokuvat. Näitä molempia, tiedonvaihtodirektiiviä ja ns. Prüm 2 asetusehdotusta käsiteltiin neuvostossa vuoden 2022 aikana ja käsittely jatkuu vuonna 2023. Komissio antoi vuonna 2021 myös laajan lainsäädäntöehdotuspaketin, joka koskee rajat ylittävän rikosoikeudellisen yhteistyön uudistamista. Kaikki edellä sanotut ehdotukset ovat merkityksellisiä poliisin päivittäisen rajat ylittävän yhteistyön kannalta.

Poliisi osallistui aktiivisesti myös Europolin hallintoneuvoston ja sen alaisten ryhmien työhön sekä koordinoi Poliisihallituksen toimesta kansallista Euroopan monialaisen rikosuhkien torjuntafoorumien yhteistyötä, jäljempänä EMPACT (European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats). EU:n Ministerineuvosto on määritellyt EU:n tulevien vuosien rikostorjunnalliset painopisteet, joita koskevia toimia toteutetaan EMPACT:in

piteissa Europolin laatiman vakavaa ja järjestäytyntä rikollisuutta koskevan uhka-arvion Soctan (Serious organised crime threat assessment) pohjalta. Suomessa toteutus perustuu vakiintuneeseen PTR-yhteistoimintaan. Europol arvioi myös Ukrainan sodan vaikutuksia unionin sisäiseen turvallisuuteen.

EU-asioiden kokoukset pidettiin keväästä 2020 lähtien videoitse ja tarpeelliset muutokset tehtiin instituution päätöksentekoa koskeviin sääntöihin. Vuoden 2022 aikana koronarajoituksista luovuttiin vaiheittain ja viralliset kokoukset alettiin jälleen pitää paikan päällä, aluksi niin, että delegaatioiden kokoa rajoitettiin, joka vaikeutti asiantuntijoiden osallistumista. Myös FATF:n piirissä tehtävä yhteistyö alkoi palautua ennalleen vuoden 2022 aikana. Myös Interpol yhteistyö, joka oli kärsinyt koronan asettamista rajoituksista, alkoi palata ennalleen vuoden 2022 aikana.

Poliisi osallistui sisäministeriön johtamiin kansallisiin lainsäädäntöhankkeisiin, jotka koskevat tietojärjestelmien yhteentoimivuutta (interoperability) ja Schengenin tietojärjestelmän kolmatta sukupolvea koskevia EU-säädöksiä. Molemmat hankkeet edellyttävät myös tietojärjestelmien kehittämistä. IO:n mukanaan tuomista uusista tietojärjestelmistä EES:n käyttöönotto on siirtynyt edelleen vuoden 2023 loppuun ja Schengenin tietojärjestelmän Recast -version käyttöönotto vuoden 2023 alkuun.

Suomen ja Ruotsin välistä, tiiviimpään poliisiyhteistyösopimukseen johtavia neuvotteluja jatkettiin vuoden 2021 loppupuolelle saakka ja Suomen ja Ruotsin ministerit allekirjoittivat valtiosopimuksen 19.10.2021. Sopimuksen voimaantulo ja soveltamisen aloittaminen edellyttävät voimaansaattamislakia. Kyseistä voimaantulolakia ollaan kirjoittamassa sisäministeriön johdolla ja yhteistyössä Ruotsin vastinparien kanssa. Laki oletettavasti tulee voimaan kuluvan vuoden lopusta, mutta sopimuksen täysimääräinen soveltaminen aloitetaan vasta 2025. Valtiosopimuksen tarkoituksena on mahdollistaa rajat ylittävät toimenpiteet niissä tilanteissa, jotka liittyvät välittömään hengen tai terveyden uhkaan sallimalla sopimuspuolen poliisiviranomaisten ylittää valtakunnan raja ja suorittaa tarpeellisia toimia toisen sopimuspuolen alueella. Sopimuksen tarkoituksena on täydentää jo olemassa olevaa EU-tason yhteistyökehikkoa.

Suomen ja Viron välisiä poliisiyhteistyöhön liittyviä tapaamisia alettiin taas järjestää. Vuotuinen yhteistyösopimus valmisteltiin tavanomaiseen tapaan seuraavaa vuotta varten. Pohjoismaisen poliisiyhteistyön puheenjohtajuus oli 2022 Norjalla ja vakiintuneet ylijohdajien ja työryhmien ja verkostojen kokoukset hoidettiin myös vuoden 2022 aikana normaalisti.

Poliisin kansainvälisen operatiivisen yhteistyön osalta voidaan todeta, että operatiivinen yhteistyö on toiminut vuonna 2022 normaalisti, mutta rajat ylittävässä rikollisuudessa on ollut vielä pandemian vähentämästä liikenteestä aiheutuvia muutoksia.

Poliisin ulkomaille lähetettyjen henkilöiden toiminta varsinkin Venäjällä ja Kiinassa on ollut erittäin vaikeaa johtuen Kiinan koronarajoituksista ja Venäjän aloittamasta hyökkäyssodasta. Europolissa toimivat yhdyshenkilöt palasivat vaiheittain normaaliin työrytmiin. Venäjä-asioita hoitamaan nimetyt liikkuvat yhdyshenkilöt eivät ole voineet ensin koronan vuoksi ja nyt Venäjän aloittaman hyökkäyssodan vuoksi käydä kohdealueillaan lainkaan sitten vuoden 2020. Joitakin muutoksia tapahtui yhdyshenkilöiden piirissä jo vakiintu-

neissa asemapaikoissa. Suomalainen poliisimies on edelleen sijoitettuna Euroopan rajaturvallisuusviraston EURLO -hankkeessa Nigerian Abudjaan tehtävään huolehtia EU-maiden kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden henkilöiden palautuksia koskevasta toiminnasta ja mahdollisuuksien mukaan osallistuen kansallisiin rikostorjunnallisiin toimiin.

Poliisi on osallistunut aktiivisesti operatiivisen yhteistyön kannalta tärkeiden tiedonvaihtojärjestelmien, kuten Schengenin tietojärjestelmä, kehittämiseen EU-tasolla ja kansallisesti. TIKO-ohjelman (Tiedonvaihtojärjestelmien kehittämisohjelma) hankkeissa on edistetty kansainvälisen tiedonvaihdon välineiden kehittämistä siten, että se tukisi paremmin poliisin operatiivista toimintaa. Renki-kyselykäyttöliittymä kansallisiin ja kansainvälisiin henkilö-, esine- ja ajoneuvoetsintäkuulutuksiin on otettu käyttöön, mutta sen kehitystyö jatkuu edelleen intensiivisesti. Renki -kyselyjärjestelmää laajennettiin ja etsintäkuulutustietojen lisäksi sillä saa tietoja myös Europolin rikos- ja rikostiedustelutietoa sisältävästä EIS-järjestelmästä. Aloitettiin toimet EIS-tiedon saamiseksi useamman sen käyttöön oikeutetun saataville kaikissa lainvalvontaviranomaisissa. Rengin kehitystyötä on jatkettu Schengenin tietojärjestelmää koskevien asetusuudistusten osalta, kehittämällä rajapintakyselyitä muille järjestelmille käyttää Renkiä ja valmistautumalla yhteentoimivuusasetusten mukaisiin kyselyihin. Rengin käyttäjiä on poliisin lisäksi myös Tullissa, Maahanmuuttovirastossa, Supossa ja Rajavartiolaitoksessa.

Kansainväliseen yhteistyöhön liittyvän koulutuksen kehittämiseksi Poliisihallituksen tukeamana Keskusrikospoliisi jatkoi pilottihanketta, jossa poliisilaitoksiin koulutetaan kansainvälisen yhteistyön erityisosaaja tukemaan laitoksen työtä. Pilottikokeilu alkoi vuoden 2020 kesällä ja ensimmäisellä pilottijaksolla oli mukana seitsemän poliisilaitosta, joiden vastuuhenkilöt saivat KRP:n järjestämää henkilökohtaista perehdytystä ja jotka vierailivat Europolin ja Eurojustin päämajoissa Haagissa tutustumassa virastojen ja siellä toimivien Suomen yhdyshenkilöiden toimintaan. Hanketta jatkettiin vuoden 2022 lopulla ja koulutus on nyt kattanut kaikki poliisilaitokset.

Edellä todetuilla, sekä eri tietojärjestelmähankkeilla on pyritty varmistamaan poliisin osalta myös vuoden 2022 aikana muun muassa se, että vuoden 2018 Schengen-tarkastuksissa todettujen puutteiden korjaaminen tapahtuu komission hyväksymän toimenpidesuunnitelman mukaisesti. Myös muiden, Suomen poliisin toimintaan kohdistuneiden arviointien, kuten FATF:n, GRECON:n ja OECD:n, suositusten täytäntöönpanoa jatkettiin.

3.4.8 Poliisin sisäinen turvallisuus ja varautuminen

Poliisin sisäisen turvallisuuden ja varautumisen toimintokokonaisuus sisältää poliisin riskienhallinnan, poliisin organisaatioturvallisuuden sekä poliisin valmiussuunnittelun ja varautumisen toiminnot, joiden toteumaa on eritelty alla tarkemmin omissa kohdissaan. Poliisin sisäisen turvallisuuden ja varautumisen merkitys on kasvanut vuosi vuodelta ja korostunut entisestään ensin COVID -epidemian ja heti sen perään muuttuneen geopoliittisen tilanteen seurauksena.

Haasteeksi on myös tunnistettu sisäisen turvallisuuden ja varautumisen tehtävissä toimivan henkilöstön määrän suhde nopeasti muuttuvaan toimintaympäristöön ja sen jatkuvasti kasvaviin tehtäviin.

Poliisin riskienhallinta

Poliisihallitus on tukenut poliisiyksiköiden riskienhallintatyötä järjestämällä poliisiyksiköiden riskienhallintavastaaville tarvittavaa ohjausta sekä toteuttanut poliisin riskienhallintajärjestelmän mukaisia menettelyjä. Poliisihallitus on tehnyt poliisiyksiköiden raportointien perusteella riskienhallintapäätökset poliisissa toteutettavista riskien hallintatoimenpiteistä lähivuosille.

Poliisihallitus on kehittänyt poliisin riskienhallintatyötä ja -prosesseja tukevan sähköisen riskienhallinta-alustan, joka otetaan poliisissa käyttöön vuoden 2023 alusta. Tämä alusta on koko poliisihallinnon henkilöstön käytössä, millä voidaan tehostaa ja yhdenmukaistaa merkittävästi riskienhallintaprosessien läpivientiä, käsittelyä ja seurantaan sekä parantaa riskienhallinnan laatua kokonaisuutena. Riskienhallintaosaamisen lisäämiseksi valmisteltiin riskienhallintatyöhön osallistuville suunnattu verkkokoulutus, joka julkaistaan vuoden 2023 alkupuolella.

Poliisin riskienhallinnassa on kokonaisuutena kehitytty suunnitellusti vuosi vuodelta, mutta vuonna 2022 asioiden läpivientiä häittäsi osaltaan muuttuneesta geopoliittisesta tilanteesta seuranneet uudet priorisoinnit poliisin sisäisen turvallisuuden ja varautumisen toimintokokonaisuuteen. Tässä kokonaisuudessa vastuutehtävät ja tehtävien suorittaminen kohdentuvat varsin pienelle henkilöstömäärälle, minkä on todettu lisäävän näissä tehtävissä toimivien työkuormitusta entisestään. Vuodelle asetetut tavoitteet saadaan kokonaisuudessaan toteutumaan vuodelle 2023 suunniteltujen toimenpiteiden yhteydessä.

Poliisin organisaatioturvallisuus sekä valmiussuunnittelu ja varautuminen

Poliisihallitus on tukenut poliisiyksiköiden organisaatioturvallisuustyötä sekä valmiussuunnittelu- ja varautumistyötä järjestämällä poliisiyksiköiden turvallisuuspäälliköille ja -vastuukäyttäjille sekä valmiusvastaaville tarvittavaa ohjausta, koulutusta ja infotilaisuuksia sekä toteuttanut hallintajärjestelmien mukaisia menettelyjä.

Valmiussuunnittelu- ja varautumiseen liittyvissä toimenpiteissä keskityttiin suurelta osin varautumistehtäviin, joilla oli vahva linkitys myös organisaatioturvallisuuden ja riskienhallinnan prosesseihin ja toteuttamiseen. Poliisin turvallisuus- ja valmiusorganisaatioiden sekä näitä koskevien työryhmien työskentelyä tiivistettiin edelleen muuttuneen geopoliittisen tilanteen vuoksi. Varautumistehtävät yhdistettiin ja aikataulutettiin monin osin organisaatioturvallisuustehtävien kanssa, millä tehostettiin prosessien ja toimenpiteiden läpivientiä.

Tavoitteiden toteutumista häittäsi alkuvuodesta muuttunut geopoliittinen tilanne ja sen johdosta tehdyt uudet akuutit priorisoinnit. Toisaalta uudet priorisoinnit myös edesauttoivat ja nopeuttivat yleisesti varautumistehtävien ja aikaisempina vuosina asetettujen pitkän aikavälin tavoitteiden läpivientiä.

Poliisihallitus valmisteli organisaatioturvallisuuden verkkokoulutuksen, joka julkaistaan vuoden 2023 alkupuolella. Koulutuksella lisätään poliisin henkilöstön organisaatioturvallisuusosaamista ja tuodaan uusi koulutusympäristö järjestettävien poliisiyksikkökohtaisten perehdytyskoulutusten tueksi. Poliisihallinnon henkilöstön varautumisosaamista lisättiin

myös järjestämällä ohjeistusta, koulutusta ja harjoittelua kaikissa tarkoituksenmukaisissa poliisin toimipisteissä sekä tehtiin resilienssiä vahvistavaa viestintää.

Poliisin toimipisteiden turvallisuutta kehitettiin monipuolisesti, millä samalla parannettiin poliisin varautumista.

Poliisissa tehtiin huomattavassa määrin priorisoidusti koko poliisihallinnon laajuisia varautumistehtäviä, mikä toisaalta lisäsi näissä tehtävissä toimivien työkuormitusta suoraan COVID epidemiasta jatkuneiden uusien lisääntyvien varautumistehtävien vuoksi. Poliisiyksiköissä jouduttiin tekemään erilaisia työjärjestelyitä tehtävien hoitamiseksi ja aikatauluissa pysymiseksi. Tästä huolimatta poliisin valmiussuunnittelussa ja varautumisessa edistyi toimintaympäristön voimakkaasta muuttumisesta huolimatta kokonaisuutena merkittävästi, ja näitä toimenpiteitä jatketaan tarveharkinnan ja tilanteen mukaisesti tulevina vuosina.

3.5 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Poliisihallinnon maksullisen toiminnan tuotot koostuvat julkisoikeudellisista tuotoista sekä liiketaloudellisista tuotoista. Suurin osa maksullisen toiminnan tuotoista kertyivät poliisin julkisoikeudellisista lupasuoritteista. Vuoden 2022 talousarviossa asetettu tuottotavoite oli maksullisen toiminnan osalta 57,247 milj. euroa. Maksullisen toiminnan tuottoja kertyi poliisin toimintamenomomentille yhteensä 75,458 milj. euroa. Maksullisen toiminnan tuottoja kertyi ennätysmäärä ja ne nousivat edellisvuodesta 27,5 %, koska passi- ja henkilökorttihakemusten määrät nousivat. Matkustusasiakirjojen kysyntä lähti huomattavaan nousuun maaliskuun alussa. Ilmeisesti suotuisimmat matkustusnäkyvät, Venäjän hyökkäyssodan aiheuttama epävarmuus sekä tiedostusvälineiden välittämä tieto poliisin asiakaspalvelun ruuhkista aiheuttivat sen, että monet ihmiset havahtuivat tarpeeseen uusia passia. Kysyntä jatkui koko loppuvuoden 2022. Maksullisen toiminnan kustannusvastavuus oli yhteensä 119,6 % (vuosi 2021 103,4 %). Kolmen vuoden keskiarvo oli yhteensä 101,2 %.

Taulukko 19: Poliisihallinnon kustannusvastaavuuslaskelmat 2020-2022

Poliisihallinnon kustannusvastaavuuslaskelmat	1. Lupapalvelu 2020	2. Muut julkisoikeudelliset 2020	3. Liiketaloudelliset 2020	1. Lupapalvelu 2021	2. Muut julkisoikeudelliset 2021	3. Liiketaloudelliset 2021	1. Lupapalvelu 2022	2. Muut julkisoikeudelliset 2022	3. Liiketaloudelliset 2022	Yhteensä 2022
TUOTOT										
Maksullisen toiminnan myyntituotot	36 506 719	3 649 706	4 385 190	50 703 511	4 556 029	3 922 241	66 870 101	4 643 754	3 944 146	75 458 001
Maksullisen toiminnan muut tuotot										
Tuotot yhteensä	36 506 719	3 649 706	4 385 190	50 703 511	4 556 029	3 922 241	66 870 101	4 643 754	3 944 146	75 458 001
KOKONAISKUSTANNUKSET										
Aineet ja tarvikkeet	754 407	59 569	39 577	682 492	51 073	35 051	902 534	72 741	44 862	1 020 136
Henkilöstökustannukset	17 795 979	2 052 559	161 583	18 205 181	2 390 783	216 544	21 409 796	2 397 812	300 107	24 107 714
Vuokrat	4 309 992	362 509	619 045	4 394 442	382 922	609 835	4 960 290	407 517	598 314	5 696 121
Palvelujen ostot	7 068 662	87 900	3 357 498	8 906 873	118 328	2 795 714	13 219 192	93 348	2 657 011	15 969 552
Muut erilliskustannukset	238 480	43 843	6 226	241 594	43 037	6 282	313 660	70 299	11 748	395 707
Erilliskustannukset yhteensä	30 167 519	2 606 380	4 183 929	32 430 583	2 986 143	3 663 427	40 535 471	3 041 717	3 612 042	47 189 230
Tukitoimintojen kustannukset	3 811 548	147 746	86 283	3 801 111	175 277	86 112	4 394 314	193 208	70 694	4 658 215
Poistot	4 729 121	102 229	2 416	4 737 626	106 880	3 353	895 025	0	0	895 025

Taulukko 20: Poliisin maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat 2020-2022

Maksulliset julkisoikeudelliset suoritteet / Poliisitoimi	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
Tuotot			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	40 156	55 260	71 514
Maksulliset toiminnan muut tuotot			
Tuotot yhteensä	40 156	55 260	71 514
Kokonaiskustannukset			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	814	734	975
Henkilöstökustannukset	19 849	20 596	23 808
Vuokrat	4 673	4 777	5 098
Palvelujen ostot	7 157	9 025	13 313
Muut erilliskustannukset	282	285	384
Erilliskustannukset yhteensä	32 774	35 417	43 577
Tukitoimintojen kustannukset	3 959	3 976	4 588
Poistot	4 831	4 845	895
Korot			
Muut yhteiskustannukset	9 476	9 212	10 277
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	18 267	18 033	15 760
Kokonaiskustannukset yhteensä	51 041	53 450	59 377
KUSTANNUSVASTAAVUUS			
Tuotot-kustannukset, euroa	-10 885	1 810	12 177
Kustannusvastaavuusprosentti	78,7 %	103,4 %	120,5 %
Käytetty mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki	-	-	-
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN			

Maksulliset julkisoikeudelliset suoritteet / Poliisitoimi	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
Tuotot -kustannukset, euroa	-10 885	1 810	12 177
Kustannusvastaavuusprosentti	78,7 %	103,4 %	120,5 %
Käytetty mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki	-	-	-

Muut suoritteet (liiketaloudelliset) / Poliisitoimi	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
Tuotot			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	4 385	3 922	3 944
Maksulliset toiminnan muut tuotot			
Tuotot yhteensä	4 385	3 922	3 944
Kokonaiskustannukset			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	40	35	45
Henkilöstökustannukset	162	217	300
Vuokrat	619	610	598
Palvelujen ostot	3 357	2 796	2 657
Muut erilliskustannukset	6	6	12
Erilliskustannukset yhteensä	4 184	3 663	3 612
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista			
Tukitoimintojen kustannukset	86	86	71
Poistot	2	3	
Korot			
Muut yhteiskustannukset	17	18	49
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	106	108	120
Kokonaiskustannukset yhteensä	4 290	3 771	3 712

Muut suoritteet (liiketaloudelliset) / Poliisitoimi	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
KUSTANNUSVASTAAVUUS			
Tuotot-kustannukset, euroa	95	51	212
Kustannusvastaavuusprosentti	102 %	104 %	106 %
Käytetty mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki			
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN			
Tuotot-kustannukset, euroa	95	51	212
Kustannusvastaavuusprosentti	102 %	104 %	106 %
Käytetty mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki	-	-	-

Poliisin lupasuoritteiden kustannusvastaavuus oli vuonna 2022 yhteensä 120,1 % (vuonna 2021 101,9 % ja vuonna 2020 76,3 %). Kolmen vuoden keskiarvo oli yhteensä 99,4 %. Maksullisen lupapalveluiden kokonaiskustannukset olivat yhteensä 55,679 milj. euroa ja ne nousivat edellisvuodesta 5,913 milj. euroa. Erilliskustannukset muodostuivat henkilöstökustannuksista (52,8 %), palveluiden ostoista (32,6 %), vuokrista (11,6 %) sekä muista erilliskustannuksista (0,8 %). Kustannusten kasvu näkyi mm. palveluiden ostoissa ja henkilöstömenoissa. Henkilöstökulut nousivat edellisvuodesta pääosin siitä, että maksullisen lupapalveluiden henkilötyövuosimäärä nousi yhteensä 43 HTV. Maksullisiin lupapalveluihin kohdennettiin lisäresursseja purkamaan asiakaspalvelun ruuhkia vuodelle 2022 yhteensä 38,6 henkilötyövuotta. Palveluiden ostot nousivat edellisvuodesta 4,213 milj. euroa pääosin kasvaneiden lupasuoritteiden painatuskustannuksista johtuen. Muut yhteiskustannukset jakaantuivat seuraavasti: tukitoiminnot 4,394 milj. euroa, poistot 0,895 milj. euroa ja muut yhteiskustannukset 9,854 milj. euroa.

Taulukko 21: Suoriteryhmäkohtaiset kustannusvastaavuuslaskelmat

Suoriteryhmäkohtainen kustannusvastaavuuslaskelma	Matkustusasiakirjat	Ampumaseluvat	Turva-alan luvat	Muut luvat	Yhteensä
TUOTOT	60 338 267	4 567 752	1 036 099	927 983	66 870 101
KOKONAISKUSTANNUKSET					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	842 796	38 537	11 265	9 859	902 457
Henkilöstökustannukset	11 936 199	6 053 060	734 422	2 713 378	21 437 060

Suoriteryhmäkohtainen kustannus- vastaavuuslaskelma	Matkustus- asiakirjat	Ampuma- aseluvat	Turva-alan luvat	Muut luvat	Yhteensä
Vuokrat	4 389 476	200 710	58 671	51 348	4 700 205
Palvelujen ostot	12 319 935	620 660	112 262	166 154	13 219 011
Muut erilliskustannukset	174 591	88 538	10 742	39 689	313 560
Erilliskustannukset yhteensä	29 662 998	7 001 504	927 363	2 980 428	40 572 293
Tukitoimintojen osuus	4 103 808	187 647	54 852	48 007	4 394 314
Poistot	762 328			132 696	895 025
Korot					
Muut yhteiskustannukset	7 947 297	1 136 797	413 314	361 730	9 859 138
Osuus yhteiskustannuksista	12 813 433	1 324 444	468 166	542 433	15 148 477
Kokonaiskustannukset yhteensä	42 476 431	8 325 948	1 395 529	3 522 861	55 720 770
KUSTANNUSVASTAAVUUS					
Tuotot-kustannukset, euroa	17 861 836	-3 758 196	-359 430	-2 594 878	11 149 332
Kustannusvastaavuusprosentti	142,05 %	54,86 %	74,24 %	26,34 %	120,01 %
Käytetty mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki	-				
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN					
Tuotot-kustannukset, euroa	17 861 836	-3 758 196	-359 430	-2 594 878	11 149 332
Kustannusvastaavuusprosentti	142,05 %	54,86 %	74,24 %	26,34 %	120,01 %
Käytetty mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki					

Taulukko 22: Lupatuottojen kustannusvastaavuuslaskelmat 2020-2022

Lupatuottojen kustannusvastaavuus (1 000 euroa)	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Tuotot	36 507	50 704	50 000	66 870
Erilliskustannukset	30 168	32 431	32 821	40 535
Käyttöjäämä	6 339	18 273	17 179	26 335
Yhteiskustannukset	17 700	17 336	17 179	15 144
Kustannukset yhteensä	47 867	49 766	50 000	55 679
Kustannusvastaavuus, tuotot-kustannukset, euroa	-11 361	937	0	11 191
Kustannusvastaavuusprosentti	76 %	102 %	100 %	120 %

Poliisin muut julkisoikeudelliset suoritteet koostuvat poliisin maksuasetuksen 6§ mukaisista suoritteista. Vuoden 2022 talousarviossa muiden julkisoikeudellisiin suoritteiden tuottotavoite oli asetettu 3,293 milj. euroon. Muita julkisoikeudellisia tuottoja kertyi yhteensä 4,644 milj. euroa ja tuottokertymä pysyi vuoden 2021 tasolla. Kustannusvastaavuus oli 127 % kun se edellisenä vuonna oli 123,7 %. Kolmen vuoden keskiarvo oli 121,9 %.

Taulukko 23: Muiden julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelmat 2020-2022

Muiden julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus (1 000 euroa)	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Tuotot	3 650	4 556	3 293	4 644
Erilliskustannukset	2 606	2 986	2 634	3 042
Käyttöjäämä	1 043	1 570	659	1 602
Yhteiskustannukset	567	697	659	616
Kustannukset yhteensä	3 174	3 684	3 293	3 658
Kustannusvastaavuus, tuotot-kustannukset, euroa	476	872	0	986
Kustannusvastaavuusprosentti	115 %	124 %	100 %	127 %

Poliisin maksullisen toiminnan liiketaloudelliset suoritteet koostuvat poliisin maksuasetuksen 9§ mukaisista suoritteista. Vuoden 2022 talousarviossa liiketaloudellisten suoritteiden tuottotavoite oli asetettu 3,954 milj. euroon. Liiketaloudellisia tuottoja kertyi 3,944 milj. euroa ja tuottokertymä pysyi edellisvuoden tasolla. Suurin osa liiketaloudellisista tuotoista kertyi veikkauksen rahapelitoiminnan valvontaan liittyvistä suoritteista. Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli 105,4 % ja edellisvuonna 104 %. Kolmen vuoden keskiarvo oli 103,9 %.

Taulukko 24: Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelmat 2020-2022

Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus (1 000 euroa)	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Tuotot	4 385	3 922	3 954	3 944
Erilliskustannukset	4 184	3 663	3 850	3 612
Käyttöjäämä	201	259	104	332
Yhteiskustannukset	106	108	104	120
Kustannukset yhteensä	4 290	3 771	3 954	3 732
Tuotot-kustannukset, euroa	95	151	0	212
Kustannusvastaavuusprosentti	102 %	104 %	100 %	120 %

Kilpailulain 30 d § mukaisia maksullisen toiminnan tuottoja kertyi 0,946 milj. euroa ja kustannusvastaavuus oli 108 % (vuonna 2021 112 %). Kilpailulain 30 d § mukainen kustannusvastaavuus- ja tuloslaskelma on tilinpäätöksen liitteenä 18.

Poliisihallituksen kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sisältää Poliisiammattikorkeakoulun kilpailullisen toiminnan tuloslaskelman. Poliisihallituksen muilla virastoilla ei ole kilpailullista toimintaa. Tuotot ovat valtion liikekirjanpidon tiliryhmään 31 vuokrat ja käyttökorvaukset sekä tiliryhmään 300 tuotot maksuperustelain mukaisista liiketaloudellisista suoritteista kirjattuja tapahtumia. Poliisiammattikorkeakoulun kampusalueen asuinrakennuksissa asui huoneenvuokralain mukaisilla sopimuksilla poliisiopiskelijoita sekä jonkin verran henkilöstöä. Lisäksi kampusalueella majoitui hätäkeskuspäivystäjätutkintoa suorittavia opiskelijoita. Poliisiammattikorkeakoulu järjesti turvallisuusalan koulutuksia ja toteutti

3.6 Yhteisrahoitteinen toiminta

Poliisille kertyi yhteisrahoitteisen toiminnan tuottoja 2,779 milj. euroa vuonna 2022. Tuotokertymä laski 0,759 milj. euroa edellisvuodesta. Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot EU:lta pienenevät 0,243 milj. euroa ja yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot sisäiset pienenevät 0,431 milj. euroa. Omarahoitusosuus oli vuonna 2022 55,7 % ja vuonna 2021 77,9 %.

Poliisin yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot kertyivät pääosin hankkeista, joilla toteutettiin SIS-, ETIAS- ja EES-asetusten vaatimia muutoksia poliisin tietojärjestelmiin sekä aseiden elinkaaritietojen kehittämishankkeesta. Yhteisrahoituksella vahvistettiin ja kehitettiin myös poliisin suorituskykyä ajantasaisilla CBRNE-välineistöhankeilla sekä toteutettiin kyberrikostorjunnan erikoistumisopintokokonaisuus.

Taulukko 25: Poliisihallinnon yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat 2020-2022

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelman yhdistelmä (1 000 euroa)	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot			
Muilta valtionvirastoilta saatu rahoitus	2 799	2 466	2 035
EU:lta saatu rahoitus	1 003	895	652
Muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus			
Yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	64	177	93
Tuotot yhteensä	3 866	3 538	2 779
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	672	232	130
Henkilöstökustannukset	4 699	3 959	2 291
Vuokrat	70	41	55
Palvelujen ostot	14 303	11 065	3 235
Muut erilliskustannukset (sisältää arvonlisäveron)	270	459	367
Erilliskustannukset yhteensä	20 014	15 756	6 077

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelman yhdistelmä (1 000 euroa)	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
Yhteisrahoitteisen toiminnan yhteiskustannusosuus			
Tukitoimintojen kustannukset	254	255	197
Poistot	0	0	
Korot	0	0	
Muut yhteiskustannukset	0	0	
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	254	255	197
Kokonaiskustannukset yhteensä	20 268	16 011	6 275
OMARAHOITUSOSUUS (tuotot - kustannukset)	-16 402	-12 473	-3 495
Omarahoitusosuus, %	80,93%	77,90%	55,70%

Taulukko 26: Poliisin yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus 2020-2022 koontilaskelma

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus (1 000 euroa)	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
Tuotot	3 866	3 358	2 779
Erilliskustannukset	20 014	15 756	6 077
Käyttöjäämä	-16 148	-12 218	- 3 298
Yhteiskustannukset	254	255	197
Yli-/alijäämä	-16 402	-12 473	- 3 495
Omarahoitusosuus %	80,93 %	77,90 %	55,70 %

3.7 Poliisin kokonaiskustannukset

Poliisin kokonaiskustannukset koostuvat pääosin poliisimomentin, työllisyysvaroin palkattujen, maasta poistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvista kustannuksista sekä poliisin osuuksista muiden momenttien käytöstä. Kokonaiskustannukset sisältävät myös laskennalliset kulut kuten poistot ja lomapalkkavelan muutokset.

Kokonaiskustannukset olivat vuonna 2022 yhteensä 943,740 milj. euroa ja ne nousivat vuodesta 2021 yhteensä 47,109 milj. euroa. Poliisimomentin osuus kokonaiskustannuksista oli yhteensä 97,7 % työllisyysvoimavaroin palkattujen 0,2 %, maasta poistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvat kustannukset 0,4 % ja osuus muista momenteista 1,8 %. Kokonaiskustannusten kasvu johtui mm. siitä, että vuoden 2022 talousarvio-rahasto oli 6,957 milj. euroa suurempi kuin edellisvuonna ja vuodelta 2021 siirtyvä erä oli 25,747 milj. euroa suurempi kuin vuonna 2020. Lisätalousarvion kautta rahoitusta saatiin 16,298 milj. euroa vähemmän kuin edellisvuonna.

Poliisin maastapoistamisen ja noutokuljetuksien aiheuttamat kustannukset olivat 3,402 milj. € ja ne nousivat 1,805 milj. euroa edellisvuodesta. Tämä johtui lähinnä siitä, että palautuksia tehtiin enemmän kuin vuonna 2021.

Työllisyysvoimavaroin palkattujen kustannukset olivat 1,945 milj. euroa ja kustannukset pysyivät edellisvuoden tasolla. Työllisyysvaroin palkattujen henkilötyövuosikertymä oli yhteensä 42,3 vuonna 2022 (vuonna 2021, 36,7 htv).

Muiden momenttien kustannukset olivat yhteensä 16,795 milj. euroa ja ne nousivat edellisvuoteen verrattuna 2,195 milj. euroa lähinnä Kejo-hankkeen kustannusten noususta. Muiden momenttien kuluista 43,2 % muodostivat Kejo-hanke ja 44,4 % kuolemasyynt selvittämisen kulut ja poliisin tilaamat kuljetukset. Muiden momenttien henkilötyövuosikertymä oli 17,2 (2021 13,2 HTV).

Taulukko 27: Poliisitoimen kustannukset momenteittain 2020-2022

Kustannukset momenteittain (1 000 euroa)	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Ero 2021-2022	%-osuus 2022
Poliisin momentti	855 969	878 844	921 599	42 755	97,7 %
Maasta poistaminen ja noutokuljetukset	2 280	1 597	3 402	1 805	0,4 %
Työvoimavaroin palkatut	1 576	1 591	1 945	354	0,2 %
Muut momentit	15 604	14 599	16 795	2 195	1,8 %
Yhteensä	875 429	896 631	943 741	47 109	100%

Taulukko 28: Poliisitoimen kustannukset toiminnoittain 2020-2022

Kustannukset toiminnoittain (tukitoiminnot vyörytetty, 1 000 euroa)	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	%-osuus 2020	%-osuus 2021	%-osuus 2022
Valvonta	129 236	127 780	130 562	14,8%	14,3 %	13,8 %
Hälytystoiminta	219 844	223 906	239 323	25,1 %	25 %	25,4 %
Rikostorjunta	392 441	406 640	429 325	44,8 %	45,6 %	45,5 %
Lupapalvelut	73 029	75 359	80 041	8,3 %	8,4 %	8,5 %
Muut tehtävät	60 878	60 944	64 489	7,0 %	6,8 %	6,8 %
Yhteensä	875 429	896 631	943 740	100,0 %	100,0 %	100,0 %

4 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Poliisille vuosiksi 2022-2025 vahvistetussa henkilöstösuunnitelmassa (ACTA POL-2021-164020) poliisin henkilöstöstrategiset linjaukset on määritelty viiden teeman alle. Nämä teemat ovat johtaminen ja työyhteisö, osaaminen, työhyvinvointi ja työkyky, henkilöstön määrä ja rakenne sekä tasa-arvo ja yhdenvertaisuus.

Sisäministeriön kanssa vuodelle 2022 tekemässään tulossopimuksessa Poliisihallitus sitoutui siihen, että hyvinvoivan henkilöstön osaaminen vastaa muuttuvan toimintaympäristön tarpeita ja konsernistrategian toimeenpanon edellyttämiä vaatimuksia. Poliisihallitus sitoutui myös siihen, että poliisi varmistaa ja edistää henkilöstön ja asiakkaiden yhdenvertaista ja tasa-arvoista kohtelua kaikissa tilanteissa. Keskeisenä painopisteenä erityisen haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten tarpeiden huomioiminen toiminnassa.

Poliisin henkilöstöjohto tekee henkilöstösuunnitelman linjausten mukaisesti jatkuvaa, päivittäistä työtä kaikkien edellä mainittujen tulossopimustavoitteiden sekä edellä kerrotujen henkilöstösuunnitelman osa-alueiden eteen. Poliisi laatii vuosittain erillisen henkilöstötilinpäätöksen, josta voi tarkastella henkilöstön lukumäärätietoja tarkemmalla tasolla.

Toimintakertomukseen vuodelta 2022 voidaan tulostavoitteita silmällä pitäen erityisesti nostaa esiin henkilöstösuunnitelman osa-alueittain alaluvuiksi jaotellut toimet.

4.1 Johtaminen ja työyhteisö

Syksyllä 2022 poliisi toteutti neljän vuoden tauon jälkeen Poliisin henkilöstöbarometrikselyn (HB). Toteutus oli yhdeksäs ja edellisen kerran kysely tehtiin vuonna 2018. Henkilöstöbarometrissä kartoitettiin henkilöstön kokemusta esimerkiksi työhyvinvointiin, johtamiseen ja työkykyyn liittyvillä kysymyksillä. Kysely lähetettiin vastattavaksi kaikille poliisihallinnossa työskenteleville.

Valtakunnallisena kokonaisuutena tarkasteltuna tuloksista voidaan todeta, että työtyytyväisyysindeksi on parantunut aikaisemmista mittauksista, johtaminen ja tiedonkulku koetaan aikaisempaa onnistuneempaan ja hyvä työyhteisö sekä työkaverit ovat edelleen vähintään yhtä merkittävä voimavara poliisille.

Tarkemmalla tasolla henkilöstöbarometrin tuloksia käsitellään monella tasolla ja monella tavalla. Yksi merkittävä käsittelyn paikka on vuoden 2023 tavoite ja kehityskeskustelut. Ryhmäkeskusteluiden yhdeksi teemaksi määrättiin henkilöstöbarometrin tulosten käsittely. Henkilöstöbarometriaineisto jaettiin virastokohtaisiin kokonaisuuksiin, jonka analysointi on annettu kullekin virastolle tehtäväksi. Analyysin avulla aineistosta etsitään voimavaratekijöitä sekä kehittämiskohteita, jotka kirjataan virastokohtaisiin kehittämissuunnitelmiin. Kehittämissuunnitelmien laadinta annettiin poliisin yksiköille tehtäväksi loppuvuodesta 2022 ja kehittämissuunnitelmien tulee valmistua maaliskuun 2023 loppuun mennessä.

4.2 Työhyvinvointi ja työkyky

Henkilöstöbarometritulokset viittaavat siihen, että aikaisempiin tuloksiin verrattuna stressi- ja uupumusoireita kokee yhä useampi. Vuoden 2022 mittauksessa stressioireita kiireestä ja tekemättömien töiden paineesta kertoi kokevansa 42% vastanneista ja stressioireita ajoittaisista työruuhkista 41% vastaajista. Molemmat ovat lisääntyneet aikaisemmasta mittauksesta.

Vuonna 2022 työkyvyn ylläpitämiseksi poliisiyksiköissä tehtiin omia työhyvinvointisuunnitelmia ja niitä toteutettiin koronan sallimissa puitteissa. Loppuvuodesta 2021 koko poliisihallinnossa otettiin käyttöön Työkyvyn johtaminen ja tukeminen poliisissa -ohje (POL-2019-63761), joka auttaa tunnistamaan työkyvyn heikkenemistä ennakoivat merkit mahdollisimman varhain, löytää keinoja työkyvyn, työssä jatkamisen ja työhön paluun tukemiseksi sekä työkyvyttömyysriskien hallitsemiseksi. Koronan vuoksi ohjeen koulutusta ei saatu täysimääräisesti toteutettua ja työ jatkuu edelleen.

Vuosina 2020 ja 2021 laajasti yleistynyt etätö on jatkunut edelleen ja linjauksia on tarkasteltu uudelleen aina ulkoisen toimintaympäristön muutosten niin edellytettyä. Toukuussa 2022 annetussa Monipaikkainen työ ja etätö poliisihallinnossa -ohjeessa (POL-2021-160175) linjataan, että Poliisihallinnossa työnantaja suhtautuu positiivisesti monipaikkaiseen työhön ja etätöön, mikäli työtehtävät sen sallivat. Etätötä ja monipaikkaista työtä tekevällä on oikeus käyttää työnantajan tukemaa lounasetua. Ohjeessa määritellyn mukaisesti kokoaikainen etätö ei ole mahdollista poliisissa muutoin kuin poikkeustapauksissa esimerkiksi terveydellisistä tai työnantajasta johtuvista syistä. Työnantajasta johtuva syy voi olla esimerkiksi toimitiloihin liittyvät tilanteet. Kokoaikaisesta etätöystä on kysymys, jos etätötä tehdään yli 80 % työajasta.

Myös henkilöstöbarometrituloksissa näkyy tyytyväisyys työoloihin: Vastaukset ovat pitkälti samankaltaisia edelliseen kyselyyn verrattuna, mutta selkeänä parantumisena koetaan mahdollisuus sovittaa työ- ja yksityiselämä. Esimerkiksi Poliisihallituksen vastaajien keskuudessa yli puolet vastaajista olivat erittäin tyytyväisiä, kun edellisessä mittauksessa vuonna 2018 erittäin tyytyväisiä oli reilu kolmannes.

Työilmapiiri ja yhteistyö koetaan hyvin myönteisenä ja toimivana ja henkilöstön keskinäinen toimivuus on hyvää. Kokonaisuutena kokemus on noussut hieman verrattuna edelliseen kyselyyn. Erityisen tyytyväisiä ollaan oikeudenmukaiseen kohteluun työtovereiden taholta sekä sukupuolten tasa-arvoon työyhteisössä.

Kuten jo edellisessä johtamisesta kertovassa kappaleessa 4.1 todettiin, työtyytyväisyindeksi eli kokonaistyötyytyväisyys on parantunut edelliseen kyselyyn verrattuna. Muutosta parempaan on tapahtunut sekä tyytyväisissä että tyytymättömissä, sillä tyytyväisten ja erittäin tyytyväisten lukumäärä on kasvanut ja erittäin tyytymättömien ja tyytymättömien lukumäärä on vähentynyt. Kokonaistyötyytyväisyys sisältää teemat: Johtaminen, työn sisältö ja haasteellisuus, palkkaus, kehittymisen tuki, työilmapiiri ja yhteistyö, työolot, tiedon kulku ja työnantajakuva.

4.3 Osaaminen

Poliisissa osaamisen kehittämistä tehtiin monin eri tavoin. Poliisiammattikorkeakoulu tarjosi tutkintokoulutuksen lisäksi täydennyskoulutusta poliisin eri ammattiryhmille sekä läsnä- että verkko-opetuksena. Poliisiyksiköt järjestivät henkilöstökoulutuksina muun muassa esihenkilökoulutusta, perehdytystä sekä kielikoulutusta. Poliisissa vakiintuneina osaamisen kehittämisen tapoina ovat mm. henkilökierto, työparityöskentely sekä verkostotyöskentely. Myös mentorointia on jonkin verran.

Vuonna 2022 poliisissa tehtiin laaja osaamistarvekartoitus, jonka tulokset on koottu yhteen. Osaamistarvekartoituksessa selvitettiin erityisesti poliisin osaamista suhteessa vahvistettuihin strategisiin osaamisiin. Vuoden 2023 aikana osaamistarpeet priorisoidaan ja suunnitellaan toteutussuunnitelma eri poliisiyksiköille.

Osaamisen johtaminen on yksi tärkeimpiä strategisen henkilöstöjohtamisen osa-alueita, jonka merkitys korostuu tulevaisuudessa julkishallinnon resurssipaineiden myötä.

Henkilöstöbarometritulosten mukaan henkilöstö kokee työpaikkakoulutuksen ja mahdollisuuden työyhteisön tarjoamista konkreettisista osaamisen kehittämisen mahdollisuuksista parantuneen. Henkilökiertohalukkuus on samalla tasolla kuin aikaisemminkin. 48% vastaajista ilmaisi halukkuutensa henkilökiertoon. Henkilökiertoa käytettiin yhtenä osaamisen kehittämisen välineenä vuonna 2022 enemmän kuin edellisellä vuonna. Yhtenä vaikuttavana tekijänä pidetään paluuta lähityöskentelyyn korona-ajan jälkeen.

4.4 Henkilöstön määrä ja rakenne

Henkilöstöbarometrin kokonaistuloksen mukaan työpaikan vaihtamishalukkuus on kokonaisuudessaan aavistuksen laskenut, mutta yhä useampi vaihtohalukkuutensa ilmaisesta haluaa vaihtaa toisen työnantajan palvelukseen. Lähtövaihtuvuus on Poliisissa kuitenkin edelleen valtion keskiarvoa alhaisempi.

Poliisin nykyinen kokonaisresurssijako ja henkilötyövuositavoitteet kulminoituvat pitkälti poliisien määrän tavoitteeseen, vaikka poliisin kehysjaossa huomioidaan myös työssäoppimisjaksolla olevat opiskelijat sekä muu henkilöstö (siviilit ja vartijat). Käytännössä huomion kiinnittäminen pelkästään poliisien määrään hankaloittaa resurssien joustavaa käyttöä. Nykymallin sijasta poliisin henkilöstöä tulisi tarkastella kokonaisvoimavarana,

joka sijoitetaan tarkoituksenmukaisesti ja joustavasti eri henkilöstöryhmiin sen mukaan, mitkä ovat osaamisvaateet ja työvoiman rekryointitarpeet kustannustehokkuus ja kustannusvaikuttavuus huomioiden. Osana vakauttamishjelman toimeenpanoa aloitettiin selvitys mahdollisuuksista siirtyä kokonaishenkilötyövuosiin poliisin talousarvioesityksissä sekä sisäisessä resurssijaossa.

Poliisissa on vuoden 2022 kuluessa testattu Valtion Palvelukeskuksen rekryointipalvelun soveltuvuutta poliisiyksiköiden rekryointiprosessiin. Työmarkkinatilanne tietyillä asiantuntija-aloilla on kehittynyt entistä haasteellisemmaksi. Poliisissa erityisesti ICT-toimialan siviiliasiantuntijoiden rekryoinnissa on kasvavia haasteita, joiden syiden tarkempaa tarkastelua on aloitettu Poliisihallituksen projektissa syksyllä 2022.

4.5 Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Valtakunnallinen poliisin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma vuosille 2021-2023 (POL-2019-54465) vahvistettiin keväällä 2021. Poliisin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteina ovat mm. monimuotoinen rekryointi ja tasavertainen mahdollisuus urakehitykseen sekä naisten määrän kasvun tukeminen ylimmissä johtotehtävissä.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman mukaan näyttää siltä, että nais- ja miespoliisien vuosikymmenien ajan havaitut keskinäiset uraerot tasoittuvat hitaasti ja tasaisesti, mutta naiset eivät etene samalla tavalla ylempiin esimiestehtäviin ja heidän ura- ja palkkakehitys on hitaampaa kuin miesten. Vuonna 2022 naisten osuus koko henkilöstöstä oli noin 32 %. Poliisiviroissa työskentelee pääosin miehiä, mutta naisten osuus on viime vuosina kasvanut kaikissa poliisimiesten virkaryhmissä, mukaan lukien alipäällystö, päällystö ja päälliköt. Poliisivirkaisten päälliköiden sukupuolijakaumaa tarkasteltaessa on huomattava, että naisten osalta puhutaan ainoastaan muutamasta (1-3) henkilöstä, jolloin yhden henkilön lisäys tekee ison prosentuaalisen muutoksen tilastoon.

Poliisissa halutaan edistää monimuotoista rekryointia. Erilaisista taustoista tulevien työntekijöiden määrää pyritään lisäämään valtakunnallisten ja erityisesti alueellisesti toteutettujen toimenpiteiden avulla. Poliisihallinnon työntekijöiden etnisestä taustasta ei ole saatavissa tilastotietoa, josta voisi tarkemmin seurata henkilöstön monimuotoisuuden kehittymistä. Poliisihallituksessa laadittiin kesän 2021 aikana toimenpidesuunnitelma Monimuotoisen rekryoinnin edistäminen poliisissa. Toimenpidesuunnitelma hyväksyttiin Poliisihallituksessa syksyllä 2021 ja sen mukaisia toimenpiteitä on toteutettu 2021 loppuvuoden sekä 2022 vuoden ajan yhdessä Poliisiammattikorkeakoulun, poliisilaitosten ja erityisesti Helsingin poliisilaitoksen ennalta estävän toiminnon, muiden viranomaisten, sekä useiden eri järjestöjen, vähemmistöryhmien ja muiden toimijoiden kanssa. Työn tulokset näkyvät viiveellä, mutta eri osapuolten halukkuus yhteistyöhön, työstä saatu palaute ja käydyt keskustelut ovat kuvastaneet sitä, kuinka toivottuna ja tarpeellisena nyt tehty työ on koettu.

Poliisin verkkoasioinnissa ja poliisin verkkosivu-uudistuksessa on huomioitu fyysisen ja digitaalisen esteettömyyden ja saavutettavuuden toteutuminen. Poliisin intranet uudistettiin vuonna 2022 ja sisältöjen laadinnassa korostettiin erityisesti saavutettavuutta.

Poliisin henkilöstölle tarjottiin vuonna 2022 valtakunnallisesti erilaisia tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviä koulutuksia, kuten esimerkiksi Lähisuhdeväkivallan tunnistamiseen ja siihen puuttumiseen liittyvä koulutus sekä Yhdessä yhdenvertaisuuden puolesta -hankkeen puitteissa etnistä profilointia, yhdenvertaisuuden edistämistä ja syrjimättömyyttä käsittelevä koulutus.

Taulukko 29: Henkilöstöresurssit

Henkilöstöresurssit, htv	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
Poliisin henkilöstö yhteensä	10 116	10 108	10 240
Poliisimiehet	7 374	7 412	7 511
Opiskelijat	319	273	273
Muu henkilöstö	2 424	2 422	2 456

Poliisimiehet, htv	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
Päälliköt	39	38	36
Päällystö	711	717	735
Alipäällystö	1 739	1 695	1 707
Miehistö	4 885	4 962	5 033

Muu henkilöstö, htv	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
Vartijat	380	376	370
Toimistotyöntekijät	902	871	896
Muut	1 142	1 175	1 190

Naisten osuus, %	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
Koko henkilöstöstä	30,7 %	31,2 %	31,8 %

Naisten osuus, %	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
Poliisimiehistä	19,2 %	20,0 %	20,8 %
Alipäällystä, päällystä ja päälliköistä	14,3 %	14,8 %	15,5 %
Opiskelijoista	36,3 %	37,9 %	36,8 %
Muusta henkilöstöstä	65,1 %	64,9 %	64,7 %

Työhyvinvointi	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
Sairauspoissaolot, työpäivää / htv	9,0	9,2	12,5
Työtyytyväisyysindeksi ¹⁹	-	-	3,38

5 Tilinpäätösanalyysi

5.1 Rahoituksen rakenne

Poliisin toimintamenomomentille 26.10.01. myönnettiin talousarviossa vuodelle 2022 nettomäärärahaa yhteensä 806,318 milj. euroa. Vuoden 2022 toisessa lisätalousarviossa poliisin toimintamenomomentille myönnettiin 17,109 milj. euron lisämääräraha mm. turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua hakevien rekisteröinnistä aiheutuviin kustannuksiin sekä hybridivaikuttamiseen ja kyberrikoksiin varautumiseen ja niiden torjuntaan. Neljännessä lisätalousarviossa poliisin toimintamenomomentille myönnettiin 5,511 milj. euron lisämääräraha erityisesti ICT-modernisointiin sekä toimitilojen turvallisuusratkaisujen vahvistamiseen. Yhteensä poliisin toimintamenomomentille myönnetty määräraha oli 828,938 milj. euroa, mikä oli 9,596 milj. euroa eli 1,1 % vähemmän kuin edeltävänä vuonna.

Poliisitoimen määrärahasta osoitettiin talousarviossa sisäministeriön käyttöön 0,245 milj. euroa momentille 26.10.01.4. Poliisitoimen määrärahasta osoitettiin lisäksi tilijaottelumuutoksella 0,045 milj. euroa Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle AMK-harjoitteluun. Tilijaottelumuutosten jälkeen poliisille talousarviossa myönnetyt toimintamenomäärärahat olivat 828,648 milj. euroa.

Poliisitoimen määrärahasta budjetoitiin toimintamenoihin 789,888 milj. euroa (-2 % edellisvuoteen verrattuna), hankerahoitukseen 20,000 milj. euroa sekä työ- ja kenttäharjoitteluun 11,955 milj. euroa.

¹⁹ Lähde: Poliisin henkilöstöbarometri 2022.

Bruttotuotot oli arvioitu talousarviossa 69,785 milj. euroksi. Tuottoja kertyi poliisin toimintamenomomentille 85,945 milj. euroa, eli 48 % enemmän kuin edellisvuonna (2021: 58,265 milj. euroa). Kasvu tuli ennen muuta maksullisen toiminnon tuotoista, joita oli 74,785 milj. euroa. Maksullisen toiminnan tuotoista suurimpana eränä olivat edellisvuosien tapaan tuotot kotitalouksilta 65,146 milj. euroa. Näitä olivat esim. passit, henkilökorit ja ampuma-aseluvat.

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot kaikilta momenteilta olivat 2,739 milj. euroa vuonna 2022. Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot EU:lta olivat 0,652 milj. euroa ja valtion virastoilta ja laitoksilta 1,995 milj. euroa. Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot ovat monivuotisten hankkeiden rahoitusosuuksia.

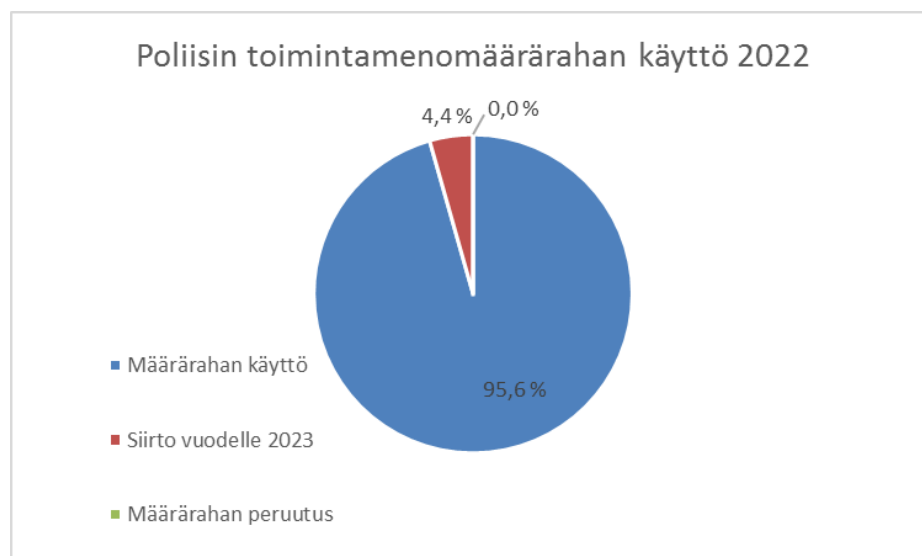
Poliisin palvelutoiminnan maksut toisille valtion virastoille olivat 50,152 milj. euroa (2021: 49,266 milj. euroa). Palvelutoiminnan ostoja olivat ICT-palveluiden ja talous- ja henkilöstöhallinnon palveluiden ostot. Palvelumaksuissa oli nousua 0,886 milj. euroa, josta 1,042 milj. euroa oli ICT-palvelujen lisäystä ja 0,156 talous- ja henkilöstöpalveluiden vähennystä.

5.2 Talousarvion toteutuminen

Poliisihallitus-kirjanpitoyksiköllä käytettävissä oleva nettorahoitus poliisitoimen toimintamenomomentilla 26.10.01 oli yhteensä 888,303 milj. euroa (2021: 872,198 milj. euroa). Tästä vuoden 2022 talousarvion määrärahoja oli 828,648 milj. euroa (93,3 %) ja edelliseltä vuodelta siirtyvää määrärahaa 59,655 milj. euroa (6,7 %).

Poliisin toimintamenomomentilla oli käytettävissä vuonna 2022 vuoteen 2021 verrattuna 9,541 milj. euroa vähemmän määrärahaa ilman siirtyviä määrärahoja. Siirtyvä määräraha mukaan luettuna poliisin nettomääräiset toimintamenomäärärahat kasvoivat 16,105 milj. euroa. Käytettävissä olevista määrärahoista käytettiin tilivuoden aikana 849,121 milj. euroa (95,6 %), määrärahan peruutusta oli 0,045 milj. euroa (0,0 %) ja vuodelle 2023 siirrettiin 39,138 milj. euroa (4,4 %).

Kuva 1: Poliisin toimintamäärärahojen käyttö

Momentin 26.10.20 Maastapoistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvat menot määräraha oli 2,608 milj. euroa. Momentin 26.10.20 käyttö vuonna 2022 oli siirtyvä erä mukaan luettuna 3,402 milj. euroa, mikä on 1,805 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Vuodelle 2023 määrärahaa siirtyi 2,344 milj. euroa.

Momentilla 26.10.21 KEJO-hankkeen yhteiset menot olivat siirtyvä määräraha mukaan luettuna rahoitusta 7,251 milj. euroa. Koko rahoitus käytettiin.

Valtiovarainministeriön momentille 28.70.01 Julkisen hallinnon ICT:n ohjaus ja kehittäminen saatiin kirjaus- ja käyttöoikeus 0,890 milj. euroon. Siirtyvä erä mukaan luettuna momentilla oli rahoitusta 1,731 milj. euroa, mistä käytettiin 0,796 milj. euroa.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan momenttia 32.30.51.07 Palkkatuettu työ, valtiollahinto käytettiin 1,472 milj. euroa (2021: 1,202 milj. euroa).

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arviomäärärahamomenttia 33.02.20.02 Poliisin tilaamat kuljetukset käytettiin 6,142 milj. euroa. Momenttia 33.02.20.03 Poliisin määräämien oikeuslääketieteellisten tutkimusten menot käytettiin 1,310 milj. euroa. Vastaavat luvut olivat edellisenä vuonna 5,769 milj. euroa ja 1,181 milj. euroa. Momentille 33.60.31.01. Lastenasiointalo-toimintamallien kehittäminen ja valtakunnallistaminen saatiin rahoitusta 100 000 euroa.

5.3 Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan tuotot olivat yhteensä 86,124 milj. euroa, mikä on 15,096 milj. euroa enemmän kuin edellisenä tilikautena. Tuottojen nousu johtui siitä, että maksullisen toiminnan tuotot nousivat 16,521 milj. euroa. Matkustusasiakirjojen kysyntä lähti huomattavaan nousuun helmikuun lopussa. Ilmeisesti suotuisimmat matkustusnäkyvät, Venäjän hyökkäyssodan aiheuttama epävarmuus sekä tiedostusvälineiden välittämä tieto poliisin asiakaspalvelun ruuhkista aiheuttivat sen, että monet ihmiset havahtuivat tarpeeseen uusia passia. Kysyntä jatkui koko loppuvuoden 2022. Toiminnan tuotot koostuivat maksullisen toiminnan tuotoista (86,8 %), vuokrista ja (1,6 %) sekä muista toiminnan tuotoista (11,6 %). Vuokrat ja käyttökorvaukset pysyivät edellisvuoden tasolla. Muut toiminnan tuotot laskivat 1,300 milj. euroa edellisvuodesta pääosin sisäisten yhteistoiminnan kustannustenkorvausten laskusta johtuen.

Toiminnan kulut olivat yhteensä 943,740 milj. euroa ja nousi 5,3 % edellisvuoteen. Kirjanpitoyksikön suurin kuluerä oli henkilöstömenot (645,629 milj. euroa) ja ne kasvoivat 4,6 % edellisvuodesta. Poliisin henkilöstökulujen kasvuun vaikutti pääosin se, että henkilötyövuosimäärä nousi yhteensä 142 henkilötyövuodella. Nousua aiheutti myös maksetut VES korotukset vuonna 2022. Ylityökorvaukset nousivat 41,2 % ja työaikakorvaukset 7,8 % edellisvuodesta, koska mm. yleisötapahtumia järjestettiin taas korona pandemian jälkeen.

Toiseksi suurin kuluerä oli palveluiden ostot (152,495 milj. euroa) ja ne nousivat 8,6 % edellisvuoteen nähden. Suurimman kuluerän muodostivat tiliryhmässä sisäiset ICT-palveluostot (28,7 %) sekä tietotekniikan ylläpito- ja asiantuntijapalvelut (22,7 %). Paina-

tuspalveluiden kustannukset nousivat 4,125 milj. euroa maksullisten lupien volyymin kasvun johdosta. Kustannusten nousua tapahtui myös mm. käännös- ja tulkkauspalveluissa (+65,7 %), työterveyspalveluissa (+7,7 %) sekä kuljetusvälineiden kunnossapito- ja korjauspalveluissa (+6,5 %).

Ostot tilikauden aikana olivat yhteensä 43,958 milj. euroa ja ne nousivat kokonaisuudessaan 5,619 milj. euroa edellisvuoden tasosta pääosin siitä, että varautumiseen liittyviä hankintoja tehtiin mm. tiliryhmissä vaatteisto ja työturvallisuusvälineet ja muut aineet ja tarvikkeet. Kasvua oli myös poltto- ja voiteluaine ostoissa (+ 36,9 %).

Poliisin vuokratulot olivat yhteensä 79,381 milj. euroa nousivat 3,6 % edellisvuodesta lähinnä muiden rakennusten vuokrien noususta johtuen. Poliisin muiden rakennusten vuokrat muodostavat 91,2 % kaikista vuokrista. Vuokratuloihin kuuluvat myös mm. kuljetusvälineiden vuokratulot, jotka nousivat 3,3 % edellisvuodesta.

Muut kulut olivat yhteensä 19,657 milj. euroa ja ne nousivat 32,4 % edelliseen vuoteen verrattuna. Matkustuspalveluissa näkyi suurin kasvu edellisvuoteen (+83,1 %) ja se johtui siitä, että korona pandemian jälkeen matkustus lisääntyi. Myös kotimaan ja ulkomaan päivärahat nousivat 1,079 milj. euroa. Lisäksi patentti-, lisenssi- ja käyttöoikeusmaksut kasvoivat 33,6 %.

Rahoitustuotot ja- kulut koostuvat pääosin viivästysmaksuista ja koroista ja satunnaiset tuotot- ja kulut maksetusta vahingonkorvauksista ja saaduista korvauksista.

Monivuotisten hankkeiden siirto keskeneräiseen käyttöomaisuuteen näkyy tilinpäätöksen tuotto- ja kululaskelmalla kohdassa valmistus omaan käyttöön, yhteensä 28,066 milj. euroa. Suurimmat erät muodostivat Kejo, Vitja, Askel ja Tela.

Poistojen osuus oli 30,730 milj. euroa ja ne pysyivät edellisvuoden tasolla.

5.4 Tase

Taseen vastaavaa -puolen aineettomissa hyödykkeissä keskeneräinen käyttöomaisuus kasvoi 21,071 milj. euroa. Keskeneräisten aineettomien hankintojen saldo koostuu Poliisihallituksen KEJO-, Vitja-, Askel-, Heko-Passi-, TJKL-, Opintohallintajärjestelmä-, Fili- ja KO-projekti -hankkeista. Valmiiseen käyttöomaisuuteen aktivoitiin kuluneella tilikaudella TeLa-hankkeesta 6,996 milj. euroa. Poistoja (aineettomista hyödykkeistä) kirjattiin 14,332 milj. euroa. Aineettomien hyödykkeiden tasearvo kasvoi 6,813 milj. euroa. Koneiden ja laitteiden tasearvo kasvoi 9,599 milj. euroa.

Vaihto-omaisuuden arvo kasvoi 44 000 euroa.

Myyntisaamisia oli 4,392 milj. euroa, mikä on 0,617 milj. euroa edellisvuotta enemmän.

Lomapalkkavelka kasvoi edellisvuodesta yli 3,5 milj. euroa.

5.5 Hankkeet

Poliisitoiminnan kokonaisrahoituksesta pieni osa, keskimäärin n. 2,5 % vuodessa, kohdennetaan poliisin toimintamomentin alajaottelulla kehittämishankkeisiin. Kehittämishankkeina toteutetaan strategisesti merkittäviä hankkeita, joiden tarkoituksena voi

olla esimerkiksi lainsäädännön tai kansainvälisen veloitteen täytäntöönpano, tuottavuuden parantaminen, uuden teknologian käyttöönotto tai muu vastaava menettelyiden kehittäminen, joka edellyttää väliaikaisesti voimavarojen kohdentamista tavanomaista poliisin virkатыötä laajemmin ja mahdollisesti investointien toteuttamista.

Käytännössä hankerahoituksella on viime vuodet toteutettu lähinnä vain pakottavia, lainsäädännöstä tai kansainvälisistä velvoitteista aiheutuvia, yleensä ICT-kehittämistä koskevia säädösten täytäntöönpanon mahdollistavia hankkeita. Hankerahoituksen taso ei ole mahdollistanut juurikaan varsinaista poliisin toiminnan aitoa, oma-aloitteista innovatiivista kehittämistä.

Kehittämishankemomentilta rahoitettiin vuonna 2022 parikymmentä hanketta joko kokonaan tai osittain. Poliisin hankemuotoisena kehittämistyönä vuonna 2022 edistettiin yli neljäkymmentä erilaista hanketta, joista lähes puolet sai joko kokonaan tai osittain ulkopuolista, pääosin EU-rahastoista saatua tukea. Valtiovarainministeriön erillisrahoitusta saatiin vuoden 2021 alussa käynnistetyille mobiilihenkilökortin käyttöönottoon tähtäävälle hankkeelle sekä ns. SARA - ohjelmakokonaisuudelle, jossa hyödynnetään muun muassa robotiikkaa, automatiikkaa ja tekoälyä poliisin tuottavuuden parantamiseksi ja esimerkiksi chatbot -palvelua asiakaspalvelun parantamiseksi. Hankemomentille budjetoitiin vuonna 2022 poliisin kehittämisrahoitusta yhteensä 29,4 milj. euroa. EU-rahoitusta ennakoitiin saatavan noin 3,5 milj. euroa.

Hankkeiden kokonaiskustannukset olivat vuonna 2022 yhteensä noin 30 milj. euroa. Rahastoista saatavan rahoituksen osuus jäi ennakoitua alhaisemmaksi ollen 2,5 milj. euroa. Rahastorahoitteisten hankkeiden rahoitus siirtyy seuraavalle vuodelle hankkeiden toiminnallisen etenemisen ja tehtävien hankintojen ja asiantuntijapalveluiden ostojen kohdentumisen mukaisesti ja se osoitetaan poliisille jälkikäteen toteutuneita kustannuksia vastaavasti. Ennakoitua pienempi rahastorahoituksen tuloutuminen johtuu hankkeista riippumattomista syistä, erityisesti EU tason säädösvelvoitteiden täytäntöönpanon viivästyisestä. Erityisesti SIS 3 uudistus sekä EES ja ETIAS -velvoitteiden täytäntöönpano on EU tasolla viivästynyt merkittävästi suunnitellusta.

EU:n sisäasioiden rahastojen (EUSA) uusi rahastokausi käynnistettiin v. 2022 ja poliisi osallistui sekä kevään että syksyn hankerahoitushakuihin. Kevään 2022 hakuun osallistuneet hankkeet, yhteensä (5 kpl) saivat kaikki myönteisen rahoituspäätöksen ja hankkeet ovat käynnissä, myönnetty EU tuen kokonaismäärä hankkeiden n. kolmivuotiselle hankekaudelle on yhteensä 5 miljoonaa euroa. Hankkeissa kehitetään aseiden elinkaari-tietoja, kyberosaamista sekä kyberrikollisuuteen liittyvää exit -toimintaa sekä operatiivisena, 100%:n tuettuna toimintana rahoitetaan järjestäytyneen rikollisuuden ennalta estävää toimintaa sekä rajat ylittävää rikostorjuntaa. Lokakuun 2022 hakuun osallistui 8 hanketta, joiden yhteenlaskettu haetun EU -tuen määrä on n. 10,7 miljoonaa euroa. ISF ohjelmassa on ollut haettavana yhteensä 36,6 milj. euroa, josta poliisi on tähän mennessä hakenut rahoitusta n. 15,7 miljoonalla eurolla, mikä on 43 % koko rahaston rahoituksesta. EUSA rahoitushakemusten käsittelyajat ovat osoittautuneet uudella rahastokaudella todella pitkiksi. Kevään 2022 rahoitushaku päättyi kesäkuussa ja rahoituspäätökset saatiin loka-marraskuussa 2022. Lokakuun 2022 rahoitushaun päätöksiä ei ole vielä

Vuonna 2022 hankkeissa painottuivat erityisesti poliisin strategiset painopisteet turvallisuuden edistämiseksi ja rikollisuuden torjumiseksi. Vuoden 2022 aikana mittavimmat hankkeet olivat poliisiasiantietojärjestelmä Vitja, viranomaisten yhteisen kenttäjohtajajärjestelmän luomista toteuttava KEJO ja asetietojärjestelmän kehittämishanke Askel sekä useista, EU -velvoitteiden täytäntöönpanohankkeista koostuva TIKO - ohjelmakokonaisuus. Vuonna 2022 saatiin päätökseen 16 hanketta, joista yhtenä esimerkkinä mainittakoon telekuuntelujärjestelmän uudistamishanke.

Hankemuotoisen kehittämisen piiriin kuuluvista, tiedonhallintalain mukaisen lausuntomenettelyn edellytykset täyttävistä hankkeista on kaikista laadittu lausuntopyynnöt. Perusosuuksien osalta hanketoteutuksissa arvioidaan erityisesti tietosuojaan liittyvät seikat hankkeen elinkaaren aikana. Lisäksi EU rahoitusta hakevien hankkeiden tulee arvioida osana EU:n horisontaalisten periaatteiden toteutumista vaikutuksia niin perus- ja ihmisoikeuksien kuin yhteiskunnallisten vaikutusten osalta. Hankemenettelyn piiriin kuuluvien hankkeiden osalta vaikutusten arvioinneissa on kuitenkin tunnistettu kehittämis- ja koulutustarpeita, joiden johdosta ryhdytään toimenpiteisiin v. 2023 aikana osana poliisin hankemuotoisen kehittämisen toimenpiteitä.

6 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Poliisitoimen vuoden 2022 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilan arvioinnissa hyödynnettiin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan itsearviointikyselyjen tuloksia, poliisin sisäisen tarkastuksen, riskienhallinnan, laillisuusvalvonnan sekä ulkoisten tarkastajien ja valvojien tekemiä havaintoja.

Valtion talousarviosta annetun asetuksen 65 §:n edellyttämänä sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausumana poliisin toimialan osalta poliisin ylijohto esittää seuraavaa:

Poliisin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt ovat suoritettuna sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilan arvioinnin perusteella pääosin asianmukaisia ja riittäviä ja täyttävät niille asetetut vaatimukset.

Suoritettuna arvioinnin ja muiden havaintojen perusteella todettiin seuraavat olennaisimmat kehittämiskohteet:

Poliisitoimen sisäisen valvonnan kehittämisessä keskeiseksi kehittämiskohteeksi tunnistettiin edelleen sisäisen valvonnan laadun varmistaminen ja kehittäminen, tietojohtaminen ja tiedolla johtaminen sekä seurannan ja valvonnan toimintamallien riittävyden varmistaminen. Vuoden 2023 aikana jatketaan poliisin sisäisen valvonnan ohjeen ja riskienhallinta määräyksen mukaisten toimintamallien toteutumisen varmistamista osana kaikkea toimintaa. Poliisin mittariston kehittämistyö jatkuu ja se tukee seurannan ja valvonnan laadun varmistamista.

Sisäisen tarkastuksen tekemisessä havainnoissa ja kehittämissuosituksissa 2022 korostui sisäisen valvonnan toimintamallien laadun ja yhdenmukaisuuden varmistaminen, osaamisen kehittäminen sekä seurannan ja valvonnan toteuttaminen. Sisäisen tarkastuksen painopistealueina vuodelle 2023 ovat mm. prosessien vaatimuksenmukaisuus, toimivuus ja tuloksellisuus, valvonnan yhdenmukaisuus sekä edellisten vuosien tarkastusten jälki-seuranta. Vastuutahoina kaikki poliisiyksiköt ja sisäinen tarkastus.

Poliisin riskienhallintaa toteutetaan 1.12.2019 voimaan tulleen poliisin riskienhallinta - määräyksen mukaisesti. Poliisin riskienhallinta on suunnitelmallista ja järjestelmällistä, ja sitä kehitetään jatkuvan kehittämisen periaatteella. Vuonna 2022 saatiin päätökseen poliisin uuden sähköisen riskienhallinta-alustan suunnittelu-, kehitys- ja testaustyö. Riskienhallinta-alusta on poliisissa käytössä vuoden 2023 alusta. Vuonna 2022 valmisteltiin myös verkkokoulutus parantamaan poliisin riskienhallintatyöhön osallistuvien riskienhallintaosaamista. Koulutukset käynnistyvät alkuvuodesta 2023. Vuoden 2022 riskienhallinnan keskeisenä kehittämiskohteena oli poliisiyksiköiden merkittävimmistä riskeistä laadittuun analyysiin perustuva raportointi, jonka kautta poliisi pyrkii vaikuttamaan tehokkaammin riskien juurisyihin ja yksittäistä riskitarkastelua laajempiin kokonaisuuksiin konsernitason tasoisesti. Raportoinnin kehittämistä jatketaan vuonna 2023. Poliisissa jatketaan myös riskienhallinnan prosessien toteutukseen osallistuvien poliisin eri toimijoiden roolien ja vastuiden edelleen selkeyttämistä hyödyntämällä poliisin sisäisen valvonta -ohjeen mukaista kolmen puolustuslinjan mallia ja käsitteistöä. Vastuutahoina ovat kaikki poliisiyksiköt, mukaan lukien Poliisihallitus.

Laillisuusvalvonnan tärkeimpänä kehityskohteena on edellisvuosien tapaan poliisiyksiköiden oman laillisuusvalvonnan riittävän kaatavuuden ja suunnitelmallisuuden varmistaminen. Poliisihallituksen suorittamien tarkastusten perusteella arvioiden poliisiyksiköiden sisäinen laillisuusvalvonta on suunnitelmallista, kattavaa ja ammattimaista, ja oikeusyksiköiden rooli sisäisenä laillisuusvalvojana on vakiintunut. Oikeusyksiköiden uusilla vastuilla on kuitenkin ollut jonkin verran vaikutusta tehtävämääriin, toiminnan suuntaamiseen ja valvonnan volyymiin. Vaikka poliisiyksiköiden tarkastustoiminta on ollut poliisitoiminnan eri osa-alueet kattavaa, on oikeusyksiköiden voimavaroihin ja valvonnan kattavuuteen kuitenkin jatkossakin Poliisihallituksen valvonnassa syytä kiinnittää huomiota. Muina valvonnan painopistealueina vuoden 2023 valvonnassa tulevat olemaan myös muun muassa salaisten pakko- ja tiedonhankintakeinojen käyttö ja valvonta, seksuaalirikosten tutkinta, järjestyksenvälvojen luvat ja sivutoimiluvat. Vastuutahoina ovat poliisiyksiköt ja Poliisihallituksen esikunta.

7 Kokonaisarvioinnin tulokset

Vuonna 2022 valmistui Sisäisen tarkastuksen ulkoinen arviointi, jonka tavoite oli arvioida, kuinka hyvin sisäisen tarkastuksen toiminto noudattaa sisäisen tarkastuksen määritelmää, kansainvälisiä ammattistandardeja ja eettisiä sääntöjä. Poliisihallituksen sisäinen tarkastus noudattaa ulkoisen arvioijan mukaan sisäisen tarkastuksen kansainvälisiä ammattistandardeja ja eettisiä sääntöjä. Kehittämiskohteina esitettiin sisäisen itsearvioinnin tuloksissa käytettävä yhtenäistä dokumentointimallia ja säännöllisen kyselyn tekeminen poliisin ylimmälle johdolle sisäisen tarkastuksen tuottamasta lisäarvosta (ns. asiakaspalautte).

8 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot

Yhteenveto on laadittu poliisiyksiköiden sisäiselle tarkastukselle toimittamien tietojen perusteella. Kaikki poliisiyksiköt toimittivat selvityksen vuoden 2022 aikana tietoonsa tulleista epäillyistä väärinkäytöksistä.

Väärinkäytöksiä ilmoitettiin kaksi kappaletta. Toinen tapaus koskee poliisin omaisuuteen kohdistunutta väärinkäytöstä tai rikosta, ja toinen tapaus koskee käteisvarojen käytön puutteellista tilitystä. Molempien asioiden käsittely on kesken.

Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

Virheiden ja väärinkäytöksiin perustuvia takaisinperintäpäätöksiä ei ole tilinpäätös-vuonna tehty.

9 Poliisihallituksen talousarvion toteumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTAt)	Tilinpäätös 2022	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	2 368 632,30	2 366 048	2 366 048,31	0,00	100
11.04.01. Arvonlisävero	2 368 632,30	2 366 048	2 366 048,31	0,00	100
12. Sekalaiset tulot	1 206 116,60	2 644 179	1 710 633,99	-933 544,86	65
12.26.99. Sisäministeriön hallinnonalan muut tulot	436 064,41	1 572 596	639 050,78	-933 544,86	41
12.26.99.1. Takavarikoitujen esineiden myyntitulot	185 716,16	50 000	305 557,14	255 557,14	611
12.26.99.3. Muut tulot	16 583,24	22 596	22 595,64	0,00	100
12.26.99.4. Raja- ja merivartiostot Frontexin poliisille maksamat tulot	233 765,01	1 500 000	310 898,00	-1 189 102,00	21
12.30.99. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut tulot	330,00	3 076	3 076,00	0,00	100
12.33.99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut tulot		2 750	2 749,84	0,00	100
12.39.01. Sakkotulot ja tulot hallinnollisista maksuseuraamuksista	25 180,27	26 623	26 622,72	0,00	100
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	520 768,76	861 296	861 296,28	0,00	100
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	223 773,16	177 838	177 838,37	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä	3 574 748,90	5 010 227	4 076 682,30	-933 544,86	81

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen käyttö vuonna 2022	Talousarvion 2022 määrärahojen siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2022, siirtomäärärahat	Käyttö vuonna 2022 siirtomäärärahat (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
24. Ulkoministeriön hallinnonala		20 000				20 000	0,00	0,00	0,00	0,00
24.10.21. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (K)		20 000				20 000				
24.10.21.01. Siviilikriisinhallinta (EK)		20 000				20 000				
26. Sisäministeriön hallinnonala	891 634 938,68	891 614 406	850 132 142,58	41 482 263,17	891 614 405,75	0,00	63 883 006,79	902 066 006,79	860 410 492,62	41 482 263,17
26.01.20. Tietohallinnon yhteiset menot (S2)	240 000,00					0,00	675 000,00	675 000,00	546 852,09	0,00
26.01.29. Sisäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	49 122 938,68	53 431 406	53 431 405,75		53 431 405,75	0,00				
26.01.50. Eräät avustukset (S2)	30 000,00	30 000	29 575,00	425,00	30 000,00	0,00	13 835,00	43 835,00	42 922,00	425,00
26.01.50.3. Todistajansuojeluohjelma	30 000,00	30 000	29 575,00	425,00	30 000,00	0,00	13 835,00	43 835,00	42 922,00	425,00
26.10.01. Poliisitoimen toimintamenot (S2)	838 189 000,00	828 648 000	789 510 257,13	39 137 742,87	828 648 000,00	0,00	59 655 338,88	888 303 338,88	849 120 980,92	39 137 742,87
26.10.01.1. Toimintamenot (KPY)	806 636 232,79	790 526 972	752 649 345,48	37 877 627,26	790 526 972,74	0,00	59 529 338,88	850 056 310,88	812 178 684,36	37 877 627,26

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen käyttö vuonna 2022	Talousarvion 2022 määrärahojen siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2022, siirtomäärärahat	Käyttö vuonna 2022 siirtomäärärahat (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
26.10.01.2. Hankerahoitus (KPY)	21 199 103,66	26 623 856	26 623 855,36		26 623 855,36	0,00		26 623 856,00	26 623 855,36	
26.10.01.3. Poliisi amk harjoittelu (KPY)	10 282 663,55	10 203 172	10 203 171,90		10 203 171,90	0,00		10 203 172,00	10 203 171,90	
26.10.01.4. Sisäministeriön menot (KPY)		5 000		5 000,00	5 000,00	0,00	55 000,00	60 000,00	10 384,91	5 000,00
26.10.01.5. Rahanpesun estäminen (RRF pilari2) (EK) (varattu)	71 000,00	1 289 000	33 884,39	1 255 115,61	1 289 000,00	0,00	71 000,00	1 360 000,00	104 884,39	1 255 115,61
26.10.20. Maasta poistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvat menot (S2)	3 608 000,00	2 608 000	263 904,70	2 344 095,30	2 608 000,00	0,00	3 137 832,91	5 745 832,91	3 401 737,61	2 344 095,30
26.10.21. KEJO-hankkeen yhteiset menot (S3)	401 000,00	6 850 000	6 850 000,00	0,00	6 850 000,00	0,00	401 000,00	7 251 000,00	7 251 000,00	0,00
26.30.01. Pelastustoimen toimintamenot (S2)	44 000,00	47 000	47 000,00	0,00	47 000,00	0,00		47 000,00	47 000,00	0,00
26.30.01.1. Koulutuksen varsinaiset toimintamenot (KPY)	44 000,00	47 000	47 000,00	0,00	47 000,00	0,00		47 000,00	47 000,00	0,00
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	467 027,20	1 028 024	138 024,12	890 000,00	1 028 024,12	0,00	1 655 661,48	2 545 661,48	1 006 278,61	890 000,00

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen käyttö vuonna 2022	Talousarvion 2022 määrärahojen siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2022, siirtomäärärahat	Käyttö vuonna 2022 siirtomäärärahat (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	34 634,20	138 024	138 024,12		138 024,12	0,00				
28.60.12. Osaamisen kehittäminen (A)	432 393,00									
28.70.01. Julkisen hallinnon ICT:n ohjaus ja kehittäminen (S3)		890 000	0,00	890 000,00	890 000,00	0,00	841 041,40	1 731 041,40	795 617,41	890 000,00
28.70.22. Hallinnon palveluiden digitalisoinnin tuki (S3)							814 620,08	814 620,08	210 661,20	0,00
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	164 000,00	63 788	63 788,42		63 788,42	0,00	404 000,00	404 000,00	365 337,59	0,00
31.01.01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (S2)	164 000,00						404 000,00	404 000,00	365 337,59	0,00
31.01.01.4. Kyberturvallisuusohjelman toimeenpano	164 000,00						404 000,00	404 000,00	365 337,59	0,00
31.01.29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)		63 788	63 788,42		63 788,42	0,00				
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	1 201 843,80	1 471 926	1 471 926,44	0,00	1 471 926,44	0,00	0,00	1 471 926,44	1 471 926,44	0,00

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen käyttö vuonna 2022	Talousarvion 2022 määrärahojen siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2022, siirtomäärärahat	Käyttö vuonna 2022 siirtomäärärahat (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
32.30.51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (S2)	1 201 843,80	1 471 926	1 471 926,44	0,00	1 471 926,44	0,00		1 471 926,44	1 471 926,44	0,00
32.30.51.07. Palkkatuettu työ, valtionhallinto (KPY)	1 201 843,80	1 471 926	1 471 926,44	0,00	1 471 926,44	0,00		1 471 926,44	1 471 926,44	0,00
33. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön hallinnonala	8 211 045,39	8 874 448	8 818 177,76	17 171,92	8 835 349,68	39 097,92	68 174,28	168 174,28	82 828,08	85 346,20
33.01.29. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	732 795,14	810 082	810 082,04		810 082,04	0,00				
33.02.20. Oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen menot (A)	6 949 171,11	7 491 000	7 451 902,08		7 451 902,08	39 097,92				
33.02.20.02. Poliisien tilaamat kuljetukset (KPY)	5 768 612,26	6 141 963	6 141 962,01		6 141 962,01	0,99				
33.02.20.03. Poliisin määräämien oikeuslääketieteellisten tutkimusten menot (KPY)	1 180 558,85	1 349 037	1 309 940,07		1 309 940,07	39 096,93				
33.20.50. Valtionosuus työtömyysetuuksien ansioturvasta ja vuorottelukorvauksesta (A)	180 975,84	336 719	336 719,18		336 719,18	0,00				

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen käyttö vuonna 2022	Talousarvion 2022 määrärahojen siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2022, siirtomäärärahat	Käyttö vuonna 2022 siirtomäärärahat (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.20.50.01. Palkkatuettu työ, valtionhallinto	180 975,84	336 719	336 719,18		336 719,18	0,00				
33.20.52. Valtionosuus työtömyysetuuksien perusturvasta (A)	208 103,30	136 646	136 646,38		136 646,38	0,00				
33.20.52.01. Palkkatuettu työ, valtionhallinto	208 103,30	136 646	136 646,38		136 646,38	0,00				
33.60.31. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittäminen (S3)	140 000,00	100 000	82 828,08	17 171,92	100 000,00	0,00	68 174,28	168 174,28	82 828,08	85 346,20
33.60.31.01. Lastenasiantalo- toimintamallien kehittäminen ja valtakunnallistaminen	140 000,00	100 000	82 828,08	17 171,92	100 000,00	0,00	68 174,28	168 174,28	82 828,08	85 346,20
Määrärahatilit yhteensä	901 678 855,07	903 072 592	860 624 059,32	42 389 435,09	903 013 494,41	59 097,92	66 010 842,55	906 655 768,99	863 336 863,34	42 457 609,37

10 Poliisihallituksen talousarvion toteumalaskelman tiedot valtuuksista

Poliisihallituksella ei ole esitettävää valtuuslaskelmalla.

11 Poliisihallituksen tuotto- ja kululaskelma

Poliisihallituksen tuotto- ja kululaskelma	1.1.2022-31.12.2022	Vuosi 2022 yhteensä	1.1.2021-31.12.2021	Vuosi 2021 yhteensä
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	74 785 447,80		58 264 697,94	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	1 365 286,51		1 490 297,56	
Muut toiminnan tuotot	9 972 959,82	86 123 694,13	11 272 466,70	71 027 462,20
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	43 958 355,97		38 340 264,19	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-44 283,75		11 778,81	
Henkilöstökulut	645 629 260,77		617 175 790,20	
Vuokrat	79 381 186,87		76 636 376,33	
Palvelujen ostot	152 494 725,68		140 402 827,87	
Muut kulut	19 657 224,45		14 851 384,79	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-28 066 340,42		-22 192 273,26	
Poistot	30 730 253,58	-943 740 383,15	31 185 293,77	-896 411 442,70
JÄÄMÄ I		-857 616 689,02		-825 383 980,50
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	10 348,63		3 570,53	
Rahoituskulut	-8 169,87	2 178,76	-23 156,91	-19 586,38
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	540 125,11		162 470,44	

Poliisihallituksen tuotto- ja kululaskelma	1.1.2022-31.12.2022	Vuosi 2022 yhteensä	1.1.2021-31.12.2021	Vuosi 2021 yhteensä
Satunnaiset kulut	-344 950,21	195 174,90	-196 467,50	-33 997,06
JÄÄMÄ II		-857 419 335,36		-825 437 563,94
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut kotitalouksille	-42 922,00	-42 922,00	-24 713,47	-24 713,47
JÄÄMÄ III		-857 462 257,36		-825 462 277,41
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Muut pakolliset maksut	26 622,72		25 180,27	
Perityt arvonlisäverot	2 366 048,31		2 368 632,30	
Suoritettavat arvonlisäverot	-54 416 213,08	-52 023 542,05	-50 044 041,45	-47 650 228,88
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		-909 485 799,41		-873 112 506,29

12 Poliisihallituksen tase

Poliisihallituksen tase	31.12.2022	Vuosi 2022 yhteensä	31.12.2021	Vuosi 2021 yhteensä
VASTAAVAA				
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄVAIKUTTEISET SIOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	99 937,55		40 761,34	
Muut pitkävaikutteiset menot	30 010 374,21		44 327 479,45	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	71 625 426,96	101 735 738,72	50 554 645,72	94 922 886,51
AINEELLISET HYÖDYKKEET				

Poliisihallituksen tase	31.12.2022	Vuosi 2022 yhteensä	31.12.2021	Vuosi 2021 yhteensä
Rakennelmat	117 110,53		86 988,88	
Koneet ja laitteet	56 630 484,90		47 031 483,87	
Kalusteet	214 547,80		149 368,98	
Muut aineelliset hyödykkeet	66 743,60	57 028 886,83	88 294,27	47 356 136,00
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ		158 764 625,55		142 279 022,51
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISUUS				
Aineet ja tarvikkeet	242 232,91		173 588,93	
Valmiit tuotteet/Tavarat	0,00	242 232,91	24 360,23	197 949,16
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset	40 137,00	40 137,00	48 217,00	48 217,00
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	4 392 167,69		3 775 199,88	
Siirtosaamiset	2 819 583,64		4 290 719,52	
Muut lyhytaikaiset saamiset	961 197,76		484 257,10	
Ennakkomaksut	318 649,04	8 491 598,13	337 872,53	8 888 049,03
RAHOITUSOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT LYHYTAIKAISET SIOITUKSET				
Rahoitusomaisuusarvopaperit	2 623,70	2 623,70	2 623,70	2 623,70
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	230 353,21		228 950,73	
Poliisihallituksen menotilit	-1 410,74		-2 186,54	
Muut rahat ja pankkisaamiset	358 207,18		363 713,85	

Poliisihallituksen tase	31.12.2022	Vuosi 2022 yhteensä	31.12.2021	Vuosi 2021 yhteensä
Sisäisen rahaliikkeen tilit	94 777,55	681 927,20	94 951,70	685 429,74
VAIHTO- JA RAHOITUSOMaisuUS YHTEENSÄ		9 458 518,94		9 822 268,63
VASTAAVAA YHTEENSÄ		168 223 144,49		152 101 291,14

Poliisihallituksen tase	31.12.2022	Vuosi 2022 yhteensä	31.12.2021	Vuosi 2021 yhteensä
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	-6 142 799,61		-6 142 799,61	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-31 575 930,91		-40 658 805,49	
Pääoman siirrot	904 332 938,85		882 195 380,87	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	-909 485 799,41	-42 871 591,08	-873 112 506,29	-37 718 730,52
RAHASTOJEN PÄÄOMAT				
Muut valtion rahastot ja lahjoitetut varat	807 026,16	807 026,16	597 940,06	597 940,06
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Saadut ennakot	708 526,95		994 219,97	
Ostovelat	45 092 554,33		33 260 518,79	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	12 953 092,22		13 672 115,52	
Edelleen tilittävät erät	32 744 045,95		28 213 878,39	
Siirtovelat	117 300 994,72		112 860 823,29	
Muut lyhytaikaiset velat	1 488 495,24	210 287 709,41	220 525,64	189 222 081,60

Poliisihallituksen tase	31.12.2022	Vuosi 2022 yhteensä	31.12.2021	Vuosi 2021 yhteensä
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		210 287 709,41		189 222 081,60
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		168 223 144,49		152 101 291,14

13 Liitetiedot (tilinpäätöksen liitteet)

Poliisihallituksen tiinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

1) Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteutumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen ja niiden vertailtavuuteen

Budjetoinnissa ei ollut muutoksia, jotka vaikuttavat talousarvion toteutumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen.

2) Valuuttakurssi, jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi

Ulkomaanrahamääräiset velat on viety kirjanpitoon tapahtuman syntymispäivän mukaiseen valuuttakurssiin euroiksi muutettuna. Poliisihallitus kuuluu Valtiokonttorin keskitettyjen valuuttatilien käyttäjiin ja järjestelmään kuuluvien valuuttojen maksut maksetaan Valtiokonttorin pankkitileiltä ja näihin valuuttoihin liittyvät kurssierot kirjautuvat Valtiokonttorille. Muiden valuuttojen osalta ulkomaanmääräiset velat eivät ole olennaisia eikä niitä ole muutettu tilinpäätöspäivän mukaiseen kurssiin.

3) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät sekä erityisesti niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämän sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen

Kirjanpitoyksikön tilinpäätös on laadittu noudattaen talousarviolakia ja -asetusta sekä valtiovarainministeriön ja Valtiokonttorin määräyksiä ja ohjeita. Tilinpäätöksessä käytetyt arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät ovat talousarvioasetuksen 66 a §:n mukaisia.

4) Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset, jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä

Poliisihallitus-kirjanpitoyksiköllä ei ole kohdassa 4 raportoitavia asioita.

5) Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätösvuoden tietojen kanssa

Vuosi 2022 oli poikkeuksellinen johtuen Venäjän hyökkäyksestä Ukrainaan ja sen aiheuttamista kerrannaisvaikutuksista, mm. inflaatiosta. Hintojen nousu aiheutti kasvua mm. aineiden ja tarvikkeiden ostoihin, polttoainekuluihin ja kiinteistökuluihin.

Esimerkiksi Helsingin poliisilaitoksella polttoainekulujen budjetti ylittyi 142 000 € ja kiinteistökuluissa sähkön hinnannousu aiheutti ylitystä 133 000 €, nousua edellisvuodesta 57 %. HPL:ssä tehtiin myös varautumishankintoja, mikä yhdessä hintojen nousun kanssa aiheutti aineiden ja tarvikkeiden budjetin ylittymisen n. 250 000 eurolla. Muiden kulujen osalta ylitys oli HPL:ssä n. 300 000 €, joka johtui koronarajoitteiden purun myötä lisääntyneistä matkakuluista. Poliisilaitoksen matkakulut kasvoivat edellisvuodesta 33 %.

Vastaavasti Lounais-Suomen poliisilaitoksella toimitilojen sähkökustannukset nousivat edellisvuodesta 83 000 eurolla pörssisähkön huomattavan kallistumisen vuoksi loppuvuonna. Poliisilaitoksen polttoainekustannukset nousivat 123 000 € edellisvuoteen verrattuna. Varavoimakoneiden asennustöiden kustannukset olivat yhteensä 83 000 €. Samoin Kaakkois-Suomen poliisilaitoksella parannettiin 2022 poliisilaitoksen toimitilojen turvallisuus- ja varautumistasoa 54 000 eurolla.

Helsingin poliisilaitoksella tuotot kasvoivat n. 36% edellisvuodesta. Syynä olivat Helsingin kaupungilta laskutetut vuokra- ja siivouskulut poliisitalon tiloista, jotka tekivät yhteensä 146 237 € sekä MAPPI-hankkeesta saadut yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot 126 273 €.

6) Selvitys tilinpäätösvuoden jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista

Poliisihallitus-kirjanpitoyksiköllä ei ole kohdassa 6 raportoitavia asioita.

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen käyttö vuonna 2022	Talousarvion 2022 määrärahojen siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirryneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2022, siirtomäärärahat	Käyttö vuonna 2022, siirtomäärärahat (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
26.30.01. Pelastustoimen toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v) NETTOMENOT	44 000,00	47 000	47 000,00		47 000,00	0,00		47 000,00	47 000,00	0,00
31.01.01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v) BRUTTOMENOT	164 000,00								365 793,59	
31.01.01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v) BRUTTOTULOT	0,00								456,00	
31.01.01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v) NETTOMENOT	164 000,00						404 000,00	404 000,00	365 337,59	0,00

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen käyttö vuonna 2022	Talousarvion 2022 määrärahojen siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirryneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2022, siirtomäärärahat	Käyttö vuonna 2022, siirtomäärärahat (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (Arviomääräraha) BRUTTOMENOT	208 103,30		136 646,38		136 646,38					
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (Arviomääräraha) BRUTTOTULOT	0,00									
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (Arviomääräraha) NETTOMENOT	208 103,30	136 646	136 646,38		136 646,38	0,00				

Poliisihallituksen tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Poliisihallituksella ei ole esitettävää liitteelle 3.

Poliisihallituksen tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi	Peruutettu tilijaottelu	Peruutettu yhteensä
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala		649 382,87
Vuosi 2020		649 382,87
28.70.01. Julkisen hallinnon ICT:n ohjaus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	45 423,99	
28.70.22. Hallinnon palveluiden digitalisoinnin tuki (siirtomääräraha 3 v)	603 958,88	
26. Sisäministeriön hallinnonala		173 251,00
Vuosi 2021		173 251,00
26.01.20. Tietohallinnon yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)	128 147,91	
26.01.50.3. Todistajansuojeluohjelma (siirtomääräraha 2 v)	488,00	
26.10.01.4. Sisäministeriön menot (siirtomääräraha 2 v)	44 615,09	
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala		38 662,41
Vuosi 2021		38 662,41
31.01.01.4. Kyberturvallisuusohjelman toimeenpano (siirtomääräraha 2 v)	38 662,41	
Pääluokat yhteensä		861 296,28
Vuosi 2020		649 382,87
Vuosi 2021		211 913,41

Poliisihallituksen tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

Henkilöstökulujen erittely	2022	2021
Henkilöstökulut	536 999 229,09	516 421 671,74
Palkat ja palkkiot	534 515 914,16	512 102 425,85
Tulosperusteiset erät	8 557,00	8 147,00
Lomapalkkavelan muutos	2 474 757,93	4 311 098,89
Henkilösivukulut	108 630 031,68	100 754 118,46
Eläkekulut	95 190 062,26	86 893 438,50
Muut henkilösivukulut	13 439 969,42	13 860 679,96
Yhteensä	645 629 260,77	617 175 790,20
Johdon palkat ja palkkiot, josta	5 299 482,31	5 832 357,08
- tulosperusteiset erät	8 557,00	8 147,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	6 469,89	6 740,00
Johto	3 600,00	4 640,00
Muu henkilöstö	2 869,89	2 100,00

Poliisihallituksen tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu Poliisihallituksessa yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta.

Omaisuusryhmä	Kom-luokka	Poistomenetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännösarvo € tai %
112 Aineettomat oikeudet					
1120 Ostetut valmishjelmit ja tietojärjestelmät	1120010	Tasapoisto	5	20,0	0

Omaisuusryhmä	Kom-luokka	Poistomenetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännösarvo € tai %
1120 Ostetut valmishjelmit ja tietojärjestelmät	1120020	Tasapoisto	3	33,3	0
1123 Liittymismaksut	1123010	Tasapoisto	10	10,0	0
1129 Muut aineettomat oikeudet	1129010	Tasapoisto	5	20,0	0
114 Muut pitkävaikutteiset menot					
1140 Itse valmistetut ja teetetyt tietojärjestelmät	1140010	Tasapoisto	5	20,0	0
1149 Muut pitkävaikutteiset menot	1149000	Tasapoisto	3	33,3	0
1149 Muut pitkävaikutteiset menot	1149020	Tasapoisto	5	20,0	0
119 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat					
1191 Keskeneräiset aineettomat käyttöomaisuushankinnat	1191010	Ei poistoja			
122 Rakennukset					
1229 Muut rakennukset	1229010	Tasapoisto	20	5,0	0
123 Rakennelmat					
1230 Rakennelmat	1230010	Tasapoisto	15	6,7	0
1230 Rakennelmat	1230040	Tasapoisto	10	10,0	0
125-126 Koneet ja laitteet					
1250 Autot ja muut maakuljetusvälineet	1250010	Tasapoisto	5	20,0	0

Omaisuusryhmä	Kom-luokka	Poistomenetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännösarvo € tai %
1251 Laivat ja muut vesikuljetusvälineet	1251010	Tasapoisto	7	14,3	0
1254 Kevyet työkoneet	1254010	Tasapoisto	7	14,3	0
1255 ICT-laitteet	1255010	Tasapoisto	3	33,3	0
1255 ICT-laitteet	1255020	Tasapoisto	5	20,0	0
1256 Toimistokoneet ja laitteet	1256010	Tasapoisto	5	20,0	0
1257 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	1257010	Tasapoisto	5	20,0	0
1258 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	1258010	Tasapoisto	5	20,0	0
1259 Laboratoriolaitteet ja -kalusteet	1259010	Tasapoisto	5	20,0	0
1259 Laboratoriolaitteet ja -kalusteet	1259020	Tasapoisto	10	10,0	0
1260 Muut tutkimuslaitteet	1260010	Tasapoisto	5	20,0	0
1269 Muut koneet ja laitteet	1269010	Tasapoisto	5	20,0	0
1269 Muut koneet ja laitteet	1269040	Tasapoisto	3	33,3	0
127 Kalusteet					
1270 Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet	1270010	Tasapoisto	5	20,0	0
1279 Muut kalusteet	1279010	Tasapoisto	5	20,0	0
128 Muut aineelliset hyödykkeet					
1280 Taide-esineet	1280010	Ei poistoja			

Omaisuusryhmä	Kom-luokka	Poistomenetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännösarvo € tai %
1289 Muut aineelliset hyödykkeet	1289010	Tasapoisto	5	20,0	0
129 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat					
1299 Muut keskeneräiset aineelliset käyttöomaisuushankinnat	1299010	Ei poistoja			

Poliisihallituksen tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Aineettomat hyödykkeet	112 Aineettomat oikeudet	114 Muut pitkävaikutteiset menot	119 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2022	73 070,00	81 067 402,79	50 554 645,72	131 695 118,51
Lisäykset	73 975,00	0,00	28 066 340,42	28 140 315,42
Vähennykset	0,00	-1 036,00	-6 995 559,18	-6 996 595,18
Hankintameno 31.12.2022	147 045,00	81 066 366,79	71 625 426,96	152 838 838,75
Kertyneet poistot 1.1.2022	-32 308,66	-36 739 923,34	0,00	-36 772 232,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	1 036,00	0,00	1 036,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-14 798,79	-14 317 105,24	0,00	-14 331 904,03
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2022	-47 107,45	-51 055 992,58	0,00	-51 103 100,03
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00

Aineettomat hyödykkeet	112 Aineettomat oikeudet	114 Muut pitkävaikutteiset menot	119 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	99 937,55	30 010 374,21	71 625 426,96	101 735 738,72

Aineelliset hyödykkeet	123 Rakennelmat	125-126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	128 Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2022	140 688,23	82 008 248,53	204 649,16	115 162,76	82 468 748,68
Lisäykset	43 508,10	26 008 249,40	113 180,66	0,00	26 164 938,16
Vähennykset	0,00	-2 738 695,52	-615,50	0,00	-2 739 311,02
Hankintameno 31.12.2022	184 196,33	105 277 802,41	317 214,32	115 162,76	105 894 375,82
Kertyneet poistot 1.1.2022	-53 699,35	-34 976 764,66	-55 280,18	-26 868,49	-35 112 612,68
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	2 644 857,74	615,50	0,00	2 645 473,24
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-13 386,45	-15 995 683,30	-48 001,84	-21 550,67	-16 078 622,26
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	-319 727,29	0,00	0,00	-319 727,29
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2022	-67 085,80	-48 647 317,51	-102 666,52	-48 419,16	-48 865 488,99
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	117 110,53	56 630 484,90	214 547,80	66 743,60	57 028 886,83

Poliisihallituksen tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Poliisihallituksella ei ole esitettävää liitteelle 8.

Poliisihallituksen tilinpäätöksen liite 9: Talousarvionaloudesta annetut lainat

Poliisihallituksella ei ole esitettävää liitteelle 9.

Poliisihallituksen tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuus-arvopaperit	Kappalemäärä 31.12.2022	Markkina-arvo 31.12.2022	Kirjanpito-arvo 31.12.2022	Omistusosuus % 31.12.2022	Myyntioikeuksien alaraja % 31.12.2022	Saadut osingot 31.12.2022	Markkina-arvo 31.12.2021	Kirjanpito-arvo 31.12.2021
Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet		2 022,42	2 623,70				5 334,29	2 623,70
Bitcoinit	0,13131	2 022,42	2 623,70				5 334,29	2 623,70

Poliisihallituksen tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Poliisihallituksella ei ole esitettävää liitteelle 11.

Poliisihallituksen tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Poliisihallituksella ei ole ilmoitettavaa kohtiin Voimassa olevat takaukset ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä, Voimassa olevat takuut ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä, sekä Voimassa olevat takaukset ja takuut valuutoittain.

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset	Talousarvio-menot 2022	Määräraha-tarve 2023	Määräraha-tarve 2024	Määräraha-tarve 2025	Määräraha-tarve myöhemmin	Määräraha-tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset	75 490 385,59	81 363 781,15	48 311 555,46	43 723 582,17	166 870 151,41	340 269 070,19

Poliisihallituksen tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Rahaston nimi	Varat 31.1.2022	Varat 31.12.2021	Käyttötarkoitus
Maija Syrjäsen rahasto	358 207,18	363 713,85	Apurahojen jako henkilökunnalle ennalta estävän toiminnan ja rikostorjunnan kehittämistä edistävään tutkimukseen sekä muuhun poliisilaitoksen toiminnan kehittämiseen.
Kyllikki Näsäkkälän testamentti	201 312,24	205 076,82	Opiskelijoiden koulutus.
ISP Testamentti lahjoitus	15 621,52	17 185,36	Lahjoitus Poliisikoira-toimintaan.
PAK Oy Konwell Ab testamentti	6 421,45	11 964,03	Lahjoitus Poliisikoirien huumausainekoulutukseen.
PAK Tura testamentti	225 463,77	0,00	Lahjoitus Poliisikoirakoulutukseen.
Yhteensä	807 026,16	597 940,06	

Poliisihallituksen tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Poliisihallituksella ei ole esitettävää liitteelle 14.

Poliisihallituksen tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Poliisihallituksella ei ole esitettävää liitteelle 15.

Poliisihallituksen tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Poliisihallituksella ei ole esitettävää liitteelle 16.

Poliisihallituksen tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Poliisihallitukselle ei ole esitettävää liitteelle 17.

Poliisihallituksen tilinpäätöksen liite 18: Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista

Poliisihallituksen kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sisältää Poliisiammattikorkeakoulun kilpailullisen toiminnan tuloslaskelman. Poliisihallituksen muilla virastoilla ei ole kilpailullista toimintaa.

Muut suoritteet (liiketaloudelliset) / Poliisitoimi	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
Tuotot			
Kilpailullisen toiminnan myyntituotot	99 343	111 653	275 838
Kilpailullisen toiminnan muut tuotot	852 352	917 083	670 440
Tuotot yhteensä	951 695	1 028 736	946 278
Kokonaiskustannukset			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	35 810	31 818	35 248
Henkilöstökustannukset	95 344	149 128	114 028
Vuokrat	607 560	599 172	574 944
Palvelujen ostot	72 797	55 883	102 583
Muut erilliskustannukset	4 778	4 909	7 938
Erilliskustannukset yhteensä	816 289	840 910	834 741
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista			
Tukitoimintojen kustannukset	81 328	78 996	42 424
Poistot	285	1 436	631
Korot	0	0	0

Muut suoritteet (liiketaloudelliset) / Poliisitoimi	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
Muut yhteiskustannukset	0	0	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	81 613	80 432	43 055
Kokonaiskustannukset yhteensä	897 902	921 341	877 796
KUSTANNUSVASTAAVUUS			
TULOS	53 792	107 395	68 482
Kustannusvastaavuus %	106 %	112 %	108 %
Käytetty mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki	-	-	-
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN			
Tuotot-kustannukset, euroa	53 792	107 395	68 482
Kustannusvastaavuus%	106 %	112 %	108 %
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	-	-	-

Kuvaus kustannuslaskennan periaatteista:

Tuotot ovat valtion liikekirjanpidon tiliryhmään 31 vuokrat ja käyttökorvaukset sekä tiliryhmään 300 tuotot maksuperustelaim mukaisista liiketaloudellisista suoritteista kirjattuja tapahtumia.

Poliisiammattikorkeakoulun kampusalueen asuinrakennuksissa asui huoneenvuokralain mukaisilla sopimuksilla poliisiopiskelijoita sekä jonkin verran henkilöstöä. Lisäksi kampusalueella majoittui hätäkeskuspäivystäjätutkintoa suorittavia opiskelijoita. Poliisiammattikorkeakoulu järjesti turvallisuusalan koulutuksia ja toteutti ajokoulutuksia ajoharjoitteluradoilla.

Tiliryhmän 40 aineet, tarvikkeet ja tavarat tapahtumat ovat suoraan liiketaloudelliseen toimintaan tai majoitustoimintaan (erillinen seurantanumero) kohdennettuja tarvikeostoja. Majoitusvarausjärjestelmästä saatavan tilaston avulla arvioitiin vuokraustoimintaan kohdistuva osuus. Kulujen kohdennukseen sisältyy arviota muun muassa sähkökulujen osalta, sillä sähkömittarit eivät ole talokohtaisia.

Henkilöstökustannukset ovat liiketaloudelliseen toimintaan työajanseurantajärjestelmässä kohdennettuja (jakopalkat). Vuokrat ovat tiliryhmään 420 kirjattuja toimitila- ja muita vuokria. Toimitilavuokrat voidaan Tampereen kampuksen osalta eritellä asuinrakennuksittain. Vuokraustoimintaan kohdennettava osuus saadaan majoitusvarausjärjestelmän tuottaman tilaston avulla.

Pieksämäen ja Lopen (Räyskälä) kiinteistöjen toimitilavuokria on kohdennettu liiketaloudelliseen toimintaan tehtyjen työaikojen tai toteutuneiden kulujen suhteessa. Vaajakadun päärakennuksen tiloista on liiketaloudelliseen toimintaan kohdennettu maksulliseen palvelutoimintaan osallistuneiden työhuonetiloja sekä arvioitu osuutta yleisistä tiloista päärakennuksen neliövuokran perusteella.

Palvelujen ostot muodostuvat tiliryhmään 43 sekä suoraan kirjatusta, että vyöryttämällä kohdennetuista tapahtumista. Pieksämäen ja Lopen kiinteistöjen palvelujen ostoja on kohdennettu liiketaloudelliseen toimintaan työaikojen tai kulujen suhteessa. Majoitustoimintaan suoraan kohdennettavia palveluostoja on seurattu seurantanumerolla. Asuntojen vuokraustoimintaan kohdennettuihin palvelujen ostoihin sisältyy arviota yleisten tilojen siivouksen sekä muiden palvelujen osalta. Muut erilliskustannukset ovat suoraan liiketaloudelliselle toiminnalle kohdistettuja kuluja.

Pieksämäen ja Lopen toimipisteiden osalta tukitoiminnoille kirjatut tapahtumat kohdennettiin eri koulutuksille työaikojen tai toteutuneiden kulujen suhteessa. Hallinnon kaikille yhteisiä kuluja jaettiin ensin henkilöstöryhmäsuhteessa (koulutus ja muu toiminta), minkä jälkeen koulutukselle kohdistuva osuus on jaettu pääosin opintopistemäärien suhteessa eri koulutuksille. Maksullinen ja maksuton majoitustoiminta on ohjeistettu kirjaamaan työajanseurannassa eri toiminnoille ja lisäksi on käytössä erillinen seurantakohte majoitustoiminta (seuko2). Kirjaston ja tietopalvelun kuluja kohdennettiin tukitoimintoihin kirjaston oman seurannan perusteella.

Poistoista on eritelty ensin ne osuudet, jotka kohdistuvat tiettyyn toimintaan. Loppuosa on jaettu henkilöstösuhteessa eri toimintaan, minkä jälkeen koulutukselle kohdistuva osuus on vyörytetty eri koulutuksille opintopisteiden suhteessa. Toimintaan ei kohdistunut korkokuluja eikä muita yhteiskustannuksia 2022.

14 Allekirjoitukset

Poliisihallituksen vuoden 2022 tilinpäätös on hyväksytty 28.2.2023 Espoossa.

Poliisihallituksen virastojen päälliköt ovat kukin omalta osaltaan hyväksyneet tämän tilinpäätöksen allekirjoittamalla johtamansa viraston toimintakertomuksen.

Poliisihallituksen tilintarkastuksesta vastaa valtiontalouden tarkastusvirasto, joka antaa tarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen.

Poliisiylijohdaja

Seppo Kolehmainen

Hallintojohtaja

Anne Aaltonen